

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A vasut.

Budapest, november 19.

Vörös csikok futnak a fekete sinek mentén: vérral festett piros szalagok. Alig van már vasuti vonal Magyarországon, amelyikhez ne fűződnek egy súlyos katasztrófa emléke. Vagy kisiklásé, vagy összeütközésé. Körülbelül egy esztendő óta odaféjlődtek a viszonyok, hogy végrendeletet tegyen az, aki vasuton utazni indul. És mindenképen annak az óvatos urnak kezd igaza lenni, akivel minap közvetlenül a szolnoki katasztrófa impressziója után beszélgettem:

— Én, kérem, nem ülök már vonatra! — mondotta ez az ur. — Dehogyan ülök! A múlt héten Nagyvárad mellett egy bihari faluban lett volna sürgős elintézni valóm. Nem mentem. Levelét irtam. Csak nem teszem feleslegesen kockára az életemet!

Ez az! Ma már oda jutottunk, hogy az életet kockáztató érzéssel ül vasuti kocsiba az ember. Idegcsigázó tortura lett az utazás, mert siralomházhoz méltó lelki kin az, hogy ül az ember egy pár-nás fotelekkel kipárnázott kis ketreczben s az a kis ketrecz hatvan—nyolczvan kilométernyi sebességgel nyargal előre úgy, hogy sohasem tudom, mikor ugrunk ki a sinből, mikor szaladunk neki egy másik vonatnak, vagy ha már a pályaudvar kupolája alatt föllélekzelve, azt hiszem, hogy túl vagyunk minden kala-

mitáson, mikor esünk neki egy zökkenővel az ütköző-baknak?

Borzasztó az, hogy idejutottunk, de ha már itt vagyunk, okosabb becsületesen és egyenesen megállapítani a tény, mint rózsás dekorációkkal áltatni magunkat. Kossuth Ferencz, aki ilyen nehéz körülmények között vette át az államvasutak igazgatását, maga is érzi a nehezedő viszonyok súlyát. Ezért bocsátotta ki tegnapi rendeletét, mely az alkalmazottak közti fegyelem helyreállításáról szól, azzal az indokolással, hogy a nap-nap mellett ismétlődő szerencsétlenségek a legtöbbször a személyzet mulasztásának a következményei. Folytonos a panasz, hogy a sok szervezkedés, sok gyűlés és panaszos izgalom egészen megzavarta a vasutas emberek lelkét. Lazább lett a kötelességtudás, kevesebb a dolgozó készség. Az állomási személyzet és vonatkísérő személyzet közt elhidegült a viszony, nem könnyítik meg, hanem még megnehezítik egymás dolgát. A személyzet odaadása és önfeláldozása kisebb lett; mihelyt valakinek a feje, vagy a kisujja hegye fáj, beteget jelent, bizva a szervezetben, hogy az megvédelmezi. Aminek az a következtetése, hogy a szolgálatban álló emberek több időt szolgálnak, husz, huszonnégy, huszonnyolcz óra hosszaiig végzik nehéz, felelősségteljes dolgukat, melyben egy szórakozott másodperc száz ember életébe kerülhet.

Ezeknek az okoknak csakugyan lehet némi szerepük abban, hogy a vasuti szerencsétlenségek száma oly hirtelen gyarapodott. De tévedés volna ezt tartani az egyetlen oknak. És tévedés volna még azt is hinni, hogy ez a főbb oka annak, hogy a vasutakon nincs többé közbiztonság. A személyzet, ha vigyázatlan, a legtöbbször a maga életét is kockáztatja. S ott van a Déli Vasút példája, ahol szintén elégedetlenkedtek, szervezkedtek, egyesületbe tömörültek, sztrájkra készültek a vasutasok. Minden mozgalom dacára itt aránylag elég rendben közlekednek a vonatok, amiből az következik, hogy olyan valami okozza a sok bajt, amit a Déli Vasuton nem hanyagoltak el, a magyar államvasutakon ellenben igen is elhanyagoltak.

És csakugyan nem kell messzire mennünk az okért, mert nyomban megtaláljuk abban a siralmas állapotban, melyben a Máv. felszereléseit találjuk. A személyzet indolenciájánál mélyebb eredetű, organikus betegségek éreztetik itt hatásukat. A rozszant váltók, a korhadt talpfák, a kevés sinek, a rozoga masinák, a szűk állomások feszítik meg véres csikkal az acél sinpárok futása mentét. Évtizedes bűnök most boszulják meg magukat: örökölt bűnökért ez a leszámolás. Az egymásra következő szabadelvű kormányok bűneiért, akik Bécsbe, katonára vitték a pénzt, választási kasszába rakták a meg-

Késő.

Irta: Beér Tamás.

(Utánnymásítás.)

Abban az időben történt, amelyet a francziák „entre chien et coup”-nak neveznek. Az asszonyok életének esthajnali idejében, amikor az utolsó elalvásnak induló fényébe az ifjuság beleveti egy-egy sugarát; abban az átmenetben, amelyben a közeledő öregséget a fel-feltűnő árnyak jelzik. Ez az idő, mely legveszedelmesebb az asszonyokra; amikor érzik, hogy leg-hatalmasabb fégyverítést, szépségüket elvesztik és minden idegszálukkal ahhoz az égő vágyhoz kapaszkodnak, hogy még kívánatosak legyenek.

Abban az időben látta viszont a férfit. Az ábrándos, kissé szentimentális ifjúból erőteljes, tudatos férfiú lett. Sötét szemében a győzelem kifejezését olvasta ki a nő. A győzelmi tudat nem a szalon-arszlán elbizakodottságából származott, hanem a nevelés külsőségeiből, a benső érték tudatából és abból, hogy neve széles körben ösmeretes volt.

Mikor legutóbb látták egymást, akkor a nő már annak „a másiknak” a felesége volt, aki regenyekben és szindarabokban azt a bizonyos fatális szerepet szokta játszani.

Szerették egymást. Mindketten föltette álltak a tucatzatemberek átlagán. És így egymáshoz való hajlandóságukban is volt valami abból a többletből, mely a szenvedély ingáját a holt ponton túl viszi. De a körülmények a maguk józan banalitásában erősebbek voltak és elválasztották egymástól a két fiatal, lángoló szívet.

A férfi azóta hirneves művész lett, míg a nő jól szituált, kifogástalan férje oldalán szerető feleség és gyöngéd anya gyanánt nyugodt életet élt.

Husz esztendő múlt el azóta s most megint kereszteszöttek életük útjai. A nő egyike volt azoknak az asszonyoknak, akiket „érdekes” nőknek szoktak nevezni; karcsu, barna asszony, akin nem látszott meg a kor.

Mikor egymásnak kezét nyújtottak, mindketten érezték azt a villamos szikrát, mely az ujjak hegyéből indul ki és a szív hatalmas dobogásában végződik. Homályosan sejtették, hogy a kötelék, mely őket valamikor egybefűzte, feszesebbé válik s fölbred bennük az, ami eddig aludt; érezték, hogy ami eddig halottnak látszott, újra életre kel. De amit beszéltek, az csak kimért dolog volt; csupa konvenczió; formák közé szorított titkolt érzés.

S múlt az idő. Most, amikor az élet hullámai véletlenül egymás közelébe vetették őket, a legkülönbözőbb alkalmakkor találkoztak. Nem keresték szándékkal a találkozást, de mindig örültek neki. Mindkét szívben megvolt a föl nem használt életörömmel bizonyos mennyisége; valami szonjuhozó és sóvárgó érzés, mely végső konkvencziában talán érzékiségből származhatott, de mégis föltette állt annak s leszűrt finomságban nyilvánult, nem pedig tudatos vágyakozásban.

De hamar elkövetkezett az a nap, mely mindig bekövetkezik, amelytől félnek s amely után mégis sóvárognak a szomjazó szívek. Bárha mindig bekövetkezik, mégis meglep, mint a halál, melyet egész életen át várunk: a megnyilatkozás napja.

Lehet-e ilyenkor valamit eltitkolni még? A

birtoklás után való sóvárgás s a vágy, hogy szenvedélyben odaadjuk magunkat, a haldokló ifjuságnak ez az utolsó, reszkető kívánsága, mely nem akarja, hogy hiábavaló legyen egykori virágzása. Ez a vágy, ez a sóvárgás egymásba olvadt és erősebb volt a maga összetételében, mint az erkölcs irott és elfogadott kodexe.

Nem minden habozás nélkül egyezett bele. Husz esztendeig nem hiába élt a nő a polgári hagyományos tisztesség és erkölcs körén belül, hogy hirtelen, minden átmenet nélkül összefonódott oly épületet, mely fél életen át védelmet és biztonságot nyújtott neki. A nő kérdéseket intéz önmagához és felel is magának. Ilyen lépéseket meg kell tenni, anélkül, hogy visszafozdulnánk, vagy előre tekintenénk.

De a szenvedélylyel úgy vagyunk, mint a földalatti nafta-forrással. Zöld pázsitok, sima utak; és valamely hasadékon át hirtelen szikra hullik bele s mértőfldnyi területeken pusztító tűz támad; a lángok iszonyuan dühöngnek s nyilvánvalóvá lesz, ami odalenn, a mélységben dul. Nincs több gátja a tüzelemnek; a végzet bekövetkezik.

S rövid idő múlva már ő sem küzdött többé a tüzvész ellen: az első rendez-vous órája bekövetkezett.

Sokáig állt a tükör előtt, mielőtt lakását elhagyta, hogy szépségének mérlegét elkészítse. Szigorú bírálói szemmel nézett minden hiányt és minden többletet és mohón vont le az eredményt, mely még megmaradt neki. Még! És meddig? Mindaz a sóvárgó szivdobogás, az a csaknem bimbózó törekvés, az az elnyomott láng, az a forró vágy: meddig, meddig tarthat még?

takarított kincset s a legszükségesebb beruházásokat elmulasztották. A mai kormányzat szerencsétlensége, hogy éppen most mondja fel minden a szolgálatot, a lappangó baj éppen most és mindenütt egyszerre zavarja meg görcsös hidegrázással a magyar államvasutak szervezetét. A mai magyar kormány immár megtett és meg is tesz minden tőle telhetőt. A rosszul fizetett vasutasok szociális helyzetét javítja, százmilliókat költ a hiányos felszerelés megújítására. De most már idő kell arra, amíg gondos reformokkal be lehet hozni az elmulasztottakat s erre az időre egéruat kapott az anarchia, az ijesztő romlás, az embervér-pocsékolás.

Gondoskodni kell róla, hogy ez az egéruat minnél rövidebb legyen. Minden anyagi áldozatot meg kell hozni a vasutak jó karba helyezésére, mert a megbomlott szárnyaskerek akárminél gyorsabban röpi rossz hírünket a maga bőrére féltő külföldre.

Budapest, november 19.

A képviselőház, holnap, pénteken, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen folytatja a költségvetés tárgyalását.

A belügyminiszter Kossuth Ferencznel. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a délelőtti folyamán látogatást tett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél.

Wekerle és a horvátok. Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház folyosóján ma hosszabb ideig folytatott beszélgetést az egyik horvát képviselővel. Azt hiszik, hogy ez a beszélgetés csupán a horvátoknak a költségvetési tárgyalásban való részvételére vonatkozott. Hír szerint a horvátok csak néhány felszólalásra szorítkoznak a költségvetés tárgyalása alkalmával.

A képviselőház elnökének audienciája. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, a képviselőház ülésének tartama alatt minden héten pénteken délelőtt fél kilenctől fél tízig tart kihallgatást. A kihallgatásra az elnöki irodában lehet jelentkezni.

Hanem a szemle megnyugtatta: igen, még kívánatos volt. A bőr még sima és friss, a szem tele tüzzel, az ajk még piros, a termet hajlékony. Sokkal fiatalabbnak látszott, mint amilyen volt. Még vagy tíz esztendőskéig fittyet hányhat az öregségnek.

És azután?

Ejh, mit: azután! Ki gondol ily messze időre? Még most itt állt előtte az ifjú jelen: életének egyetlen nagy eseménye.

Remegett az indulattól, amikor a tükörtől eltávozott. Reszkető kezekkel kötötte sűrű fátyolát kalapjára; még egy utolsó pillantást vetett magára és el akarta hagyni a szobát.

Ekkor halk kopogás hallatszott az ajtón és egy csinos leányarc tekintett be az ajtórésen.

— El akarsz menni, anya?

— Igen, kedvesem.

— Hová?

— Ah, mindenféle dolgaim vannak.

— Hamarosan visszajössz?

— Nem tudom, kicsikém; talán gyorsan visszatérek; talán tovább tart.

Alig tudta megőkezni indulatát s türelmetlenségét. A leány pedig nem akart kimenni. Karcu, graciózus szöke lány volt, aki a gyermekkor szélsebes határán állt már s csaknem teljesen felvirágozott. Tizenhét esztendő lehetett; talán közelebb volt a tizennyolcéhoz, mint a tizenhét-hez, alakja többet árult el, mint amennyit a két sugárzó szem bevallott.

Hízkelvedve füzte karját anyja karjába:

— Ne menj ma, kis anya, ne menj, — szölt csödekelve.

Csodálkozva, fürkészve nézett rá az asszony. Azután gyöngéden leválasztotta magáról

A politika világából.

Budapest, november 19.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten.

Szombaton előkelő vendége lesz a magyar kormányának. Báró Bienerth, az új osztrák miniszterelnök érkezik Budapestre, hogy ebben a minőségében bemutatkozzék. Báró Bienerth a délelőtti órákban látogatást tesz dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknel, majd a kormány tagjainál, akikkel hivatalosan ez lesz az első érintkezése. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök délután hat órakor báró Bienerth tiszteletére diszebedet ad a miniszterelnöki palotában, amelyre a magyar kormány tagjai is hivatalosak. Az osztrák miniszterelnök szombaton este utazik vissza Bécsbe, előreláthatóan dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel, akinek báró Aehrenthal külügyminiszterrel lesz tanácskozása.

Az új osztrák miniszterelnöknek bemutatkozása olyan mozgalmas és jelentőségteljes időre esik, hogy a magyar kormányának már az első találkozásnál ki kell mutatnia fölényét. Amikor a Beck-kormány két év előtt átvette Ausztria ügyeinek vezetését, „Kampf-miniszterium“-nak hirdették, amely azzal a kimondott czéllal alakult meg, hogy Magyarország ellen egyesítse az osztrák nemzetiségeket. A kiegyezési tárgyalások folyamán a Beck-kormány csakugyan jelentékeny fölényt vívott ki. Sikertült neki olyan kiegyezést reánk tukmálni, amely igen jelentős előnyöket biztosít Ausztriának, rávette a Wekerle-kormányt a kvóta fölemelésére, s még utolsó ténykedéseként, amikor már a nemzetiségi harcok miatt tarthatatlan volt helyzete, olyan annexiós törvényjavaslatot nyújtott be a Reichsrathba, amely súlyos sérelem Magyarországgal szemben. Ez a kormány azonban megbukott és báró Bienerth olyan hivatalnok-miniszteriummal igyekszik kormányozni, amely egyáltalában nem kedves az osztrák képviselőházban. Ezzel a gyöngé párt nélküli kormányval talán könnyebben tud végezni a Wekerle-kabinet s reméljük, hogy első

leánya karját s melegen szívére szoritotta a leánykát.

— Ma el kell mennem, — mondotta remegő hangon, — fontos dolgom van. De holnap! ... Holnap egész délután együtt leszünk.

A leánya arcát intenzív piros borította el. Bensőbbben, nagyobb gyöngédséggel, mint eddig, simult anyjához s fojtott hangon, hogy szavát alig lehetett hallani, könyörögve szölt:

— Ne menj, kedves anya; nem is mehetsz most el. Fél óra múlva jön el — ő.

— Kiről van szó?

— Hisz sejteted ... eljön ő, hogy megmondja ...

Az anya lélekzete egy pillanatra elállt.

— Szölj világosan, leányom.

— Meg fogja mondani neked is, hogy szeretjük egymást.

Az asszonyka minden erejét megfeszítette, hogy benső megrendülését leplezze. Ama sugárzó napra, mely egy percczel előbb még vakította, fátyol borult s minden sugarát eltakarta, melyet előbb látni vél. Szemeiben meghalt a fény s pulzusai, amelyek előbb lázban vertek, csöndesekké lettek.

Lassan bontakozott ki a piruló leány ölelő karjai közül. Szótlanul levette kalapjáról a fátyolt; lehuzta kezéről a keztyűt.

— Persze, persze, szivem, akkor itthon kell maradnom, — mondotta elhaló hangon, — itthon is maradok, ne félj.

S leült az ablak mellé s kitekintett az utcára, a sok-sok járóelőre, a munka, az élet, az érdek hajszájára. S hangulatteljes sejtélem töltötte el lelkét. Mintha az utca zibongásában meglátta volna az élet elmulását s az öröm haldoklását ...

sorban meg fogja változtatni az osztrák annexiós javaslatnak reánk nézve sérelmes pontjait.

Aramlatok a függetlenségi pártban.

A függetlenségi párt kebelében egy idő óta két áramlat küzd egymással, de az ellentét most kezd élesebben kialakulni. Az agrár-kerikális csoport ugyanis sehogy sem tud megbarátkozni azzal, hogy Sztéryny József a kereskedelmi államtitkár és ezért most elérkezettnek látja az időt, hogy a kereskedelmi minisztérium minden javaslata ellen, amely Sztéryny államtitkártól ered, éles harcot indítson. Ez a Nagy Emil-féle csoport a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál fog nyíltan föllépni, hogy — amint mondják — a merkantil-érdekek túlzott istápolása ellen állást foglaljanak. Az agrárérdekeknek ez az előretolása azért történik most, hogy a fuzió ne történhessék meg anélkül, hogy velük külön meg ne állapodjanak. Ezért hirdetik, hogy a fuzió tárgyalások még mind csak a kísérletezés stádiumában vannak és ha a fuzió kérdését szeretnék is a pártvezérek megoldani, a függetlenségi párt azt megelőzőleg a bankkérdésben határozott állásfoglalást kíván. Az önálló jegybank föllállítását ugyan az egész párt követeli, de a pártnak egy igen jelentékeny része nem tudja elképzelni, hogy hogyan követelhetik az önálló vámterületet és a gazdasági függetlenséget azok, akik a magyar ipar fejlesztését a merkantil-érdekek túlzott istápolásának mondják. A pártnak ez a része azt kívánja, hogy a gazdasági függetlenség biztosítása mellett a fejlődés is liberális irányban biztosítva legyen s ezért szükségesnek látja, hogy az agrár-kerikális áramlattal egységesen szembeálljon. Ezért a szabadelvűen gondolkodó párttagok holnapra bizalmas értekezletet hívtak össze, amelyen a további eljárást fogják megbeszélni. Az értekezlet összehívóit támogatja Justh Gyula, a képviselőház elnöke, aki teljes erejével dolgozik azon, hogy a liberális elemek tömörüljenek.

Bajok a balpártban.

A tizenhat főnyi balpárt ma váratlanul nagy elősmerésben részesült. Elérte azt, ami után vágyott: a többség tizenegy bizottsági helyet ajánlott föl neki. Különös tragikum azonban, hogy éppen ma került napfényre, hogy a balpárt kebelében, megalakulása óta állandó volt a belső ellentét. Kölesönös féltékenykedés volt a legjellemzőbb tünet s a pártnak mind a tizenhat tagja vezér akart lenni. Így aztán most, amikor éppen a féltékenykedés miatt az ellenzéki blokkot is meghiusították, kölesönösen megelégtéltek az együttműködést. A vérszegény ellenzékéről már kimondták, hogy megszűnt, amikor a bizottsági tagságok följárulása új erőt öntött belé. Hirtelen értekezletet is tartottak, amelyről így jelentik, hogy újra éledtek:

A függetlenségi és 48-as balpárt ma este rögtönzött értekezletet tartott józsefkörúti helyiségében s foglalkozott azzal a tendenciózus híreszteléssel, mely szerint a balpárt feloszlana. E híreszteléssel szemben a függetlenségi és 48-as balpárt megállapítja, hogy abból egy szó sem igaz. A párttagok körében talán sohasem volt még oly erős az összetartás érzése, mint éppen most. Egyébként egyetlen párttag sem jelentette be kilépését. Babocsay Sándor alelnök közölte a megjelentekkel, hogy Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető-alelnöke felkereste őt és értesítette, hogy a többség az üresedésben levő 11 bizottsági tagságot felajánlotta a balpártnak. A bizottsági tagságok ügyében a párt pénteki értekezletén hoz határozatot.

Horvát monológ-lárma.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 19.

Ma kétszer is megtörtént a képviselőházban, hogy horvát képviselő beszéde alatt a Házban levő horvátok hirtelen éktelen lármát csaptak, ordítottak, gesztikuláltak és kellemetlen nyelviükön össze-vissza kiabáltak. Komikusabb jelenetet ennél alig lehetne kifundálni. Akik nem értik a horvát nyelvet — és majdnem az egész Ház ebben a helyzetben van — csak azt látják, hogy az imént még békés, nyugodt emberek egyszerre csak dühbe gurulnak minden ok nélkül. Még lenne valamelyest logika ebben a fölháborodásban, ha önmaguk között veszekednének; de nem, ők azokkal akarnak veszekedni, kik szót sem értenek nyelvükből. Éppen azért, mikor a horvátok legjobban düllesztik ki szemüket és a legvastagabb hangot küldik ki torkukon, az ember akkor nevetgetne leginkább.

Ezeknek a különös horvát monológoknak az értelmét csak később silabizálják ki. Így például tolmácsok útján megtudták, hogy Vrbanics Ferencz valami statisztikáról beszélt, melyet a horvátok hátrányára hamisítottak volna meg. Hát azért tört ki belőlük a boszuság. Egyikük, mikor horvátul már vagy tíz percig kiabált, németül is elmondotta vélekedését: „das ist eine Swindlerei.“ Ezért reneutasítást kapott.

Magyar képviselő csak egy beszélt ma: Farkasházy Zsigmond. Élesen bírálta a koalíciós kormány minden tettét és az a vélekedése ezekről a tettekről, hogy azok az ország romlását fogják előidézni. Azt mondotta például, hogy a szabadelvű rendszer husz esztendei uralkodása alatt nem szaporodtak úgy a terhek, mint a koalíciós kormány alatt. Megígérte, hogy az ugynevezett panamákról majd alkalomadtán fog beszélni. Farkasházyt kívül még az oláh nemzetiségű Bredeceanu Koriolán beszélt a megszokott tempóban.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.
Jegyzők: Raisz Aladár és Vertán Endre.
Az elnök: Megnyitja az ülést. Főhatalmazást kér, hogy a Rigó Lajos halálával megüresedett bihari mandátum betöltéséről intézkedhessenek.

A Ház a főhatalmazást megadja s folytatja a jövő évi költségvetés általános vitáját.

A költségvetés.

Brediceanu Korjolán a költségvetés ellen beszél. A nép egyforma nyomorban él, miért tesznek különbséget éppen az egy választói joggal? (Zaj.) Ez még inkább fölláztatja az elnyomottakat. A magyarosító törekvésekkel a románok teljes erejükkel szembeállanak. (Zaj.)

Ugron Gábor: Nem magyarosításról van szó, hanem hazafiságról!
Brediceanu Korjolán: Nem szavazza meg a költségvetést.

Zagorác István horvátul a költségvetés ellen beszél. (Polytonos zaj. A horvátok ismételten lármásan kiáltoznak s végül a szónokot zajosan meg tapsolják és zsviózzák.)

Farkasházy Zsigmond: Nem szándékozott föl-szólalni, mert kérdéses, hogy lehetséges-e ebben a parlamentben egyáltalán komoly vita? Panaszkodik a sajtóra is, amely gáncsolja és gunyolja a balpártiakat. Ezután a kormány politikájáról szól s azt mondja, hogy a minisztérium az államháztartás egyensúlyát megrendítette és az országot súlyos gazdasági válságba döntötte, Széll Kálmán és Wekerle Sándornak a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatával igazolja ezt az állítását. (Derültség. Zaj.) Számadatok felsorolásával igyekszik bizonyítani tételét; a koalíciós uralom alatt számítása szerint 360 millióval nőttek az ország közterhei. A tisztviselői fizetés révén 94 millió koronával szaporította a koalíció az évi kiadást. Elfecsérik az ország pénzét. Ott vannak a tízmillió bányavásárlások, a Népszínház megvétele, talpfaszállítások; súlyos gyanúsítások hanzzanak el a kormány ellen a közvéleményben.

Zakariás János: Csak leplezze le! Örülni fogunk!
Barabás Béla: Kérjük a részleteket!
Ballagi Aladár: Nincs takarni valónk, követeljük, hogy leleplezze!

Az elnöki rendreutasítás.

Farkasházy Zsigmond: Majd rákerül a sor, nem maradok adós vele! Különben ilyen közönség előtt — nem minőségre, számra értem — nem érdemes ily dolgokkal foglalkozni. (Zaj.)

Az elnök a szót rendreutasítja.

Farkasházy Zsigmond: Arról panaszkodik, hogy a magyar parlamentben annyi szövegnyomlás történik, a mennyi a világ egyetlen más parlamentjében sem tapasztalható.

Az elnök: Ez onnét van, hogy a képviselő urak mostanában nem alkalmazkodnak a házszabályokhoz. Ha a jövőben sem tartják meg a törvényt és a házszabályt, az elnökség eljárása sem fog megváltozni. (Helyeslés.)

Ugron Gábor: Nagyobb a liba mája, mint a liba maga. (Derültség.)

Farkasházy Zsigmond: A többség a hatalomtól elkábulva, tönkreteszti az ország függetlenségét. Nem fogadja el a költségvetést.

A „svindlerei“.

Vrbanics Ferencz horvátul a költségvetés ellen beszél. Nagy szenvedelemmel azt fejtegette, hogy a kereskedelmi miniszter most közlétt statisztikában, meghamisította a Horvátországról szóló adatokat. (Nyolcz-tíz horvát erre a padot verve kiáltoz Váczonyi Vilmos felé, aki jóformán egyedül képviseli az ülésteremben a magyar pártokat.)

Lorkovics Iván képéből kikelve, németül kiáltoz; többször hallható a „svindlerei“ szó. (Több képviselő besiet az ülésterembe s erős ohó! kiáltással zudul rá a horvátokra.)

Az elnök Lorkovicsot rendreutasítja. (Helyeslés.)

Markos Gyula: Tegnap még semmi bajuk sem volt! (Derültség.)

Vrbanics Ferencz: Befejezi beszédét.

Grahovác Mirko szintén horvátul beszél a javaslat ellen.

Az ülés két órakor végződött.

Budapest, november 19.

A költségvetés tárgyalása. A költségvetés általános tárgyalása minden jelenség szerint néhány nap múlva véget ér. A balpártból legföljebb még egy-két képviselő szólal föl, a demokraták nem beszélnek és csupán a nemzetiségiek és a horvátok közül vesz részt még néhány képviselő a költségvetés vitájában. A kormány körében azt hiszik, hogy párhuzamos ülések nélkül is két-három hét alatt elintézi a Ház az egész költségvetést.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház egyessült pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedési bizottsága ma délután négy órakor Várossy Gyula kalocsai érsek elnöklésével tárgyalta a székesfőváros fejlesztéséről és a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatokat, melyeket Gaál Jenő bizottsági jegyző ismertetett. A kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Kvaszay Jenő miniszteri tanácsos voltak jelen. Az egyessült bizottságok mindkét törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben vita nélkül elfogadták, valamint az előterjesztett bizottsági jelentéseket is, melyeknek hitelesítésével az ülés véget ért.

A katolikus népszövetség Sopronban. A katolikus népszövetség sopronmegyei szervezete ma Sopronban Pader Rezső prépost elnöklésével az itteni katolikus kör helyiségében ülést tartott, melyen a központ részéről megjelentek: Rakovszky István, Molnár János és Ernszt Sándor néppárti képviselők. Az értekezleten elhatározták, hogy a katolikus népszövetség országos ülését is Sopronban tartják meg december hónap folyamán.

A szigetvári mandátum. A szigetvári mandátumra vonatkozólag a választók a jelölt személyét illetően még nem állapodtak meg, annyi azonban bizonyos, hogy sem dr. Krist, sem Hegyessy János nem lépnek fel. Gr. Széchenyi Aladár jelöltsége is bizonytalan. Komoly jelöltként Duchon Ödön függetlenségi párti és Komjáthy Béla pártönkivüli jöhetnek számításba. Olay Lajos volt orsz. képviselő hétfőn délelőtt tartja bucsubeszédét Szigetváron.

Igazságügyi tisztviselők a minisztereknél. Az Igazságügyi Kezelőtisztviselők Országos Egyesületének mintegy száz főnyi küldöttsége tisztegett ma dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő vezetésével a képviselőház elnökénél és a kormányelnökénél, hogy átnyujtsa az egyesület emlékiratát, amelyben a státuszrendezésre vonatkozó hiányok orvoslását kéri. Justh Gyula, a képviselőház elnöke délelőtt

kilencz órakor fogadta a küldöttséget a képviselőház elnöki fogadótermében. Az egyesület nevében Bogárdy Jákó, az egyesület alelnöke adta át a memorandumot és kérte, hogy azt juttassa a képviselőház elé. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, átvéve az emlékiratot, kijelentette, hogy a kérvényt a képviselőházban kötelességszerűleg be fogja nyújtani, de a dolog érdeméről, állásából kifolyólag, nem lehet nyilatkozni, annyit azonban mégis mondhat, hogy legyenek teljesen nyugodtak; meg van arról győződve, hogy úgy a kormány, mint a képviselőház ügyüket melegen fel fogja karolni és az igazság és méltányosság tekintetbe vételével közmegnyugásra fogja megoldani. Ezután a küldöttség dr. Wekerle Sándor miniszterelnökénél tisztegett. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök az üdvözlésre a következőképen válaszolt: „T. uraim! Legyenek megnyugodva, az elv ki van mondva, hogy az a séma, amely a pénzügyi tisztviselőkre nézve felállított, a többiekre nézve is fel fog állítani. Erre nézve ígéretet is tettünk és igyekezni fogunk — mi-helyt a viszonyok megengedik — ezt végrehajtani és az igazságügyi miniszter ur, aki a leginkább hivatott ebben az ügyben, ezt a sémát legközelebb ki is fogja dolgozni. Részemről csak azt az ígéretet tehetem, hogy ügyüket jóindulattal pártolni fogom“. A miniszterelnök szavait élénk éljenzessel fogadták és ezzel a tisztelegés véget ért.

Az adóreform tárgyalása.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, november 19.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Széll Kálmán elnöklelte alatt tartott ülésén folytatta az adójavaslatok tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Décsy Zoltán államtitkár, Ábrányi Kornél min. tan., a pénzügyminisztérium részéről Papp Mihály min. tan.

Hoitsy Pál előadó ismertette a földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó százaléknak megállapításáról szóló törvényjavaslatot.

Gróf Teleki Arvéd az új osztályozást nagyobb területre kívánja kiterjeszteni.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Eddig két millió volt, amit elemi kár címén elengedtünk. A jövőben több méltányossággal lesz a kérdés kezelése. A maga részéről úgy kontemplálja, hogy a kataszter kiigazításánál a rekurzusokra záros és pedig rövid határidőt kíván megállapítani. Ezt a végrehajtási eljárásban kívánja szabályozni, de nem zárkózik el az elől, hogy ez a törvényben fix állapíttassék meg. Az országos földadó-bizottságot úgy lehet megállapítani, hogy az összes munkálatait teljes befejezéséig, és ugyanaz maradjon és a kormányváltásoktól ne legyen függővé téve. Amitől Teleki fél, azzal szemben garanciákat hajlandó törvénybe iktatni, hogy ha a földadóból tényleg több folyik be, mint 74 millió korona, akkor a pénzügyminiszter a következő évben köteles a földadó százaléknak le-szállítása iránt javaslatot tenni.

Holló Lajos: A miniszterelnök most tett kijelentését nagy eredménynek és nagy vívmánynak tartja, ami a gazdáközönséget kétségkívül meg fogja nyugtatni. A földadónak husz százalékos tételét tulaj-gasnak tartja. Nagyon helyesli azt, hogy a kataszter kiigazításának határideje iránt törvényben történjék intézkedés és ne függjön a kormányok kényétől és kedvétől. Végül kiemeli, hogy a létminimumot a földadónál is behozatni óhajtaná.

Széll Kálmán megjegyzi, hogy ma már nem vagyunk az abszolút korszakban készült kataszter alapján. A jelenlegi kataszter az 1875. évi törvény rendelkezése folytán jött létre. Neki jutott akkor a feladat a törvényt végrehajtani. Két ellentétes nézet volt akkor is. Lónyai ellenezte a teljes felvételeit és csak kiigazításokat óhajtott az adás-vételek és bérletek forgalma alapján. Ezt az álláspontot azonban a törvényhozás nem fogadta el, de teljesen új kataszterezés lett elrendelve. A munkálatait autonóm alapon létesült s járási, kerületi és országos bizottság eszközölte. Kézen 50 millió koronába került. Ennyi költséget ma kiadni nem volna tanácsos, mert a vég-eredmény ma sem lenne egészen kielégítőbb. Az aránytalanságok azért állottak elő, mert az egyes külön kerületi bizottságok nem dolgoztak egysege-sen. Nagyon helyesli a miniszterelnök azon felfogá-sát, hogy a kiigazítás elvét fogadta el. A teljesen új kataszterezést ő sem ajánlja. 25 év óta foglalkozik, bár megszakítással jelzőalkölcsonokkal, évtizedek óta hallja a panaszt, hogy a földadó milyen terhes. Mikor azonban a földbirtokosoknak a kölcsönkérésnél elébe tartja a kataszteri ívet, mindegyik sértésnek veszi, ha jövedelmét legalább is négyszeresének nem veszi fel mint a kataszter és kijelenti, hogy az ő jö-vedelme sokkal több. A föld értéke az adójának nem száz, de háromszázszorosát is meghaladja. Így állván

a kérdés, tapasztalat alapján mondhatja, hogy nem a földadó elviselhetetlen, de súlyos a többi közköltés és pótlék. Egyes helyen lehet aránytalan és igazságtalan, de általánosságban nem terhes. Ha még most a pénzügyminiszter miniszterelnök fentebb tett kijelentését figyelembe vesszük, akkor az ország bizalommal fogadhatja el a jelen javaslatokat.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ha a földadónál behozná a minimumot, akkor ez csaknem a földadó felének elengedését jelentené. Ez olyan tulás volna, a mi kizárná, hogy a földadó 74 millióban kontingentálható legyen. A kataszter teljesen újrafelvételét nem tartaná helyesnek. A 75-iki kataszter egész jól lett felvéve. Itt-ott lehetnek aránytalanságok, de azok esetleg meg lennének egy teljesen új kataszternél is. Azt is hangsúlyozza, hogy a jelenleg tervezett kiigazítás teljesen autonóm kezébe lesz letéve, így attól, hogy az zaklatásra vezetne, nem lehet tartani.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta. Az 1.—12. szakaszokat **Holló Lajos, Hoitsy Pál, Sággy Gyula, Mérey Lajos és Wekerle Sándor** miniszterelnök felszólalásai után többrendbeli kisebb módosítással fogadták el.

A balkáni események.

— Szerbia vádol. —

Budapest, november 19.

A tegnapi riasztó hírek után ma már megnyugtatóbb jelentések érkeztek a montenegrói határról. A Lovzen-hegyre felállított ütegek már napok óta helyükön vannak s a montenegróiak tényleg meg is szállták a Duga-szorost, ennek dacára — mint hivatalosan jelentik — a forgalom nem akad meg Montenegro belsejével. Azt az óvintézkedést, hogy a Kattaróban állomásozó csapatok családjait eltávolították, hivatalos részről azzal indokolják, hogy ezt megtették volna az esetben is, ha a montenegróiak mozgolódása csak demonstratív természetű volna.

Bármint szépítgetik is hivatalos oldalról a montenegrói határmenti történeteket, bizonyos az, hogy Kattaró városa teljesen ki van szolgáltatva a montenegrói ütegeknek. Maga a Lovzen-hegy ezerkétszázötven méter magas és teljesen uralja azt a serpentin, mely Kattaróból felvezet Montenegroba. A veszély abban rejlik, hogy minden akadály nélkül rommá lehetik a várost, anélkül, hogy az osztrák-magyar erődökből ezt meg tudnák akadályozni, mert sokkal mélyebb fekvésűek lévén, ellenhatásuk nagyon minimális. A kattarói öbölben ugyan hadihajóink is hathatósan támogathatják az esetleges támadó akciót hat-hétszáz méter magasságig, mert addig érhetik el a magaslatot a husz fokig elevírozható közepkaliberű ágyuikkal. Ily körülmények között teljesen érthető, hogy Kattaróban mindenki biztonságba igyekszik helyezni családját.

Bár valószínű, hogy a montenegróiak az ellenségeskedést nem kezdik meg tavasz előtt. A fekete hegyek lakói ugyan hozzá vannak szokva a hideg időjáráshoz, de nem szerb testvéreik, kik alaposan meggondolják a dolgot, mielőtt téli hadjáratba kezdenének. A hatalmak képviselői ma is közösen eljárak a szerb kormánynál és figyelmzettették, hogy hagyjon fel provokatív magaviseletével. A szerbek a mentegetődzésnek a leghatásosabb részét alkalmazták, amennyiben ők léptek fel váddal a monarchia ellen s a vád alapjául egy sapkát és egy kardmarkolatot mutattak a külügyi képviselőknek, mely tárgyakat állítólag a szerb határt folyvást átlépő osztrák-magyar katonáktól zsákmányoltak el.

Mind e híreknél azonban sokkal nagyobb jelentősége van annak a közös miniszteri tanácskozásnak, melyet vasárnap tartanak Bécsben. A minisztertanács hal-

káni gazdasági kérdésekkel fog foglalkozni. A két kormány ugyanis azt indítványozta, hogy a szerb kereskedelmi szerződést, mely január 1-éig csak ideiglenes hatálylyal bír, ne terjesszék a parlamentek elé. Ezzel pressziót kívánnak gyakorolni Szerbiára. Több, mint bizonyos azonban, hogy e konferencia, amelyen magyar részről **Wekerle miniszterelnök** és **Darányi földmívelésügyi miniszter** vesznek részt, esetleges nagyobb arányú katonai intézkedésekről is fog tárgyalni. Mert az már elhatározott dolog, hogy diplomáciánk nagyon erőfeszítésre szánja magát az esetben, ha Szerbia, vagy Montenegro bandatámadásokat intézne a megszállott tartományok ellen.

Mai hireink a következők:

Közös minisztertanács.

Wekerle Sándor miniszterelnök és **Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter** szombaton este Bécsbe utaznak és részt fognak venni a vasárnapra kitűzött közös miniszteri értekezleten. Ezen az értekezleten a Balkán-államok helyzetével összefüggően különféle időszerei gazdasági kérdések kerülnek tárgyalásra. Hétfőn reggel a miniszterelnök és a földmívelésügyi miniszter visszaérkeznek Budapestre.

A közös külügyminiszterium orgánuma, a *Fremdenblatt*, erről a készülő tanácskozásról a következő formában tesz jelentést:

Vasárnap közös miniszteri értekezlet lesz, amelyen a közös külügyminiszter, valamint az osztrák és magyar miniszterek vesznek részt. A tanácskozás tárgya valószínűleg a balkáni viszonyokkal összefüggő különböző gazdasági kérdések lesznek.

Jól értesült forrásból jelentik, hogy elsősorban a Szerbiával ideiglenesen létrejött kereskedelmi szerződés ügyét fogja megvitatni a konferencia, vajon a provizóriumot végleges szerződéssel pótolja-e a törvényhozások után, aztán szó lesz a román kereskedelmi szerződéses tárgyalásokról és a törökországi bojkottmozgalmról.

A hatalmak intervenciója.

Ma a következő félhivatalos kommunikátétek közzé:

Tegnap este Anglia, Olaszország, Németország, Oroszország és Franciaország képviselői a szerb kormánytól barátságosan intervenáltak abban az irányban, hogy a szerb csapatok a szomszéd monarchiával való jó viszony érdekében a határtól vonassanak vissza és estleges bandaképzés akadályoztasék meg. A miniszterelnök kijelentette a nagyhatalmak képviselői előtt, hogy a határon nincsenek szerb csapatok és hogy bandák egyáltalában nem alakultak. A szerb királyi kormány, mint eddig, ugye zentul is gondoskodni fog arról, hogy a bandák képződését lehetetlenné tegye. A miniszterelnök felhasználta az alkalmat, hogy a nagyhatalmak képviselőinek figyelmét a szerb territóriumnak az osztrák és magyar katonai hatóságok részéről a legutóbbi időben többször történt megsértésére és amaz intézkedésekre irányítsa, amelyeket a szomszéd monarchia minden ok nélkül magán és hivatalos személyekkel szemben és magával a szerb állammal szemben is tett. A miniszterelnök a nagyhatalmak képviselőinek a különböző események jegyzékét nyújtotta át és bizonyítékul a szerb territórium megsértésének hivatkozott a szerb területen talált osztrák és magyar katonai felszerelési tárgyakra és pedig egy lovassági kardra, amelybe a 11. dragonyosered volt bevéve, továbbá egy lovas katonai sapkára **Czernek** bevéssett névvel, valamint egy tisztí táborig messzelátóra.

A szerb kormány az állítása, hogy bandák egyáltalán nem alakultak, ellentmond a

„Südslavische Korrespondenz“-nek következő jelentése:

Plevljéből olyan jelentés érkezett, amely szerint Szerbia haditerve Boszniába és a Szandzsákba tervezett betörésről, amelyben Montenegro is szerepet játszik, török hivatalnokok kezébe került. A haditerve szerint Szerbia husz bandát és közel 30.000 embert állított volna ki és pedig: a bosnyák-hercegovinai légiót (kétezer ember); a montenegrói légiót; a Szerbiában élő montenegrói polgárokból szervezve; a macedóniai légiót, amely 500 komitáciból állana, az egyéb bandákban 20—30 ember lenne; ezeknek feladatát hidak, vaspályák szétrombolása, hadiraktárak felrobbanása képezne. Külön légiókat alkottak volna a diákok, a kiszolgált önkéntesek, a legkülönbözőbb fanatikus elnevezés alatt, minők: a fekete légiója, az ezrek légiója stb. Egész csomó légiót szerveznének magánemberek. E hadsapatok állítólag már a Szandzsák határán állanak készenlétben. A bandához tartozó kémek már át is lépék a Szandzsák-határt.

Párisi jelentések szerint a francia kormány bizik benne, hogy a szerb kabinet be fogja váltani a belgrádi diplomáciai karnak tett ígéretét és minden erejével meg fogja akadályozni a bandák képződését, mert csak ily módon remélhető a béke fönntartása. Ami a nemzetközi konferenciát illeti, az aligha fog 1909. márcziusa előtt létrejönni, de az időpontot nem lehet megállapítani, mert minden a pétervári és bécsi kabinetek tárgyalásainak eredményétől függ s mivel mindkét részről megvan a szükséges jóakarát, remélhető, hogy ezek a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak jární. De azért sem lehet pontosan megállapítani a konferencia határidejét, mert be kell várni az osztrák-magyar monarchia és Törökország megállapodásait is, mert Ausztria-Magyarország tudvalevőleg szükségesnek tartja, hogy a konferencia összeülése előtt a portával közvetlenül meg egyezést létesítsen. Ezek a tárgyalások még meg sem indultak s az osztrák-magyar monarchia ezeknek a tárgyalásoknak megindítását a bojkottmozgalom megszüntetésétől teszi függővé.

A montenegrói készülődés.

Tegnap este érkezett Raguzába egy Lloyd-gözös, amelyet lázas kíváncsisággal vártak, mert délután az a hír jött a városba, hogy a montenegrói határon már is komoly összeütközés történt. Kattaróból érkezett utasok beszélnek, hogy eddig összeütközés nem volt, de egész Dalmáciában ilyen riasztó hírek terjedtek el, ami a lakosság idegességének jele. A monarchia részéről megtörtént minden intézkedés, hogy Kattaróban elhárítsanak egy esetleges puccsot Montenegro részéről. Katonai körökben kijelentik, hogy a helyzet Kattaróban nem olyan veszedelemes, mint ahogy látszik és ha Montenegro puccsot forralna Kattaró ellen, a város pozíciója sokkalta erősebb, semmint földrajzi helyzeténél fogva gondolni lehetne. Megtörtént minden katonai intézkedés, hogy Kattaró tarthassa magát és visszaverhessen minden támadást, míg újabb csapatok érkeznek. Raguzában is teljes készenlétben áll valamennyi helyőrségi csapat.

A nemzetközi konferencia.

A török konferencia-programm, amelyef Anglia, Franciaország és Oroszország egyenmely módosítással elfogadott, így hangzik:

1. Keletrumélia államjogi helyzete.
2. Bulgária államjogi helyzete; Rumélia és Bulgária adózásának ügye s azoknak részesedése a török államadósságban.
3. Bosznia-Hercegovina államjogi pozíciója, megjegyezvén, hogy az indennitás kérdése nem vetendő fel, mert ez az annexió elvi elfogadását tetelzi fel.
4. Szerbia és Montenegro pénzbeli és területi kártalanítása nem involválhat Törökországra nézve veszteséget, de e kérdések békésen oldandók meg.
5. A berlini szerződés 23. és 61. cikkelyeinek megszüntetése az alkotmány helyreállítása következtében lehetetlenné vált.
6. A kapitulációk módosítása, nevezetesen a kül-

következő
 amely szerint
 dzsákba terve
 is szerepet
 lt. A haditer
 közel 30.000
 snnyák-hercze
 enegrói légiót
 ól szervezve;
 ácsból állana
 nne; ezeknek
 sa, hadiraktá
 ókat alkottak
 c, a legkülön
 ok: a feketék
 ó légiót szer
 atok állítólag
 zenlétben. A
 át is lép
 anczia kor
 binet be fog
 karnak tett
 ogia akadá
 csak ily mó
 Ami a nem
 ia fog 1909.
 pontot nem
 pétervári és
 redményétől
 n a szükség
 a tárgyalá
 járn. De
 ni a konfe
 rni az osz
 zág megál
 rszág tud
 a konferen
 közvetlenül
 tárgyalások
 rák-magyar
 k megindi
 ésétől teszi
 egy Lloyd
 l vártak
 ba, hogy a
 összeükö
 sok beszé
 t, de egész
 rjedtek el,
 monarchia
 edés, hogy
 s pucsof
 en kijelen
 olyan ve
 Montegró
 áros pozi
 rajzi hely
 történet
 s, hogy
 vissza
 st, mig
 Raguzá
 ill vala
 amelyef
 ág egyné
 gzik:
 lia és Bul
 edése a tö
 pozíciója,
 e nem ve
 dását téte
 és területi
 igrá nézve
 dok meg.
 kikkelveinek
 következő
 esen a kül

földi postahivatások megszüntetése s a behozatali vámok felemelése.

7. A porta nem tesz kifogást a berlini szerződés 29. cikkelyének módosítása ellen, annál is kevésbé, minthogy e részben Törökország nincs érdekelve.

Törökország is fegyverkezik.

A Daily Telegraph-nak jelentik Konstantinápolyból: A rajnai ércgyár megrendelést kapott a török kormánytól srapsnek és a Krupp-féle gyorsan tüzelő ágyukhoz való golyók szállítására. A legközelebbi napokban ki fognak nevezni egy angol admirálist a török kormány tanácsadójának, akinek feladata lesz a török flotta újjászervezése.

A török-serb tárgyalások.

Ljubivics Boszkó, aki Novakovics mellé van beosztva titkárnak, tegnap érkezett meg Konstantinápolyból és elhozta a jelentést arról, hogy mit végzett Novakovics a portával. A jelentést a király elnökletével két óráig tartott minisztertanács tárgyalta. A tanácskozás eredményeként újabb utasításokat szerkesztettek, amelyeket Ljubivics ismét Konstantinápolyba visz azzal a felhatalmazással együtt, hogy Novakovics a portával kötött egyezséget aláírhasssa.

Novakovics és Nenadovics lépéseket tettek a nagyvezérnél aziránt, hogy a Szerbia részére Szalonikibe érkezett municziót tovább szállíthassák. A szállítmányt azért tartóztatták fel, mert azt hitték, hogy dinamittöltények vannak közte, pedig a lövedégek a Schneiderit nevű robbanóanyag-gal vannak töltve.

Milovánovics kudarca.

Milovánovics szerb külügyminiszter ma akart elutazni Rómából, de magánügyek miatt szombatra halasztotta elutazását. Milovánovics római tartózkodásának és tárgyalásainak eredménye a szerb aspirációk szempontjából tekintve teljesen negatív. A szerb külügyminiszternek illetékes helyen nagyon a lelkére kötötték, hogy Szerbia a saját jól felfogott érdekében óvakodjék minden olyan lépéstől, amely a békét megbontthatná.

A török bojkott.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a magyar áruknak Törökországban való bojkottálása ügyében, amint emlékeztet, felterjesztéssel élt. A felterjesztésre, melyet annak idején Lánczy Leó kamarai elnök személyesen nyújtott át báró Aehrenthal külügyminiszternek, most kapott választ a kamara, amelyben foglalt értesítés szerint a bojkott a török birodalom nem minden részében nyilvánul egyforma intenzivitással. Így Konstantinápolyban és a legtöbb vidéki városban az üzleti forgalom akadálytalanul bonyolítottatik le oly üzletekben is, amelyek magyar czikk árusításával foglalkoznak.

Az üzletek stornirozása előreláthatólag rövid időn belül meg fog szünni, mert a közönség áruinkat veszi és arra a belátásra jutott, hogy a bojkott erőszakolása saját érdekeinek sérelmével jár.

A legnagyobb nehézségek Szalonikiben és a moczdón vidékeken tapasztalhatók. Üszkübi konzulátusunk jelentése szerint főleg czukor, ásványolaj és szesz-behozatalunk elé gördülnek akadályok, de megnyugtatót szolgálhat, hogy a már megrendelt áruk tekintetében a megkötött szerződések érvénye nem vonott kétségbe, másrészt pedig az ottani behozatali czégek hajlandóságot mutatnak arra, hogy szükségleteik beszerzésénél várakozó állápontra helyezkedjenek.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pestmegye állandó választmányának közjogi szakosztálya ma délután négy órakor a vármegyeház nagytermében báró Prónay Dezső elnöklésével ülést tartott, amelyen az összes ügydarabok letárgyaltatván, azokat a folyó évi november 30-án tartandó közgyűlés elé terjesztik.

Miskolcz város képviselő testülete ma délután Szentpály István polgármester elnöklésével rendes közgyűlést tartott, amely a belügyminiszter külön rendelete nyomán elhatározta, hogy az új városi

törvényhatóság részére kiírja a pályázati hirdetményt. A városi tisztújítást december 15-én tartják meg.

Eszéken a községtanács ma délutáni ülésén, amelyről a szocialisták tüntetőleg távol maradtak, dr. Neumann alpolgármesternek az annexió alkalmából a királyhoz intézendő hódoló és köszönő táviratra vonatkozó javaslatát egyhangulag elfogadták. A szerbek kedvéért az indítványozók elláttak attól, hogy a táviratban az a kivánság, hogy Bosznia Horvátországba olvasztassék, kifejeztessék.

A román trónörökös Bécsben.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 19.

Ferdinánd herceg román trónörökös bécsi látogatása alkalmából ma délelőtt meglátogatta a királyi családnak összes Bécsben tartózkodó tagjait. A trónörökös ma délben Ferencz Ferdinánd királyi hercegnek volt vendége, este pedig a Burg kéktermében diszebed volt a tiszteletére.

A diszebed délután hat órakor a Hofburgban volt, amelyen a főhercegek, a román követ, a román követség személyzete, a külügyminiszter, az osztrák miniszterelnök, a közös hadügy- és pénzügyminiszterek, a tengerészeti parancsnok, a helytartó, az udvari főméltóságok, a tábornoki kar és a román trónörökös kísérete vettek részt. A király a lakomán a következő pohárköszöntőt mondotta:

Engedje meg királyi fenséged, hogy örömmel adjak kifejezést szives látogatása felett. Fenséged felséges barátom, a román király képviselőjében jött ide, hogy szeretetreméltó barátságos üzenetét hozza át. Öszintén köszönöm azokat a jókivánságokat, amelyeket királyi fenséged saját nevében fejezett ki 60-ik kormányzati jubileumom alkalmából s arra kérem, hogy a román király ő felségénél tolmácsolja mély hálámat a barátság ezen újabb kifejezéseért, amelyet azáltal szolgáltatott, hogy szerencsekívánatainak tolmácsolásával királyi fenségedet bizta meg. Arra is kérném fenségedet, adja át a királynak szívélyes érzelmeim kifejezését és mondja meg neki, mennyire sajnálom, hogy egészségi állapotom nem engedi meg azt, hogy nálam látogatást tehessem. Áthatva attól a meggyőződéstől, hogy őfelségével, a királylyal teljesen egyetértek, amidőn fenségednek körömben való időzését azon kitünő viszony fenmaradása és továbbfejlődése értékes zálogának tekintem, amely szerencsére Románia és Ausztria-Magyarország között fennáll, a legmelegebben óhajtom a szomszédi és baráti ország fejlődését, amely, hála uralkodója nagy bölcseségének, már hosszú idő óta kiváló állást foglal el az európai államok sorában. Amidőn szívélyesen üdvözlöm fenségedet, a román király és királyné, továbbá fenséged és a trónörökösnek egészségére írtém poharamat.

Ferdinánd román trónörökös a következőképp válaszolt:

Büszke és szerencsés vagyok, hogy szeretett nagybátyám rám bizta azt a missziót, hogy baráti érzelmeit, amelylyel cs. és kir. felséged irányában viseltetik, valamint fenséged dicsőségteljes uralkodásának 60-ik évfordulója alkalmából legszívélyesebb szerencsekívánatait tolmácsolhassam. Nagybátyám végtelenül sajnálja, hogy egészségi állapota nem engedi meg azt, hogy személyesen hozza el apostoli fenségednek őszinte szerencsekívánatait. Fenséged kegyes szavai, amelyekkel a királyt őszinte baráti érzelmeiről biztosította, bizonyára mélyen megrázták a királyt és Romániában hálás visszhangra fognak találni. Engedje meg fenséged, hogy nagybátyám nevében barátság ezen újabb értékes bizonyítékát teljes szívvel megköszönjem és biztosíthassam, hogy mi mindnyájan melegen óhajtuk szerencsésjét és jólétét. Engedje meg fenséged, hogy mély hálámnak adjak kifejezést azért a magas kitüntetésért, amelylyel fenséged engem megtisztelt. E kitüntetés, amely újabb értékes kötelekkel fiz a bátor cs. és kir. hadsereghez, drága emléke lesz e miszsiómnak, amelyet rendkívüli körülmények között teljesítettem fenségednél. Engedje meg

a sors, hogy fenséged még hosszú évek során át örvendhessen hívséges népei szeretetének, és adja az ég cs. és kir. felségednek és házának a leggazdagabb áldását. Ez érzelmeiktől áthatva, kérem fenségedet, engedné meg, hogy poharamat fenségedre emeljem. Soká éljen cs. és kir. apostoli fenséged!

A trónörökös este Münchenbe utazott. A király a román trónörököst a 96. számú gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

KÜLFÖLD.

Bülów Németország pénzügyi helyzetéről

Berlin, november 19.

A birodalmi gyűlés mai ülésén Bülów birodalmi kancellár megjelent. Megjelenése a házban mozgolódást idézett elő, de sem ő, sem a birodalmi gyűlés elnöke nem tettek nyilatkozatot a legutóbbi eseményekre vonatkozólag. A ház azonnal megkezdte a pénzügyi reform tárgyalását. A folyosókon azt beszélték, hogy Bülów azt az ajánlatot tette a birodalmi gyűlés elnökének, hogy hivatalosan közli vele a „Reichsanzeiger“-ben megjelent nyilatkozatot, ezt azonban a birodalmi gyűlés elnöke nem fogadta el. A képviselők továbbá azt beszélték, hogy a birodalmi gyűlés elnöke igyekezett őket rábeszélni arra, hogy a császár személyét a jövőben ne támadják meg, hanem minden esetleges panaszukat a birodalmi kancellárhoz intézzék.

A napirend tárgyat a birodalmi pénzügyi reform-javaslat képezte. Bülów herceg birodalmi kancellár szólásra emelkedett és a következőket fejtegette:

Sulyos probléma előtt állunk. Az a kérdés, sikerülni fog-e a birodalom pénzügyeit maradó szilárd alapokra fektetni, vagy pedig továbbra is az egyes államokat fogja-e megterhelni a hazafiak bánatára és külföld kárörömére. A pénzügyi kérdések megoldását a jövőre bízták és mi élünk e feladatok megoldására rendelt korszakban. A hirtelen támadt nagyságok sohasem rokonszenvesek. A német birodalom sem volt rokonszenves. Mindazonáltal közelfekvő veszélytől nincs mit tartani. Hidegvérre, állandóságra, nyugalomra van szükségünk befelé is. (Igen helyes!) Igazában nagy veszélyt csak pénzügyi helyzetünk rejtene. Ez alkalommal nem úgy, mint a múltban, nincsen csupán néhány új adóról szó, hanem egész munkát kell végezni. 1878-ban 139 millió, 1888-ban 334 millió, 1908-ban 4 milliárd adósságunk volt. A legközelebbi öt év bevételeit 2 milliárdra becsülhetjük. Időközben Franciaország és Anglia adósságai megcsökkentek. Így történt, hogy még az olasz és spanyol kölcsönök is jobban jegyeztek, mint a miénk. Ez árfolyamcsökkenések hatása alatt a birodalom tőkéje igen sajnálatos veszteségeket szenvedett. A részletes fejtegetést a kincstári államtitkár urra bízom. Általánosságban csak a következőket jegyzem meg: A német birodalom eléggé erős, hogy terheit elbírja és ebben a külföldön senki sem kételkedik. Nagyon sokat lehet megtakarítani és a gazdagság a hatalomra vezető eszköz, mely nagyfontosságú a népek csoportosulása szempontjából is. Franciaország nagy gazdagságát csodálatraméltó takarékossági képességének köszönheti. Ilyképpen vált ez ország a világ bankrává. Intelmem elsősorban a közép- és főúri osztálynak szól. A kormány meg van győződve arról, hogy a nép képviselői meg fogják oldani e feladatot oly módon, amely a német néphez méltó. (Élénk, hosszantartó helyeslés a jobb oldalon, püsszegés a baloldalon.)

Sydow kincstári államtitkár a következőket fejté ki:

Három feladat vár megoldásra: Az eddigi kölcsön-felvételek politikáját el kell hagynunk, bevételek és kiadások közötti egyensúlyt helyre kell állítanunk és a birodalom pénzügyi helyzetét biztosítanunk kell. Ha a kiadások tekintetében az eddigi uton haladunk tovább, 1913. évben a hiányzó összeg 737 millió lesz.

Az új terheket lehetőleg a lakosság minél szélesebb rétegei között kell felosztani. Sem a földbirtok maga, sem a fogyasztás maga nem viselheti a terhek összegét. Németország igen jól elbírja a közvetett adók emelését, annál is inkább, mert azok Franciaországban és Angliában sokkal nagyobbak. Nem marad más hátra, mint a tömegáru-cikk megadóztatása. A pálinka elbírja e megadóztatást, annál is inkább, mert a mostani adó alig egyharmada annak, melyet más államokban szednek. Tisztán fogyasztási adóra nem mehetünk át, mert ez számos kisebb szeszgyárat tönkretene. Más államokban a dohány is jobban van megadóztatva,

mint nálunk. Az olcsó pipadohányt azonban a szegény emberekre való tekintettel nem fogjuk megadóztatni. A söradót illetően, ez jelenleg 75 milliót hajt a birodalomnak. A német nép ezidőszerint 2 1/2 milliárdot ad ki sörre. Ha csak söradót léptetnénk életbe és a bort nem adóztatnók meg, azzal vádolnának, hogy csak a kisembert terheljük meg. Egyébként igaz, hogy az új adók sohasem örvendenek kedveltségnek, de ha egyes adóemeket visszautasítanak, honnan vegye a kormány a kiadásokra feltétlen szükséges összegeket. Végül kifejtí, a kincstári államtitkár, hogy bizton reméli, hogy a birodalmi gyűlés döntését erős szenvedélyes hazaszeretettel fogja befolyásolni.

A legközelebbi ülés holnap lesz. E gyűlésen kerülnek sorra a hammi bányakatasztrófa ügyében beadott interpellációk. Az ülés azután folytatni fogja a mai tanácskozást.

A kínai trónváltás. Pekingből jelentik, hogy tegnap több ediktumot bocsátottak ki. Az egyik a többi között a tiltott városrészt őrzését rendeli el. Egy másik ediktum tudtul dja, hogy Puiji, az új császár érája Hsuan-Tung nevet fogja viselni. Ezen elnevezést akként értelmezik, hogy a nemzet egysége és a reformok keresztülvitele képezi a császár programját. Egy harmadik ediktum megállapítja az elhunyt császárt halála után megillető czimet, elismeri érdemeit és kiterjeszkedik a reform-programra, amelyre Kvang-Szi bucsu-ediktuma kötelezte a trónt. Az özvegy császárné is erélyesnek mutatkozik és tegnap minden oda nem való embert kizavartatott a palotából.

Párisból írják, hogy mikor Pichon még követ volt Pekingben, Kvang-Szü császár már súlyos beteg volt. Pichon egy ízben elvitte magával Dotheve francia követségi orvost a császári palotába, a kínai orvosok tudta nélkül, hogy vizsgálja meg a beteg uralkodót. A császár a csizmája szárából elővett egy lap papírozt, amelyre sajátkezűleg írta fel betegségének tüneteit. Akkoriban a Matin közölte ezt az irást. A császár akkor nagyfokú neurasténiában szenvedett.

Csing herceg, az államtanács főnöke, a császár nevében ma sajátkezű levelet intézett az összes hatalmakhoz, melyben rokonszenvét fejezi ki az államfők iránt.

A mikádó szemléje. A mikádó szemlét tartott a japáni hadiflotta felett, amely a tenger alatt járó naszádokon kívül 110 hadihajóból áll.

Raisuli parancsnok. Fezből olyan hírek érkeznek, hogy Raisulit nevezték ki a Tanger és Kaszr-el-Kebir közti összes törzsek parancsnokává. Kötelezte magát Raisulit, hogy a maghzennek 40.000 font sterlinget fizet, amiből 8000-et már lefizetett. A törzsek, melyeknek körében ez a jelentés nagy izgatottságot keltett, azzal fenyegetőznek, hogy a Tanger-Kaszr-el-Kebir közti összes utakat elpusztítják.

TÁVIRATOK.

A luxemburgi régens esküje.

München, november 19. Hohenburg kastélyban ma a luxemburgi nagyhercegnő régenségi esküt tett az államminiszter, a pénzügyminiszter és a tartománygyűlés küldöttsége előtt.

Megtámadott orosz követség.

Pétervár, november 19. (Saját tudósítónktól.) Perzsa lovasok megrohanták Teheránban az orosz követséget s megölték a kozák őrséggel. Mind a két részen többen súlyosan megsebesültek.

Közgazdasági táviratok.

		nov. 19.	nov. 18.
New-York.	Jocobuza	112 3/4	112 1/4
	decemberre	113 1/4	113 1/4
	májusra	114 1/2	115 3/8
Tengeri	decemberre	72 1/2	72 1/4
	májusra	71 1/2	71 3/8
Csikagó.	decemberre	103 3/8	103 7/8
	májusra	105 3/8	108 1/4
Tengeri	decemberre	63 3/8	63 3/8

New-York, nov. 19. Gyapot New-Yorkban helyben 9.55 (0.— tegnap), gyapot decemberre 9.25 (0.—), gyapot februárra 9.01 (0.—), gyapot New-Orleansban helyb. 8.15/16 (—), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 19. (Zárlat.) Zsir januárra 9.27 (tegn. 0.—), zsír májusra 9.30 (tegnap 9.27), szalonna short clear, 887 (tegnap 887), sertéshus januárra 16.25 (tegnap 16.12.)

A japán iparbank.

London, november 19. A japán iparbank részvényeinek itt jegyzés alá bocsátott két millió font sterling összegű fele részére vonatkozó aláírást tulajegyzés miatt két órával az iv kitétele után be-rekesztették.

A porcellán-kartel.

Karlsbad, november 19. (Saját tudósítónktól.) Az cöztrák porcellán-gyárak kartelle feloszlása előtt áll.

Az Operaház bérbeadása.

Budapest, november 19.

Temetésre szól-e az ének, vagy csak közelgő tüzvész jelent-e az, hogy megkondultak a harangok? . . . Akárhogy áll a dolog, amióta a belügyi reszortból a kultuszárca ügykörébe mentek át a színházi és művészi ügyek, azóta szomorú dolgok mentek végbe a művészet világában.

Egy nagy színház eltűnt. Volt, nincs. A Nép-színház, melynek kijelölt hivatása, missziója volt, elaludt, vágy — ha úgy tetszik — meghalt. Feltámadásáról legalább egy évtizedig álmodni sem lehet. Bevonult hajlékába a Nemzeti Színház, de mi lett belőle? . . . Később rávilágítunk ennek a színháznak művészi csődjére is. Most csak arról a veszedelemről van szó, amelyet az Operaház bérbeadása jelent, mely — mint Mohamed koporsója — a levegőben függ s mely alaktalanul, homályosan kóvályog a levegőben, de amelyben senki sem lát még eddigelő tisztán, talán az intező egyéniségek kivül, akik nyilván azt hiszik, hogy az Operaház az ő magánügyeikhez tartozik s a nyilvánosságnak semmi köze hozzá.

Azok a művészek azonban, akik az Operaház kötelékéhez tartoznak, legyenek azok nagy magánénekesek, vagy egyszerűen énekkari, vagy zenekari tagok, súlyos aggodalommal vannak eltelve, hogy nem járnak-e úgy, mint a megfojtott Népszínház volt tagjai, akiket lelketlenül, irtalmasság nélkül tettek ki bizonytalan sorsnak. Ki tagadja, hogy az Operaház kötelékébe tartozó művészek aggodalma és félelme indokolt; hogy mindenki, akiből az igazságérzet ki nem veszett, méltányolni fogja ez aggodalmakat. A zenekari tagok máris memorandumot nyújtottak át a kultuszminiszternek, amelyben kijelentik, hogy a bérlővel való esetleges megállapodást magukra nézve nem tekintik kötelezőnek, hanem — ha rákerül a sor — a kártérítést az államon fogják követelni. A mozgalomhoz csatlakoztak most a magánénekesek is, akik ugyanerre az álláspontra helyezkedtek és pedig szerződésükre való hivatkozással.

Nem tudjuk, hogy ezidőszerint a bérlési kérdés mely stádiumban van? Komoly-e a bérbeadási szándék, vagy nem? Szándékosság van-e abban, hogy homályban hagyják a kérdést, vagy nem, de bizonyos, hogy jóval több argumentum szól a bérbeadási terv ellen, mint mellette.

Igaz, hogy vannak anomáliák most is az Operaházban. Vannak tagjai, akiknek a teljesített művészi munka arányához képest túlságos nagy a fizetésük és hogy a szerződések óriási összegeket emésztenek föl. De van-e színház a világon, ahol ilyen aránytalanságok ne volnának? Minden színház elmaradhatlanul fölvesz budgetébe a művészi szeszélyre eső összegeket is. Olyan járulék ez, mely nélkül nagy színház el nem képzelhető. Vannak bizonyára más anomáliák is, amelyek szintén a művészi élet természetrajzában gyökereznek s amelyeknek felsorolása nem tartozik annak a lényegéhez, amit ki akarunk fejteni.

Kétségtelen azonban, hogy az Operaházban egészségesen fejlődő színházunk van. Amig azelőtt három-négyszer tartottak előadást az Operaházban és akkor is üres, vagy félig üres ház előtt, addig most öt-hatszor hetenként van ott előadás és majdnem mindig telt nézőtér előtt. Ez a színháznak oly örvendetes föllendülését jelenti, amely érthetlenné teszi, hogy miért merül föl

éppen most a bérbeadási terv. Hisz elmondhatjuk, hogy ma az Operaház a leglátogatottabb színháza a fővárosnak. Az anyagi fölvirágzás pedig a művészi fölvirágzásnak természetes kiinduló pontja. S máris oly színvonalon áll az Operaház művészi tekintetben is, hogy messze-menő igényeket is méltán kielégíthet.

Ha a bérbeadással való ijesztgetéssel azt akarják elérni, hogy az Operaház a Nemzeti Színház színvonalára süllyedjen alá, akkor ezt a célt igen könnyen lehet elérni. Nincs könnyebb, mint a művészeket elkedvetleníteni. Nincs könnyebb dolog, mint az, hogy az Operaház tagjainak gondját a művészettől eltereljük, hogy azok jövőjüket féltsék és mellékesnek tartás művészi feladatukat.

Ha pedig csakugyan komoly a kultuszminiszternek a színház bérbeadására vonatkozó terve, akkor ezt a tervet csak oly okok támogathatják, amelyek a nyilvánosság előtt ismeretlenek. Arra nem hivatkozhatik, hogy a színház ügyei ezidőszerint rosszul folynak. Kifejtettük és hangsúlyoztuk, hogy a színház mindig jól látogatott, tehát az egyáltalán várható jó-vedelmezősége minden kétséget kizár. Arra sem hivatkozhatik, hogy a művészi és adminisztratív vezetés tarthatatlan; valamint arra sem, hogy az intézet nem áll művészi színvonalon. Ha tehát mégis komolyan bérbé akarja adni Apponyi a színházat, akkor a felsoroltakon kívül oly döntő oka van, amelyet — mint mondtunk — a nyilvánosság nem ismer, amelyet titokban tart, szántsándékkal rejtget.

Már pedig a nyilvánosság előtt való ilyen rejtegetés és titkolózás nemcsak helyén nem való, de egyszerűen elítélendő. A nyilvánosságunk igenis köze van az Operához, minthogy ez a színház nem a kormányé, hanem a nemzet, az ország tulajdona. Sorsába beleszólhat, sőt kell is, hogy beleszóljon a közvélemény.

Éppen ezért kötelessége a kultuszminiszternek az, hogy határozottan és félreérthetlenül nyilatkozzék a bérbeadás tervére vonatkozólag. Ha komoly a terv, kötelessége azt nyilvánosságra hozni a döntő argumentumokkal együtt, amelyek véleménye szerint a bérbeadást szükségessé teszik. Ha pedig a terv nem komoly, vagy azt elejtette, akkor eminens kötelessége megnyugtani a kedélyeket és felvilágosítani egy a közvéleményt, mint pedig az érdekelteket, nehogy a nyugtalanság, mely a kérdésből származott, fölbillentse az egyensúlyt a színházban és szárnyát szegje a művészi ambícióknak.

Akármi stádiumban van is a bérbeadás ügye, mindenesetre értesülve vagyunk arról, hogy Beck Vilmos, ezidőszerint a párisi nagy Operaház egyik igen kiváló és ambíciózus tagja bérbé akarja venni az Operaházat. Akár egymaga akarja a bérlési szerződéssel járó terheket átvenni, akár társai vannak, akik együtt akarják viselni vele a terheket, az a lényegét nem tangálja.

Azonban értesülésünk szerint gyökeres változtatásokat akar foganatosítani. Ugy halljuk, hogy Mahler Gusztávot akarja első karmesternek szerződtetni és oly művészeket akar a színház kötelékébe fölvenni, amelyeket egyebekben szívesen látnánk az Operaházban, amennyiben ezek a művészi színvonalat emelnék. Azonkívül kisebb jelentőségű tagokat a színház kötelékéből el akar bocsátani, hogy azokat másokkal helyettesítse, vagy talán mert ezeket fölöslegesnek tartja.

Ez a terv, véleményünk szerint, sikerre nem vezethet, sőt minden valószínűség szerint lehetetlen is. Magánénekesek, karénekesek, zenekari tagok elbocsátása oly szerződésfelbontással jár, amely rengeteg összeget emészti föl. Akkora összeget igényel, amekkora elegendő volna egy más színház vezetésére. Ennyi pénz magánvállalkozónak nincs; nem is lehet.

De más, a magyar művészet szempontjait szerint való akadály is van a bérbeadásnak. Ha Beck Vilmos más művészeket akar a színházhoz szerződtetni az eddigi helyett, akkor kiválóbbakat az eddigiéknél ugyanennyi összegért nem szerződtehet. Jobban fizetett és minden bizonynyal idegen külföldi művészekről lehet csak szó. Kétségtelen, hogy ez a magyar művészek elüldözésével egyet jelent.

És mi következik ebből?

Az, hogy a magyar művészet megint csak idegenre válik egyetlen és eddig féltve őrzött dalszínházunkban. Bevonul megint az idegen művészet és hogy ez a magyar kulturális és művészi föllendülésnek csak pótolatlan kárára válik, minden gondolkozó ember előtt világos. A magyar kultuszminiszternek ez ambíciója semmiestre sem lehet.

Említettük már, hogy könnyen lehet elérni azt, hogy az Operaházat a Nemzeti Színház színvonalára süllyeszthetjük alá, mely színház már nem is tartozik a versenyképes színházak közé. Akármilyen szomorú igazság, hogy az ország első műintézete, a Nemzeti Színház, kiesik a versenyképes színházak sorából, mégis úgy áll a dolog és elutasíthatlan valóság.

Tóth Imre igazgató ugyan minap közzétett egy kassza-kimutatást, amelyben bizonyítani akarja, hogy a színház jövedelmezősége nem csökkent, de mit jelent ez? Ha pusztán a pénztári eredményekre helyeznek súlyt a Nemzeti Színházban, akkor miért tették át a művészi ügyeket a belügyi tárca reszortjából a kultusz-tárca reszortjába? Tették volna át akkor a pénzügyi tárca ügykörébe. Legalább evidenter kifejezésre juttatták volna, hogy a színházat pusztán üzletnek tekintik és nem a művészet megalapítójának, az irodalmat, a művészetet, a kultúrát fejlesztő és fellendítő intézetnek.

De Apponyi Albert kultuszminisztertől azt vártuk jogosan, hogy ő a művészi és kulturális célt tartja elsősorban szem előtt és az ő regime-je alatt éppen a művészet fog eddig nem is sejtett magaslatra föllendülni. A pénztári kimutatásokkal szemben pedig megállapíthatjuk, hogy a színház művészi csödbe jutott már igen rövid idő alatt és hosszú évek munkájára van szükség, hogy mindazt, amit az új regime elrontott, ismét jóvátegyék.

A Népszínházat, — mint említettük — sikerült megfójtani a Nemzeti Színház, mely hajlékába bevonult, művészi csödben van.

Ha már most az Opera bérbeadásával dalszínházunkat is erre a sorsra akarják juttatni, akkor valóban dicsőséges romboló munkát végeznek: egy nagy színházat megöltek; a másikat művészi csödbe kergették s a harmadikat is el akarják idegeníteni a magyar művészetből. Valóban, csakánnyal sem lehetne sikeresebb romboló munkát végezni, mint így.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolczas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolczas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hirsolgálati elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink

érdekesekek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre.	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Schubert.

— Halála nyolczvanadik évfordulóján. —

Budapest, november 19.

Az „Erikönig” költőjét méltán mondhatjuk magunkénak — legalább a kvóta arányában. Szerette a magyarokat, élete nevezetes szakát töltötte — 1818-ban és 1824 nyarán — hazánkban. A bars megyei Zselizen gyúlt fogékony szive szerelemre gróf Esterházy János leánya, a bájos Karolina iránt és a gyönyörű park hatalmas fáinak árnyékában fakadtak legszebb dalai, . . . a „Divertissements à l'hongroise” is.

Ma, november 19-én van nyolczvan éve, hogy Schubert Ferenc Bécsben örök álmra hunyta le szemét. Csak harminczegy éves volt és ötszáznál több dalt komponált, abban a modorban, melynek ő volt a megteremtője. Szegényen halt meg és művészetének teljes erjedésében. Kortársai nem érték meg teljesen s nem is becsülték teljes értéke szerint.

Ez tünik ki Grillparzer szavaiból, melyekben róla imigyen emlékezik meg: „A zeneművészet itt egy nagy kincs és még nagyobb reményeket temetett el.”

Schubertet tulajdonképpen háromszor temették el. Eredetileg a wáringi sírkertben, Beethoven teteméi közelében. 1863. október 23-án mindkét nagy szellem földi maradványait kiemelték és új érczkoporsókban sírba helyezték. 1888. június 23-án újból exhumálták őket és a központi temetőbe átszállítva, Mozart sírjének szomszédságában, a többi jeles osztrák zenész sírjának csoportjában adták át az örök nyugalomnak.

Mig Schubert csontjait ismételen temették el, művészi és szellemi értékét csak halála után, fokozatosan, keltették életre, „fedezték fel”.

Hiszen dalainak eleinte nem is akadt kiadója. Diabelli és Haslinger kerekén visszautasította; Peters kijelentette, hogy Bécsben száz példányt se tudna eladni; Probst azt kívánta, hogy könnyebb modorban tétessenek le; Schott se vállalkozott és Artaria azt mondta: „Növendékmunkát nem fogadok el”. Csak éppen Breitkopf és Härtel voltak merészebbek, amennyiben a C-dur szimfóniáért, Schumann ajánlására, kerek 180 forintot adtak.

Barátai — köztük Lachner — mozgalmat indítottak érdekében és a két Sonnleitner, saját költségére, nyomatta ki az „Erikönig”-et s többi műveit is iparkodtak népszerűsíteni.

Ha most halljuk Schubert játszi, könnyed, édes

dallamait, azt képzeljük, hogy a zeneköltő kedélyes körben gyönyörködött szerzeményeinek játszásával s el se tudjuk hinni, hogy akkoriban nem értették s ennelfogva nem is élvezték azokat.

Az akkori öreg theoretikusok fitymálták. Nekik a Schubert kompozícióiban a tartalom volt új, míg Beethovené a forma. Schubert a feltalálásában, a modulációjában és mindenképp szerzeményeinek lágy és gazdag harmonizálásában olyan haladást jelent, amelytől számítjuk a romantikus iskola kezdetét. Csak a 19. század nagy művészei át jutottak kompozíciói a nép szívéhez.

Schumann Róbert bécsi tartózkodása idején kezdte újból a Schubert-kultusz fölélesztését a C-dur szimfónia kritikájával. Beethoven kilenczedik szimfóniája után a tizediknek nevezte azt.

Majd Liszt következett a Schubert-féle dalok ragyogó átírásával és csodálatot keltő előadásával. A hatvanas évekig tartott Schubert ismeretlen műveinek bemutatása, exhumálása. Olyan gazdag volt művészi hagyatéka.

És az anyagi? A „hagyatéki felvétel” megemlékezteti, hogy atyja Schubert Ferenc, Rossauban tanító s hogy nyolcz élő testvére maradt. Azután az ingóságai következtek: 3 posztó frakk, 3 kabát, 10 nadrág, 9 mellény, 1 kalap, 5 pár czipő, 2 pár csizma, 4 ing, 9 nyak- és zsebkendő, 1 matracz, 1 párna, összesen 63 forint értékben, végül 10 forint értékű régi kotta.

Milyen csekélyre társalták ezeket a hangjegyeket, amelyekért ma talán ezreket fizetnének! Hátha 1848-ban Hüttenbrenner hülye házigazdája el nem égetik Schubert „Az ördög kéjlaka” című operájának második felvonását! Hátha föl nem fűtik a Goethe „Claudine von Villabella”-jához szerzett zenéjének kottáit. Hátha maga Hüttenbrenner meg nem semmisíti (1841.) a naplóját, melyben Schubertől legalább százszor történt említés! De mikor az emberi korlátoltság ellen nem lehet törvényeket alkotni . . .

Öngyilkos ügyvéd!

— Az idegesség áldozata. —

Budapest, november 19.

Nagy reményeknek induló életet semmisített meg újra a paroxizmusig elhatalmasodott idegesség. Az alig huszonnyolcz éves fiatal ügyvéd, dr. Fábrián Rezső, aki közeli házasság előtt állott, nemrégiben jött fel Perjámosról Budapestre, ahol közjegyző-helyettes volt. Itt a Tükör-utca 2. sz. alatt özvegy Neumann Illésnével vett ki albérletbe lakást és aztán kereset után nézett. Előkelő rokonai révén az amagy is szorgalmas ambiciozus fiatal ember az „Atlantica Tengerhajózási Részvénytársaság”-nál kapott alkalmazást. Feletteseinek csakhamar annyira kiérdemelte megelégedését, hogy rá akarták bízni a Társaság braili fiók-intézetének a vezetését. Ez a terv azonban, habár leutazott Brailába, később elmaradt. Dr. Fábrián valószínűleg már akkor is nagyfokú idegessége tartotta vissza e felelőségteljes állás elfoglalásától. Hogy milyen ideges volt, azt házi-asszonya jellemezte a legjobban, amikor azt mondta, hogy képes volt karba tenni kézzel a falnak támaszkodva félórát is kidüldelt szemekkel a semmiségre nézni. S ha ilyen letargiájából felébredt, megrázkódott, végig sétálta a szobát és újra visszaesett előbbeni állapotába. Már félt is tőle lakásadónője s ezért szeretett volna tőle végleg szabadulni. E hó 15-én a fiatal ember felmondott neki, mert december elsején tartotta volna esküvőjét Kotányi Zsuzsikával, Kotányi Róbert vállalkozó leányával.

Dr. Fábrián Dezső idegessége napról-napra fokozódott. Ma, amikor hazajött hivatalából, annyira beteg volt, hogy fáradtan, szinte öntudatlanul nyitott be szobájába. Délután félhárom óra lehetett, amikor hazajött. Rögtön íróasztalához ült s levelek írásába fogott. Közben a szobaleány vizet hozott neki s megdöbbenve beszélte odakünn, hogy a doktor ur az íróasztala előtt, székén hátradülve ül, fejét egyik kezére támasztja, sápadt arczsal, szederjes ajakkal mered maga elé. E kábultságból felriasztotta egy idegen asszony, ki fehérműjűt hozta a mosodából. Fábrián szó nélkül átvette a gallérokat, kifizette, visszaült íróasztalához és írásba fogott.

Egy negyedóra telt el az asszony távozása után,

Amikor hatalmas dőrej verte föl a ház csendjét. A dörrenésre a mellékszobában alvó özvegy asszony fia, Nyéki István, felébredt, berohant Fábrián szobájába s megdöbbenve látta, hogy az ügyvéd vérében, szétfoccsant agyveglővel fekszik íróasztala előtt. Irtózatossá vált. A nagy mennyiségben elfolyt vér másfél méter magasságig felszivódott a közeli fehér függönyökhöz. A szerencsétlen fiatal ember minden jajszó nélkül mult ki. A segítségre hívott orvos már csak a halált konstatálhatta. A helyszínen megjelent a rendőrség s megállapította, hogy a szerencsétlen fiatal ember kilencz milliméteres revolverrel lőtt a szájába s rögtön meghalt.

Az öngyilkos hét levelet hagyott hátra. Hat csukott levél volt, az egyik nyitott s abban temetéséről rendelkezett. Levelet hagyott a rendőrségnek, atyjának, dr. Eisenstein Jakab szegedi főorvosnak, öccsének, menyasszonyának, Kotányi Zsuzsannának, ki egyttal édes unokatestvére is, a menyasszony apjának, Kotányi Róbertnek és végül a Máv. egyik igazgatójának, Kotányi Zsigmondnak is. A rendelkezéseim című sorait az alábbiakban szóról-szóra közöljük:

Rendelkezéseim: A legnagyobb egyszerűséggel deszka-koporsóban, koszorúk nélkül temessenek el. Rokonaim ne jöjjenek el a temetésre. Gyászt utánam senki ne tartson, csak fejfát állítsanak. Ezek a leghatározottabb kívánságaim és kéréseim. Értesítsék kiméletesen szüleimet Reiningert Jakab szegedi ügyvéd után. Öngyilkosságom oka idegesség.

Fábrián Rezső dr.

Az atyjához intézett levél mellett kéri, hogy dr. Reiningert Jakab ügyvéd után a lehető legkimétebben értesítsék szüleit.

A rendőrség a fiatal ember holmija közt kutatva, megállapította, hogy nem szenvedett szükségét. Tizenhárom sor öltönyt találtak garderobjában. Íróasztalának keszves fiókja, egy kivételével, nyitva volt, melyet tapintatosságból nem is nyitottak ki.

A szerencsétlen ügyvéd holttestét a boncztoni intézetbe szállították.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Péntek, november 20. — Róm. kat.: V. Bódog. — Prot.: Emilia. — Görög-orosz: nov. 7. Hier. és 32 t. — Zsidó: 26. — A nap két reggel 7 óra 13 perczkor, nyugszik délután 4 óra 17 perczkor. — A hold két éjjel 3 óra 3 perczkor, nyugszik délután 2 óra 56 perczkor.

A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A földmivelségi miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad 4 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad déli 12 órakor. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Velasquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánról Nagymező-utcán 37—39. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Az Uránia Képtár szalonjában rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva délelőtt 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hónapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **Orosz udvari gyász.** Izvolski orosz külügyminiszter közölte ma gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövettel, hogy Alexandrovics Elek nagyherceg elhalálása folytán mély udvari gyászt rendeltek el és ezért Mihály nagyherceg bécsi látogatása, melyen a király a császár szerencsekívánatait fejezte volna ki, elmarad.

— **A király jótékonyága.** A minap, amikor a szoczialisták az Andrásy-uton rálövöldöztek a rendőrökre, megsebesült Bencsik József lovasrendőr is. A király most Bencsik Józsefnek ezer koronát adományozott.

— **Károly király tábornok.** A király kinevezte Károly román királyt gyalogsági tábornokká.

— **Császár-jubiläum Bécsben.** Klótilid királyi hercegnő és leánya, Erzsébet Henriette főhercegnő holnap délelben Bécsbe utaznak, hogy résztvegyenek a császári jubileum alkalmából rendezett családi ünnepeken.

— **Erzsébet napja.** Az egész országban igaz kegyelettel ünnepelték meg megboldogult királynénk nevenapját. Az idők végtelenségéig minden magyar szívnek csendes, magabaszálló ünnepe ez a november 19-ike. Magyarország Nagyszonyának emléke mai tizéves évfordulóján tragikus halálának, épp oly élénk, mint valaha. Az ő jóságos fejedelmi alakja ma is tüdén él közöttünk és élni fog beláthatatlan időnkig. A boldogult királyné nevenapjának évfordulója alkalmából országsszerte tartottak ünnepeket, amelyekről alább számolunk be:

A Homok-utcai (VIII. ker.) polgári fiúiskolában a mai ünnepély alkalmából dr. Flóris Áron tanár kegyeletes beszédben emlékeztette a tanulókat megboldogult Erzsébet királynéokra. Erdős Mór tanár vezetése mellett pedig az iskola énekkara a Himnuszt énekelte, mely után a tanulók szavalata fejezte be az ünnepélyt. — Segesvárról írják: A segesvári áll. polg. leányiskola növendékei és a tanári kar ma kegyeletes módon ünnepelték boldogult emlékeztű Erzsébet királyné emlékeit. Az emlékbeszédet Gyöngyösi igazgató mondta. — Az egyetemi templomban alapítványi gyászmise volt, amelyet dr. Walther Gyula pápai prélat, szeminárium kormányzó tartott. Az istentiszteleten dr. Székely rektor magnifikusz vezetésével testületileg jelent meg az egyetem tanácsa, a tanári kar, valamint az ifjuság. Az előadások mind a négy karon szüneteltek. Az Erzsébet királyné örökimádás-templomban reggel kilencz órakor dr. Hanauer István papnöveldei lelki-igazgató mondott misét a királyné lelkiüdvéért. A budavári koronázó Mátyás-templomban Árpádházi Szent Erzsébet emlékére volt mise. Dr. Nemes Antal pápai prélat, budavári apát-plébános ez alkalommal az Erzsébet királyné ruhájából készült egyházi ornátust viselte és imárába foglalta a boldogult királyné emlékeit. — A székesfőváros középiskoláiban a délelött folyamán ünnepeket rendeztek, amelyeken az intézetek tanárai és tanulói működtek közre.

— **A honvédelmi miniszter kitüntetése.** A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, megengedte, hogy Jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter a spanyol királyi katonai érdemrend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

— **Katonai kinevezések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Jahl Gusztáv altábornagyot, a szegedi II. honvédkerület parancsnokát a honvédség főparancsnokának helyettesévé, továbbá Kiss Zsigmondot, a honvéd-főparancsnokságnál beosztott vezérőrnagyot a szegedi II. honvédkerület parancsnokává, azonkívül altorjai Altorjay Imre ezredet, a budapesti II. csendőrkörület parancsnokát a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség főfelügyelőhelyettesévé, továbbá Verébelyi Marsó György alezredes, kerületi parancsnokhelyettesét a budapesti III. és Várady Ede alezredes, kerületi parancsnokhelyettesét a brassói VII. csendőrkörület parancsnokává, végül kronhalmi lovag Cunz Vincze helyi alkalmazásbeli őrnagyot a jostadtí tértarancsnokságánál ugyanoda tértarancsnokká nevezte ki; azonkívül Tabajdi Kálmán vezérkari testületi alezredesnek, a honvédelmi minisztérium I. osztálya vezetőjének, a volt honvéd törzstiszti tanfolyamon tanári minőségben teljesített több évi kiválóan buzgó és eredményteljes szolgálatai elismerésül a legfelső megelégedését fejezte ki; továbbá Baumgartner báró Baumgartner Pál nyugállománybeli vezérőrnagynak az altábornagyi címet és jellegét a díj elengedésével; Krahl Napoleonnak, Lipót Szalvátor főherceg udvartartáshoz beosztott szolgálaton kívüli viszonybeli alezredesnek, sok évi kitűnő szolgálata elismerésül a Ferencz József-rend tisztí keresztjét; Droppa Vilmos budapesti ág. hitv. ev. tábortiszti szenior, kitűnő szolgálata elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét; Boskovics Germán budapesti g. kel. I. oszt. tábortiszti lelkésznek kitűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Báró Beck automobil-utja.** Báró Beck volt osztrák miniszterelnök, mint Bécsből jelentik, legközelebb automobilon Münchenen és Strassburgon át Párisba megy, ahol feleségével együtt hosszabb időt szándékozik eltölteni. A volt miniszterelnök egy ízben már megtette ezt az utat automobilon.

— **Szivák Imre kitüntetése.** Mai számunkban megírtuk, hogy Szivák Imre országgyűlési képviselő, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke az ügyvédség és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjét kapta. A kitüntetés olyan férfiut ért, aki erre mindenképpen rászolgált. Szivák Imre közéleti szereplése kiváltsággal a jogélet széles mezéjén tünt ki és tevékenységének eredményeit kartársai bizalma a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökségével honorálta. Ebben a tisztségében sok maradandó alkotással tette emlékeztessé nevét, amely alkotások az ügyvédi kar erkölcsi és anyagi érdekeinek egyformán hasznára váltak. Jelesül az ügyvédi gyám- és nyugdíj-intézet, az ügyvédi rendtartás reformja, számos kisebb jelentőségű, de hatásaiban szintén nagy erkölcsi értéket képviselő intézkedés az alatt az idő alatt öltött testet, mialatt ő a budapesti kamara élén közhasznú tevékenységét kartársai és a jogkereső közönség érdekében ki tudta fejteni.

— **Sikos gyalogjáró.** Ma reggelre sűrű dara lepte el a főváros utcáit, amely csakhamar úgy megfagyott, hogy mint tükörsima jégréteg borította az aszfaltot. A dolgoik után járó emberek úgy balanszíroztak a jégen, mint a kötélánczosok, de a legnagyobb óvatosság dacára is történtek balesetek. Egy csomó ember elvágódott a járdán, némelyek olyan súlyosan megsérültek, hogy a mentőegyesületet kellett kihívni hozzájuk.

— **Starcevic Dávid meghalt.** A horvát politikai világ egyik legnevezetesebb alakja kidőlt a sorból. Starcevic Dávid képviselő, a Starcevic-párt megalapítója tegnap délután Saskában meghalt. A párt, amelyet róla elneveztek és ő maga is a leghevesebb gyűlölettel küzdött a magyarok és egyáltalán a szerbek ellen is. Ezt a gyűlöletet örökség gyanánt kapta nagybátyjától, Starcevic Antalól. A nagyhorvát eszmék terjesztése révén nagy volt a népszerűsége és elfelejtették, hogy fiatalabb korában család miatt hat évig börtönben ült. Pártja vezetésétől nem régen visszavonult, de még mindig iránította híveit, akik egyforma agresszivitással küzdnek a szerbek, a horvát koalíció és a magyarok ellen.

— **Merényilet robbantással.** Marseillesban heves robbanás történt az olasz főkonzulátussal szomszédos házban, amelynek kapuja összezúzódott és amelyben tűz keletkezett. A tüzet gyorsan eloltották. A rendőrség azt hiszi, hogy a melítt-tölténnyel végrehajtott merényilet az olasz főkonzul ellen irányult, aki az utóbbi időben számos fenyegetőző levelet kapott.

— **A soproni vasuti szerencsétlenség áldozata.** A soproni vasuti szerencsétlenség áldozatát, Tamás Ferencz vonatvezetőt ma temették el nagy részvét mellett. A temetésen óriási közönség vett részt, közte a város előkelő társadalma Baán Endre főispán vezetésével. A sárnál Huszár György déli vasuti tisztviselő mondott meghatározó beszédet, mely nagy hatást keltett.

— **Törvény az idegennyelvű lapok ellen.** Washingtonban legközelebb új törvényjavaslat készül az idegennyelvű sajtó ellen. Egyes idegennyelvű lapok, amelyeknek szerkesztői nagyjából Európából kivándorolt kétes egyének, telve vannak a társadalom, haza- és vallásellenes cikkekkel. A minisztériumok és hatóságok, nem értve az idegen nyelvet, eddig mit sem tudtak azokról a dolgokról, amik egyes idegennyelvű lapok hasábjain megjelentek. Az új törvényjavaslat értelmében ezuttal minden idegennyelvű köteles lesz minden alkalommal összes cikkeit, híreit és hírdetéseit közlegyzőileg hitelesített angol fordításban elküldeni Washingtonba és ha ott a hatóság tényleg megállapítja a lap igazgatását, erkölcselenségét vagy zsarolását, egy a posta megvonja az illető laptól a szállítási jogot. Ez eljárás remélhetőleg hamarosan meg fogja tisztítani az amerikai sajtót.

— **Megölték pénzéért.** Dajka Mihály almási földesgazdát az elmúlt éjjel három paraszt lakásán meggyilkolta. A gyilkosság boszu műve, mert Dajka a parasztnak kívánságára nem volt hajlandó azoknak pénzt kölcsönözni. A csendőrség a tetteseket még a mai nap folyamán elfogta és beszállította az aradi ügyészszobájába.

— **Tüntetés Ausztria-Magyarország ellen Romániában.** Bukarestből jelentik, hogy a román liga a bucaul lyezeumban meetinget rendezett, melyen Porumbaru, a román képviselőház tagja elnököl. Mindenekelőtt Cantili képviselő tiltakozott Ausztria-Magyarország azon javaslatát ellen, hogy a Duna-bizottságba egy szerb és egy bolgár bizottsági tag vétessék be. Azután Canzikov Mircea tanár ismertette azokat a — szerinte — drákói törvényeket, melyeket a magyar kormány az erdélyi oláhokkal szemben életbeléltetett. Miután Jovián képviselő felhívta a gyűlést, hogy a magyarországi testvéreket segítsék, mert amint mondá: „az ő vesztiük, a mi vesztiük”. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben tiltakoznak Ausztria-Magyarországnak Romániával szemben tanusított illojális magatartása ellen, mely Romániának gazdasági kiaknázására és nemzeti érzésének lenyűgözésére irányul. A gyűlés felhívja a kormányt, hogy egy szabad néphez méltó magatartást tanusítson. A gyűlés üdvözlő táviratot küldött Viád Aurél képviselő feleségének, akit a kofozvári kir. tábla tudvalevőleg magyarellenes igaztásért egy havi fogságra ítelt.

— **Felrobbantott oláh emlékoszlop.** Balázsfalván — mint már megirtuk — az oláh „szabadságmező” fölállított, 1848-ból való emlékoszlopot ismeretlen tettes dinamittal fölrobbantotta. A fölrobbantott oszlop azon a helyen állt, amelyen 1848-ban május tizenötödikén Barnuc Simon, az oláhok egyik legnépszerűbb férfija, elmondta az oláh nép tiltakozását az Erdélyvel való unió ellen és követelését autonóm oláh terület kikerekítése iránt. Az emlékoszlop, amely nem nagy terjedelmű, azelőtt a balázsfalvi érseki székesegyház két tornya között állt. Innen egyszer ledöntötte a vihar, akkor áthelyezték a szabadságmezőre, de mivel 1883-ban kiöntött a Küküllő vize és az oszlop is elöntötte, mostani helyére tették, ahol magasabban van. Az oláh diákok 1876-ig minden esztendőben május tizenötödikén kivonultak az oszlophoz és beszédet mondtak, de ekkor megtiltotta a kormány, mivel az éretlen diákok meggondolatlan, izgató beszédet mondtak. Az aradi „Tribuna” azt írja, hogy a tettes bizonyosan magyar ember volt, aki esetleg vonaton jött Balázsfalvára, hogy a merényletet elkövesse.

A Lumina című magyarbarát román lap balázsfalvi tudósítójától a következő értesítéseket kapta: A Campul libertatii (Szabadságmező) nevű köljelzt és a szőlőhegyekben lévő keresztet dinamittal felrobbantották. Ez a hónap 16-ának 17-re virradó éjjelén történt. Két óriási robbanás zavarta meg békés álmában a kis városka lakosságát. Reggel csapatokban slettek az emberek a helyszínre, hogy megtudják, mi történt. A románok által Szabadságmezőnek elnevezett kukoriczás közepén mintegy két méter magas és egy méter átmérőjű, csilinder alakú kőoszlopból alig 40 centiméternyi töredék maradt meg és köröskörül fektedtek a robbanás romjai. Látható volt a furás és a kanóc helye, melyet a robbantásnál használtak. Ez az oszlop nem az a kő, amelyet 48-ban az öreg románok itt ezen a réten tartott román nagygyűlés emlékére helyeztek el. Azt a követ már régen elmosta a Nagy-küküllő. Néhány lelkes ifjú 1885-ben a gimnázium kapujából kiszállított egy nagy követ a Szabadság mezőjére és ott állította fel a kis kőoszlopot, amelynek ott semmi jelentősége nem volt.

— **A hűtlen asszony.** Píkét József hatvannégy éves nyugalmazott rendőr egy pár évvel ezelőtt feleségül vett egy fiatal, szép, de könnyelmű asszonyt. Az asszony hűtlen lett hozzá és egy kőművessegéddel Amerikába szökött. A kőműveslegény meguntta az asszony szerelmét, magára hagyta s ezáltal Píkét nagy nyomorba esett. Csak hosszas fáradságos munka után kuporgatott annyit össze, hogy visszajöhessen. Tegnapelőtt érkezett meg. Rögtön felkereste elhagyott férjét s kérte, hogy vegye vissza magához. A rendőr azonban hallani sem akart róla. Ma este újra felkereste és amikor ismét elutasító választ kapott, revolvert rántott és rálőtt a rendőrré. A golyó a rendőr arcába fúródott és a koponyáján jött ki. A szerencsétlen embert életveszélyes sérüléseivel a mentők a Rókus-kórházba szállították. A merénylő asszonyt a rendőrség letartóztatta.

— **Árvízveszedelem Szciziliában.** Napokon át tartott esőzés nagy veszedelmet zúdított egész Szciziliára. Messzinából jelentik: Giardini-ből és Taorminából érkező jelentések szerint a városháza víz alatt áll. Több ház beomlott és két ember életét veszítette. A mentésben katonaság is közreműködik. Egy kocsi két férfival és két nővel egy patakba esett. A két nő a vízbe fullt. Hosszonnyolc óra óta szakadatlanul esik. Este azonban az ég kiderült. — Notóból jelentik, hogy Noto és Rozolini síkságai víz alatt vannak. Számos házban és szőlőben az ár nagy kárt okozott. Egy ház beomlott. — Riposztóból érkezett távirat ezt mondja: A zivatart következtében utcák, szőlőhegyek és kertek rongálódtak meg. Giarrében sok szegény ember háza elpusztult. Több ház beomlását minden perczen várják. Számos ház már beomlott. Ötven család hajléktalan. Két ember életét veszítette, három megsebesült. Riposztóban a kár még komolyabb, amennyiben itt husz ház dőlt be, két ember életét veszítette, százötven családot az iskolában kellett elhelyezni és husz bárka, szerencsére utasok nélkül, elpusztult. — A Szcizilia belsejéből és Kaláabriából érkező jelentések szerint a rendkívül heves zivatar nagy pusztításokat vitt véghez. Nagy birtokdarabok elpusztultak. Tekintélyes számú parasztdarabház megsemmisült. A birkanyájákat az ár valószínűleg elpusztította. A halottak számát eddig tizenkettőre, a sebesülteket körülbelül kétszázra becsülik. Ezek majdnem kizárólag mezői munkások, akiket szabad ég alatt lepett meg az égháború. A szerencsétlenség helyére katonák és rendőrsztyályok vonultak ki, élelmiszerral és kötszerrel.

Ujabb jelentik még: A hullámok romokat sodortak magukkal, amelyek igen sok házat döntöttek össze. Két asszony, egy agastyán és egy gyermek az árvízbe fulltak. A beomló házak igen sok egyént megsebesítettek. Az eddig megállapított kár óriási. A szomszédos helységeken, különösen Alcantarában és Calatiábiában jelentékeny a kár. A környékekkel az összeköttetés megszakadt teljesen.

Itt említjük meg, hogy Catalóniában is a felhőszakadás borzasztó pusztításokat vitt véghez. Barzellona és más városoknak is nagy része víz alatt áll. Az árvíz hidakat s kisebb házakat elragadott. Barzellonában az arsenál alá van mosva s félt, hogy bedől. A vasuti töltéseket elmosta az árvíz. Az anyagi kár több millióra rug. Palmeosban négy halász és Hantoria haditengerész-apród, aki mentőcsónakon a halászok segítségére sietett, odaveszett. A bátor ifjú fia volt Hantoria tengernagynak és híres feltalálónak.

— **A washingtoni tuberkulózis-kongresszus.** E kongresszus magyar nemzeti bizottsága Korányi Frigyes főrendiházi tag elnöklésével ma tartotta záróülését a budapesti kir. Orvos-Egyesület termében. A lefolyt nagyarányú gümőkór-kongresszuson Magyarország igen jelentékeny részt vett. Erről számolt be a mai ülésen a bizottság. Okolicsányi-Kuthy Dezső dr. egyetemi magántanár ismertette a bizottság előkészítő munkálatait. Dr. Dettre László egyetemi magántanár a kongresszus lefolyásáról számolt be. Hazánk a kongresszuson számos kiváló tudományos munkával szerepelt. Így többek között Jancsó és Elfer fundamentális dolgozatával, a gümőkór-bacillus variációjáról, Dettre tanár új diagnosztikai módszerével, Okolicsányi-Kuthy tanár iskolája több dolgozatával méltó feltűnést keltek. Különös elismerést keltett a magyar kiállítás is, amely a magyar nemzeti bizottság műve volt. Korányi Frigyes főrendiházi tag méltatta végül azon eleven képet, amelyet Dettre tanár a kongresszus lefolyásáról megrajzolt. Az előkészítés munkájában az oroszánrészt Pertik Ottó udvari tanácsos egyetemi tanáré, akinek a bizottság köszönetet szavazott, nemkülönben köszönetét nyilvánította dr. Tauszk Ferencz egyetemi magántanárnak.

— **Egy hű férj tragédiája.** Borostyány Dezső beregmegei nyilvántartó tegnap délután öngyilkosságot követett el. Vadászfegyverével szájába lött és szörnnyethalt. A boldogtalan embernek néhány év előtt meghalt a felesége és a csapás oly mélyen érintette a meglelkező embert, hogy buskomorságba esett. Azóta kinban vonszolta életét, míg tegnap egy jól irányzott lövéssel véget vetett szenvedésének.

— **Jubiláló tanítóegyesület.** A Beregmegeyi Általános Tanító-Egyesület megalakulásának 30-ik évfordulója alkalmából november 17-én Beregzászon nagyszabású jubiláris diszközgyűlést tartott, melyen Beregmegeye intelligenciája és tanítósa nagy számban vett részt. A gyűlés végeztével üdvözlő táviratokat küldtek gróf Apponyi Albert miniszternek, Tóth János államtitkárnak és Halász Ferencz min. tanácsosnak.

— **A legujabb csoda.** Kétes hírt kapunk Amerikából. A filadelfiai Rockefeller-intézet két tudós orvosa, dr. Alexis Carrel és William W. Keen, az amerikai filozófiai társaság legutóbbi gyűlésén az orvostudomány terén folytatott kísérleteikről és a kísérletek során elért rendkívüli sikereikről hosszabb előadást tartottak. A kutyákon és macskákon végzett kísérletek alapján a tudós tanárok megállapították, hogy elhalt egyének egyes testrészei szükség esetén átültethetők az élőkre. Meggyőződtek arról, hogy elhunyt egyének egészséges veséi hosszabb időn keresztül, mintegy 60 napon át jégben eltarthatók, még pedig olyan állapotban, hogy időközben sikerrel alkalmazhatók valamely élő egyén beteg veséinek pótlására. A kísérletező orvosok állítása szerint ez a műtét a kutyáknál és a macskáknál kivétel nélkül sikerült, a szerzett tapasztalatok alapján pedig biztosra veszik, hogy ez az operáció az embernél még könnyebben lesz keresztülvihető, mert ennél nagyobbak az illető szervek. Kiváló eredménynyel járt az a kísérletük is, amelynek az elhullott foxterrier egyik lábszárárt átültették egy csónkalábú élő kutyára. A műtét után három hónappal az így megoperált kutya vígan szaladgált és az átültetett lábat éppen úgy használta, mint a sajátját. A szerencsésen végrehajtott műtétet utóbb mindössze is csak a sebforradás helye árulta el.

— **Letartóztatott betörőbanda.** Körülbelül ötven lopás és betörés terheli a lelkiismeretét annak a bandának, amelynek tagjait most tette ártalmatlanná a rendőrség. A bandának öt tagja volt, de közülök különösen Kubovics Ferencz, álnéven Franyi, továbbá Puchleitner Nándor és Klein Lajos csavargók garázdálkodtak legtöbbször. Valamennyien Kubovics kedvesénél, Vabrik Mária tizenhat éves csavargó leányánál laktak a Kárpát-utca 17. szám alatt. Orgazdjuk is volt sok s a zsákmányt mindig gyorsan értékesítették. Ha valami gonosz dolgról volt szó, éppenséggel nem voltak válogatósak. Egy alkalommal a Vágány-utczában elloptak egy lovat, nyomban azután a Jávor-utczában szereztek hozzá kocsi, végül a harmadik udvarban több ládát raktak föl a kocsira s aztán elhajtottak a Rőpentyü-utczába Dobi Ferencz kötélverőhöz, akivel állandóan összeköttetésben voltak. A ládákat ott hagyták a kötélverőnél, aztán elmentek kocskázni. Más alkalommal a Bulcsu-utczában Heinrich fűszerkereskedőhöz törtek be s tömérdek holmit elvittek. A lopott jószágot kivitték a zsidó temető mellé, s ott a bozótban elrejtették. Ugyanazon az éjszakan még Turi Ferencz harangöntő és fuvógyáros portájára is ellátogattak, s négy harangot és husz darab tehénbőrt loptak. Mindezt szintén a zsidó temetőbe vitték. Odaérve, nagy meglepetés érte őket: valaki ellopta azt a holmit, amelyet a bozótba rejtettek. November 15-én éjszaka Martin Márk raktárát törték föl a Külső Váci-uton. Már összecsomagoltak körülbelül hatezer korona értékű bőrúrt, amikor a poszton álló rendőr rajtuk ütött. A betörők futásnak eredtek. Vad hajsa kerekedett. A rendőr futásban a menekülő után lött. A golyó Kubovicsot találta, aki összeesett, s még most is az irgalmasok kórházában fekszik. Az ő vallomása alapján kinyomozták a banda többi tagjait, valamint több orgazdát is. Ezek Kmetler Mihály szijgyártó (Hungária-ut 89. szám), Löffler Pál bőrkereskedő (Tisza Kálmán-tér 1. szám) és Gottlieb Henrik ócskavaskereskedő (Váci-ut 86. szám). Az eljárást megindították az orgazdák ellen is. A rendőrségen most állítják össze a betörőbanda teljes bűnlajstromát.

— **Házasság.** Szántó Jenő honvédfőhadnagy, kezelőtiszt, november 24-én a Bakács-téri plébánia-templomban oltárhoz vezető Virágh József és neje leányát, Virágh Mariskát. Az esketés délután fél 5 órakor fog megtörténni.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzethetők be. Nagy képek album-árjegyzék bérményre küldetik.

— **Éhségstrájk Zágrábban.** A nagyszerb propaganda miatt letartóztatott szerbek közül tizenegyen ismét megkezdtek az éhségstrájkot. A letartóztatott vádlottaknak megígérték volt, hogy kihallgatásuk most már nem fog késni, sőt már híre is járt, hogy a vádlottak kihallgatása már megkezdődött. Azóta nyolcz nap mult el anélkül, hogy e tekintetben bármi is történt volna. A vádlottak közül ez okból tizenegyen újból megkezdtek a sztrájkot. Egyik sikasztás miatt fogva volt ügynök egy szerb kereskedővel, aki szintén a propagandában való részvétel miatt vizsgálati fogságban ül, egy cellába volt zárva. Az ügynök, akit tegnap szabadlábra helyeztek, elmondotta, hogy amikor Milics lelkész gyengesége miatt kórházba kellett szállítani, ez a kereskedő, akit már augusztus 13-án tartóztattak le, keményen kifakadt az ellen, hogy a letartóztatott szerbeket nem hallgatják ki. Ezért a fogoly ellen külön fegyelmi eljárást indítottak. A fogház felügyelője, dr. Fink sorra látogatja a sztrájkoló foglyokat és kapacitálni igyekszik őket, hogy tegyenek most le szándékukról december elsejéig, akkor bizonyára sor kerül az ügyükre. Igekvése azonban hiábavaló volt.

— **Rablógyilkosság.** A vingai rablógyilkosság után most Battonya közelében történt olyan kegyetlen és borzalmas büntetés, amely után kétségtelen, hogy szervezett rablógyilkos banda garázdálkodik nagyobb területen. A mostani rémes gaztettnek Petrovics Dusan battonyai jómódu gazdálkodó és Delemár nevű bérese az áldozatai. Petrovics tegnap a közel levő tanya ment ki, hogy disznótör felől rendelkezék. Reggel hiába várta haza a felesége. Az asszony roppant nyugtalankodott, kiküldte a fiát a tanya. Az aztán rettenetes dologra érkezett. A tanya szobában ott találta holtan, megfojtva az apját. A fiu most a béresért kiállt, de választ nem kapott. Rohant tehát az istállóba. És ott ráakadt a béresre is. De az is halott volt, azt is megfojtották. Ló, kocsit elvitte. Később, mikor a gyilkosság kiderült, s a lázas nyomozás megindult, Arad egyik külvárosában ráakadtak egy gazdátlan kocsi, amelyről kiderült, hogy a meggyilkolt Petrovics tulajdona. A tetteseket eddig még nem kerítették kézre. Szó van arról, hogy egy csendőrnek öltözött ember vezette az egész véres vállalkozást. Előző napon, késő este tudakozódott Petrovicsról és a tanya körülményeiről. Ezt az alakot látták is leszállni a megtalált kocsi. Az egész vidéken nagy az izgalom. A gonosztevők borzalmasan viaskodhattak áldozataikkal, mert a holttesteken a ruházat ronggyá volt szaggatva.

A battonyai csendőrség járásörmeistere és Varga Gusztáv, meg Tanczor Lajos csendőrök, kik a battonyai gyilkosság ügyében a nyomozást vezetik, ma délután visszatértek Makóra nyomozó utjukról és a következőket jelentették: A rablógyilkosságot nem csendőrök követték el. A tettesek négyen voltak, kiklopás céljából támadtak Petrovicsra és a béresre, akiket, miután nem bírtak velük, megfojtottak. A négy egyén közül három polgári ruhában volt, míg a negyedik lovascsendőri ruhába volt öltözve régi rendszerű fegyverrel és köpönyeg nélkül. A nyomozásnál még megállapították, hogy a rablógyilkosok vagy Temesvár, vagy Makó felé vették utjukat. A makói csendőrszakaszparancsnokság ma megkezdte az összes csanádi őrséit s az összes csendőrséget mozgósította. A csendőreg oly gyűrűt vont már, amelyből a tettesek ki nem menekülhetnek. A meggyilkolt Petrovicsot és béresét ma délután temették nagy részvét mellett. Petrovics négy gyermek atyja volt.

— **Elütötte a vonat.** Hunyár Egidius nagyteremial lakos kocsijával a vasuti átjárón át akart hajtatni, miközben a 33. számú személyvonat éppen az átjáróhoz közel robohott. Hunyár nem volt képes a lovakat fékezni. A személyvonat a kocsit elkapta és összezúzta, Hunyárt pedig elgázolta. Nyomban meghalt. — A budapest-lajosmizsei vicinális ma este Lajosmizse állomáson elütötte Mezey Lajos váltóért. Mezey testét a kerekek teljesen szétronsolták. A vizsgálatot megindították.

— **Gyilkos szengáz.** Szabadszálláson Bognár Istvánné kisbirtokosnő, valamint tizenkét éves és négy éves fiait lakásukon halva találták. A vizsgálat megállapította, hogy szengáz ölte meg őket. Mindhárom holttestet felboncolják.

— **A boszu.** Prónafalván a napokban egy régen elfelejtett családi dráma nyert véres befejezést. Tíz évvel ezelőtt jómódban élt a Prónay bárótól bérelt birtokon Endrődi Károly. Családiát szerette, de amikor tudomására jutott, hogy felesége Nagy Ferencz parasztlegénylyel viszonyt folytat, fájdalomában elhatározta, hogy feleségét agyonlővi. Otthon bezárta a lakás ajtait és vadászpuskájával feleségére lőtt, de nem találta. Mikor másodsor is fölemelte fegyverét, nagyobbik gyermeke, az akkor hatéves Károly sirva kérte atyját, hogy anyját ne bántsa és a szerető apa hajlott kis fia kérésére. Futni engedte a bűnös asszonyt, aki egyenesen a csendőrségre rohant. Amikor Endrődi meghalt, hogy a csendőrök jönnek, önmaga ellen fordította fegyverét és azok már csak Endrődinek holttestét találták ott s felette siránkozó kis gyermekét: Károlyt. A hűtlen asszony aztán hamarosan Nagy Ferencz felesége lett, de a kis gyermeke nem tudta feledni atyjának tragikus halálát. S most, hogy feleségedett, csak az alkalmat leste arra, hogy atyja halálát megboszulja. A napokban a mostohaapa megverte a fiatal legény hugát, mire a fiu feldühödve ráivallt mostohájára:

— Nem elég, hogy az apámat megölted, most a hugomnak is a gyilkosa akarsz lenni.

Nagy Ferencz csititgatni kezdte a felingerült fiut, de azt annyira elfogta a düh, hogy vasvillát ragadott és mostohája felé rohant, hogy agyonüsse. Nagy, amikor látta, hogy mostoha fia felé akar sujtani, kirántotta zsebéből revolverét, rálőtt Endrődi Károlyra, aki egy jajszó nélkül holtan rogyott össze.

— **Ezüst lakodalmak.** Megható és lélekemelő családi ünnepet ült ma Szalay József, a „Magyar Estilap” részvénytársaság igazgatója. Ma volt huszonöt éves fordulójára feleségével, született Lechner Fannyval való házasságának. A családi boldogságból, mely a sors kedvezéséből huszonöt esztendő alatt osztályrészévé vált, erőt és kitarást merített és merített is az élet harcára és munkájára. És munkában, küzdelemben volt része elég; de volt része szép sikerekben és eredményekben is. Öcsésével, dr. Szalay Mihályval együtt életének igen nagy részét a magyar sajtó szolgálatának szentelte. Amióta 1894-ben dr. Szalay Mihály megalapította a „Magyar Estilap”-ot, megteremtve egyszersmind az utcai kolportage-t, azóta hű és buzgó munkatársa bátyjának. Ketten együtt virágoztatták föl a vállalatot, becsületet szerzve a sajtónak, de egyszersmind száz, meg száz existenciának kenyerét is juttattak. Ő volt az, öcsésével együtt, aki a rikancsokat teremtette meg és tisztas keresethez juttatott olyanokat, akik bizonyára az erkölcsi züllésnek, vagy a bűnnek estek volna martalékul. Neki is, öcsésének is megadatott az öröm, hogy buzgóságukat és lelkes munkájukat siker koronázza: lapjuk kedvelt orgánummá lett és egyre jobban virágzik. Most, hogy legszükebb családi körben megünnepele boldog házasságának huszonöt évi jubileumát s visszatekint befutott pályájára, minden ismerőse és tisztelője szerencsekívánatokkal halmozta el és mi is ott vagyunk a gratulálók közt. — Ugyancsak ezüstlakodalmát ünnepele Barta Manó, a „Pester Lloyd” adminisztratív hivatalának főnöke is feleségével, született Braun Rózával. A szép és megható ünnepet szintén csak a legszükebb családi körben ülték meg. Mindamellett a jubiliáns házaspár számtalan üdvözlést kapott.

— **Vizsgálat egy házasságközvetítő ellen.** A rendőrséghez több panasz érkezett Davidovics Ferencz házasságközvetítő ellen, aki hirdetéseiben így ajánlja magát: „Elsőrangú intézet. Legdiszkrétebb közbenjárás. Házasságok az égben. De Davidovics közvetítése után a földön is kötötnék.” Davidovicsnak a Rákóczi-ut 70. szám alatt van a házasságközvetítő irodája. Száz koronáért szerez férjet, vagy menyasszonyt, de előre kér 50 koronát, amit sikerelenség esetén sem fizet vissza. A rendőrség ezutón figyelmezteti a közönséget, hogy óvakodjék Davidovicsról, akinek működését most figyelik a detektívek.

— **Életunt lakatossegéd.** Horváth János 75 éves lakatossegéd Gomb-utca 29. számú lakásán felvágta mindkét kezén az ütőeret. Súlyos sérüléseivel a Bethézdába vitték.

— **Uj szibériai vasut.** A délszibériai vasúttársaságok egy új vasutvállalatot létesítettek, amely első sorban az omszk—szemipalatszki vasutat akarja kiépíteni, amelynek hossza 11034 verszt.

— **Leforrázott munkások.** A berlini villamos művek kazánházában megrepedt egyik gőzvezető-cső s a kiáramló forró gőz hat munkást arcán, kezén és lábán leforrázott. Ezek közül kettő égési sebeibe belehalt, másik három súlyos, egy pedig könnyebb sebeket szenvedett.

— **Robbanás a papírgyárban.** A zernesti Copony-féle papírgyárban a fafőző-üst felrobbant. A robbanás következtében kiömlő gáz egy munkást annyira leforrázott, hogy égési sebeibe belehalt. Egy munkás pedig fején súlyos zuzódásokat szenvedett és életben maradásához nincsen remény. A robbanás által okozott légnomás és dőrej oly nagy volt, hogy a szomszédos épületek ablakai is betörték, a főző-épület teljesen megrongálódott, a főző-üstben felhalmozott hasábfák pedig minden irányban szétröppöltek és szétszakgatták a telefontókat. Csoda szinte, hogy a nagy erővel lezuhanó hasábfák semmi kárt nem tettek a főző-épületben foglalkozó többi munkásban.

— **Állvány-tűz.** Az éjjel a Fürdő-utca s Ferencz József-tér sarkán sarkán épülő Pesti Magyar Kereskedelmi Bank palotájának állványzata kigyuladt. A IV. kerületi tűzoltóság azonnal kivonult s a tüzet rövidesen eloltotta.

— **Betörőhajsza a háztetőkön.** Jablonkai József fővárosi tűzoltó a Dalnok-utca 10. számú ház II. emeletén lakik. Mikor ma délután hazament lakására, annak aajtáját nyitva találta. Benyitott a szobába, ahol éppen akkor vette fel a batyut a háttára egy betörő, aki álkuicscal behatolva oda, a szekrényeket feltörte és éppen odébb akart állni zsákmányával. A megzavart betörő a veszélyt látva, eldobta a batyut, az aijtóban álló tűzoltót ellökte az utból és a nyitva levő padlásajtón át a padlásra, majd a háztetőre menekült. Jablonkai a betörő után vetette magát, aki előbb a szomszédos Kmetty-utca 14. számú ház tetejére, majd a Felsőerdősor 25. számú háznak tetejére mászott és ott nyomtalanul eltűnt. A rendőrség most keresi a betörőt.

— **Halálozások.** Rigó Lajos országgyűlési képviselőt nagy részvétellel temették el Biharon. A szertartást Léva Mihály nagykereskedő lelkész vezette. Az országos függetlenségi pártot és a vármegyei függetlenségi pártot küldöttség képviselte. Nadányi Károly pártelnök beszédet mondott a sírnál, amelyre letette az országos és megyei párt koszorúját.

Hiloczky Béla nyugalmazott miniszteri tanácsos hatvanöt éves korában Budapesten elhunyt. Hiloczky ifjabb éveiben élnék szépirodalmi működést fejtett ki és a hatvanas években számos elbeszélés és költemény jelent meg tőle. Egy bordala, melynek zenéjét is ő szerette (Fel töltsétek fiuk, igyunk!) ma is népszerű, ugyszintén Heine verseire szerzett dalai is. Az akkori társadalmi mozgalmakban is élnék résztvett és 1861-ben az ő felhívására indult meg a közadakozás az első magyar népszínházra, amely a Lánchid budai végén, az alagut mellett épült fel. Néhány évig, mint tanfelügyelő működött és ekkor a tanügyi szakirodalom is buzgón művelte, majd az igazságügyminisztériumba lépett be. Itt, mint miniszteri tanácsos, a kir. bíróságok szervezése körül nagy munkásságot fejtett ki. Nyugdíjba vonulása alkalmával 1888-ban a Lipórend lovagkeresztjét kapta. Temetése e hó 20-án délután félnégy órakor lesz a Kőfaragó-utca 8. szám alatti gyászházban.

Slavniczai Sándor Pál ügyvéd, a nyitrai tákarékpénztár jogtanácsosa életének hatvanharmaidik évében elhunyt Nyitrán.

Böllöni Tana Gyula m. kir. számtanácsos, számvéviségi főnök életének ötvenharmaidik évében meghalt Beszterczen.

Valesinek Béláné, szül. Harwich Julia életének ötvenkilenczedik évében elhunyt Budapesten.

Dr. Sebestyén Dávid mozgói kör és uradalmi orvos meghalt. Az általános tisztelt és közszeretben álló orvost Bécsben temették el november 10-én.

Özvegy nagyaitai Kozma Elek, születte derzsi Elek Amália hetvenhat éves korában meghalt Siménfalván.

Bóra Ferencz, a várbeli Verbőczy-utczal felső leányiskola igazgatója meghalt. Bárczy István polgármester ma megleghangú részvétiratot küldött az elhunyt családjának.

— **Esküvő előtt a halálba.** Daniska, ófalvi végrehajtó, kinek esküvője a jövő vasárnapra volt kitűzve, tegnap forgópisztolyal agyonlőtte magát és miután levelet nem hagyott hátra, tettének oka nem tudják.

— Sikkasztó postaszolga. A főpostán nagyarányú sikkasztásnak jöttek a nyomára, amely évek óta folytatott merész manipulációkról rántotta le a leplet. Barta Ferencz postaszolga a bűnös, aki állandóan elsikkasztotta az Amerikából beérkező és kezeire bízott pénzesleveleket. Barta, mihielyt magához vette az idegen pénzeket, valamelyik bankban nyomban be is váltotta. A bűnös uton szerzett pénzen négyoszobás házat vett Rákosligeten. Lakását még angol berendezésű fürdőszobával is ellátta s oly nagy lábon élt, mintha nem is postaszolga, de egyenesen postaigazgató lett volna. A sikkasztásnak most jöttek a nyomára. Bartát sürgősen beidézték, aki be is jött Rákosligetről a fővárosba, de a vonatnál leugrott s most veszélyes sérüléseivel a Rókusban ápolják. A vizsgálat szigoruan folyik a főpostán s már eddig is megdöbbentő adatok kerültek napfényre.

— Elgázolt váltóór. Végzetes szerencsétlenség történt ma hajnalban a sárbogárdi vasúti állomáson. A Budapestre reggel érkező fiúmei gyorsvonat elgázolta Tompa István harminczhat éves váltóórt, aki a pályatesten végzett szolgálatot. Tompának a lába beleakadt a sínekbe s nem tudta idejekorán kiszabadítani. A vonat keresztülhaladt rajta s mindkét lábát levágta. A halálosan sérült váltóórt a fiúmei gyorsvonattal Budapestre hozták, ahol a mentők a Rókus-kórházba szállították. Tompa életbenmaradásához alig van remény.

— Megfagyott. A szigorú hideg meghozta a kezdődő tél obligát járulékat, a megfagyott tótót. Tegnap délután Ruttka mellett a vasúti uton egy negyven évesnek látszó férfit találtak megfagyva. A nála talált könyvecske és irások szerint Czibuka Jánosnak hívták.

— Gyors- és teherárak házhöz szállítása. A magyar kir. államvasutak a vasúti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekel ezelőtt rendszerezítette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárakat a czimzeteknek saját szerződött fuvarosával házhöz szállítja, ha a czimzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben, továbbá a Mexikói-, Erzsébet-királyné-, Hajtsár- és Egressy-ut által határolt városrészben, vagy a tisztviselő-telepen lakik. Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapestben átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárakat is, melyeknek elvámolása a vasútra bízott; egyuttal a külföldről érkező — házhöz szállított — szállítványok után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által állítja ki. Utánvétellel terhelte. Budapestben a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek összsúlya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötetendő előzetes egyezség alapján szállíthatnak házhöz. Jogában áll ezenkivül mindenkinél, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága által e czéloból szerződöttségű fuvarozónak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ezen utasítás az illető állomáson még az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhöz való elszállítás díjak a következők: a) gyorsárúkért: 10 kg. súlyig 40 fillér, 10—25 kg.-ig 60 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 70 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 60 fillér. b) teherárúkért: 50 kg. súlyig 60 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 50 fillér. c) Adóköteles tárgyak megadótátásáért: 50 kg. súlyig terjedő árúknál fuvarlevelenként 30 fillér, 50 kg.-on felül terjedő árúknál fuvarlevelenként 50 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 10 fillért számíthat.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szelídemileg frissen akarja látni, ugy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezettesse magát félre az utánzatoktól.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

AZ EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A belgrádi szinpad.

— Háborus képek. —

I.

Legutóbb Franciaországban Beziersben állítottak fel egy tízezer embert befogadó nézőteret. A szinpad is, a nézőtér is isten szabad ege alatt van. Ugyan ki ne emlékezne a bécsi nyílt szinpadra, melyen háromszáz szereplő mutogatta, hogy védelmezték Bécsset. A velencei Lidó szabad szinpadán késő őszig egymást érik a hangversenyek, operettek, valószínűleg kabarék is. És most őszre, megnyílt egy új szabad szinpad: Belgrád. — Operettet adnak. Czimét még nem állapították meg. Mert az operette volt. A belépő-jegyet már Ujvidéknél kérték. Hatalmas, emeletes tokájú, szerb disznóhúson elhizott rendőr állított be a vasúti kocsi.

— Szabad kérem az utlevelet?

— Tessék! — Átvizsgálta a passzust, azután illedelmesen köszönt.

— Z'bogom! — kiáltottam utána, mire visszafordult.

Végignézett — megismert. Hájás kezét nyújtotta és jólesett csontos kezemet husos markában nyugtatni.

Azután sokat beszélünk.

— Nagy felfordulás . . . Borzasztó . . . Elvesztették az eszüket . . . Féltrevezetik anépet . . . A zavarosban akarnak halászni . . . Épp most választotta ki az időt? Nem jöhetett máskor? Hiszen ott az ember élete nincs biztonságban! — szuszogta lassan, vontatottan, mikor a belgrádi operette után kérdezősködtem.

— Ha nincs sürgős dolga, maradjon itt — mondta a rendőr, mikor Zimonyba értünk.

— De hiszen épp azért jöttem. Látni akarom a felfordulást.

— Ha látni akarja — akkor menjen! De vigyázzon, hogy magát meg ne lássák.

És ugy is tettem. Fölhagytam azzal az elvvel, hogy színházba nemcsak azért járok, mert látni akarok, hanem, hogy engem is lássanak. A belgrádi operettenél csak látni akartam.

A szinpadot már régen ismerem. A Belgrád mögött terjeszkedő Avala hegycsúcs kitünő háttér. A szinfalak hol ősdik, hol nagyon ujak. Modern háromemeletes ház, szomorú nádfedeles vityillő váltakozik. A mélyen fekvő Duna medre alkalmas hely a zenekarnak. Elég mélyen van. Nem zavar a látásban és nem látjuk az erőlködő, könnyeszemű pikulást. A nagyérdemű közönség — a monarchiánk — a folyam másik partjáról nézhette a nagy szinjátékot. De nem is egészen így van.

Csalóka, operetteszerű a szinpad. Többet mutat, mint amennyi. Csak a járatlan látja ugy, mintha a Duna tulsó partján volna. Aki ismerős, az nagyon jól tudja, hogy Belgrád és Zimony egy parton fekszik és a Száván kell áthajókanzi, ha a szinpadra akarunk lépni. De már akkor szereplő lesz a nézőből. Azt sem tudja, hogyan kapta el a tömeg, hogyan szállt beléje a lelkesedés. Mert a nagy operetteben mindenkinél jut szerep. A hajóról még ki sem léptünk, már verbuváltuk.

— Zsivio domobránei! — zudul fel a tömeg, ha egy-egy idegenből visszatért hazafi markába csap a verbuvásnak. Azután viszik végig, szakadatlan zsiviozás között a Mihály fejedelem-térre. Mert az önkéntesek toborzása voltaképpen ott történt. Onnan indultak el a tüntetés menetek. Keresztül-kasul járták a várost és hazafias dalokat énekeltek. Az ablakok megnyílnak, lengnek a zsebkendőik. A bogárszemű feketehajú szerb asszonyok: együtt énekelnek a tüntető tömeggel. Átveszik a szopránt. A menet elején haladó gverközők az altot viszik. A tömeg zömét képező jogászok ellátják a tenort. A végén haladó, részeges korhelyek borizú basszust halatnak és így négyoszobás énekkel járnak be a várost. Nem tanította össze őket senki. Ez a szerbek, a szlávok tulajdonsága. Csak karban énekelnek. Átérzik a nótát, viszi őket a lelkesedés, a bor, a pálinka egyenesen a mi osztrák-magyar házunk elé.

Szinte megkönnyebbülten, mikor követségünk előtt elhaladtak. Mintha egy-két renült volna a le-

függönyözött ablakok felé. Ha jól láttam, a falat találta, azután visszaesett egy dada ölébe; — agyom ütött egy hathónapos babát.

És ezt valaki észrevette.

— Szto! Szto! — kiáltják az elől haladóknak. Az ének összezavarodik. A tömeg megáll.

— Kilöttek az ablakból! — kiáltja falfehéren a dada és magasra emeli a vérrel áztatott pólyát.

Erre aztán kitor a gyűlölet.

— Veszzen Ausztria! Pusztuljanak a svábok! Háborut, háborut! — ordít az tömeg és fenyegetik a hajdani Dumba lakosztályát.

És itt láttak meg engem. Elibém áll egy ur, Vállamra üt és rámkialt:

— Szluga szám! Szervusz.

— Szervusz. Te is?

— Hallgass. Szerbül beszélj — sugta a fülemben, mialatt fültövön csókolt.

Azután szerbül beszéltem.

— Hová mentek?

— Zászlót égetni. Egy magyar, és egy osztrák zászlót égetünk el — egy tűzőn. Én önkéntes hadnagy vagyok. Holnaptól kezdve zászlótartó. A török követségtől husz zászlót kaptunk. Gyere vissza a trgre.

Hónom alá csuszatta kezét és elindultunk. Az első villamos kocsit egy kézintéssel megállította. Beültünk. Öt perc múlva ott voltunk a Mihály fejedelem-téren.

Ember ember hátán tolongott. A nagy fejedelem lovasszobra tal! három asztal. Itt írták be az önkénteseket. Itt ül a sorozó bizottság. A hatalmas érczparipa nyakában nagy tábla lóg, melyen a külföldről érkező üdvözlő táviratok, hírek vannak kiírva. A tömeg között rudakra erősített táblákon hirdetik a jelentkezett önkéntesek számát.

Tizenötezeröttszáz volt, mikor ott jártam.

A szobor mögött, nagy asztal körül egy csoport vitatkozó férfi: a védelmi bizottság. Valami ijedség látható arcukon. Minden harmadik szavuk: Noviszád, Noviszád. (Ujvidék.)

— Ujvidék alatt vannak a monitorok — mondja az egyik.

— Nagyon azok a hajók?

— Nem nagyon, de veszedelmesek.

— Mindegy. A fővárost áthelyezzük Nis-be — felel egy torzonborz haju, negyvenes férfi — Nasic, az író. Azután felkapaszkodik a szobor talpazatára: — Gospoda! Önkéntesek! Honvédek! A háboru megkezdődik. Hadihajók jönnek Ujvidék felől . . . Holnap már harcizolunk. Jelentkeztek polgárok!

— Háboru, háboru!! Éljen a háboru. Veszzen a sok sváb. Éljen a Nagyszerbia. Éljen a bosnyák király! — ordít az tömeg.

A Duna partjára hazafiak! — adja ki a jelszót a szónok.

A tömeg megmozdul, de ekkor keresztültörtet egy kövéres ur. Egyenesen a szobor körül felállított asztalok felé törekszik.

Zsivio Tjelovits! Zsivio Tjelovits!

Megérdemelte az óvációt. Millió dinárt ajánlott föl a háboru szükségleteire.

Ezt mindjárt publikálták. Szerterküldték az önkéntes tiszteket. A barátomnak a Topsisiderbe és a sátor táborba kellett megvinni a fontos hirt.

Először a Topsisiderbe mentünk. Vagy háromszáz tizenhatszáz-huszéves fiatal ember állt a szerteszört padokon. Odébb a kendőkkel leterített gyepen asszonyok heverésztek. A közepen egy másfél méternyi magas száraz falevelekből összehordott dombon vagy kétszáz gyerek nándorfelhérvárasdíjt játszott. Összetépték az irkákat, csakót csináltak az iskolai atlasz lapjaiból. Mindegyiknek fakard az oldalán, vagy kezében.

Más csoportban három gyerekpuskával jetszottak — célbalöttek. Ellövöldözték a pennaszarakat, a palavesszőt, a czeruzákat. Pékek nagy kosarakkal jártak közöttük és ilyenformán kínálgatták a friss süteményt:

Trei svaba —
Pet para pára!
Danas mozes kupit
Sutra ne znas stá bit.

(Szaladj német! Öt para a sütemény párja. Ma vásárolhatsz. holnap nem tudod mi lesz.)

Mikor meglátták a barátomat, zsvivőzni kezdtek. Felállott egy padra és nekik ajándékozta a milliót.

Körülbelül ezt mondta: „Egy milliót kaptatok Tjelovitsól. Még többet is kaptok. Van pénz elég. György trónörökös háromszor annyit át. Ha az első puszka elsül — a pénzt szétszjáták köztetek. Menjete a Duna-partra. Jönnek az osztrákok!”

Vad ordítás között mentünk tovább. Keresztül a városra, ki a sántortáborba. Rozoga, huzatos barokk ezek. Düllednek és kongnak az ürességtől. Három kimustrált ágyutalp áll a bejáratnál.

— Ezeket tanulnak az önkéntesek — figyelmeztetett a barátom.

Ab.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Gerhardt Elena dalestélye.** Gyönyörű termető, régi görög szobrokra emlékeztető asszony lépett ma este a Royal-terem dobogójára, hogy ének-művészetének választékos élvezetében részesítsen. Művésze összeforr egész lényével. Párosul pedig a nő léleknek minden szubtilitása, valami hihetetlen nagyfokú energiával, a művészi keresetlenség a legszilárdabb öntudattal, a felfogás tökéletessége bámulatosan kezelt hajlékony hangyaggal, a dolgok minden atomjáig való átgondolása a legkönnyedebbnél előadással. Sötét színezetű, meleg, bársonyos hangja a legzárkózottabb lelket is magával ragadja érzelmi skálájának változatos utain, hogy nagyszerű, szinte szorongó ujjongásba vigye hallgatóit. Nemcsak nagy intelligencia, de nagy lélek is kell ahhoz, hogy egy művész a rendelkezésére álló lélekanyagából az egyes individuumoknak ilyen nagyfokú rezonanciáját váltsa ki. Legyen az Beethoven, Schubert, Brahms, Strauss vagy Wolf, akit interpretál, minden egyes dalnál érezzük e nagy zeneszerzők szellemét diadalmasan felragyogni. Föltétlen dicséret illeti Dienzl Oszkárt, aki sehoh pillanatra sem zavarta ki azt a csekély, — mondhatnám — szégyenletesen csekély számú hallgatót abból a harmóniából, melyet Elena Gerhardt csodálatos művésze teremtett.

(*) **Az Operaházban** holnap, pénteken Svárdström Valborg svéd énekesnő felléptével Faust kerül színre. A vendégművésznő Margitot adja. Siebel—Payer, Mártha—Valent, Faust—Arányi, Meiszto—Erdős, Valentin—Szemere, Wagner—Ney B. Vezénylő karmester: Márkus Dezső, rendező: Alszeghy K. főrendező. A Burrián Károly rekedtsége miatt e hó 19-ről elmaradt Carmen-előadásra váltott jegyek a Faust-hoz is érvényesek, de aki igénybe venni nem kívánja, annak a jegy árát a színházi jegypénztár, illetve a jegyirodák esti hét óráig visszatérítik. (Évi bérlet 126. sz. felemelt hely-árak.) Holnap szombaton „A hegyek alján” kerül színre másodsor. Vasárnap Fidelit adják.

(*) **Hogyan mulatunk.** (Szatirikus képek három felvonásban. Irta Goda Géza. Az Uránia-Színház ma esti bemutatója.) Goda Géza, a népszerű és kedvelt író, társadalmi kérdéseket vetített a zsurozó, kávéházat s különböző szórakozó helyeket látogató közönség elé, bemutatta ezt a közönséget, amikor nevet, amikor kivetkőzik az élet sötét gondjaiból. Bemutatta vígan intó szavak kíséretében: Nézzétek, ilyenek vagytok, mikor mulattok. Szatirát írt Goda Géza s ezt a szatirát megkésztetve csipős szellemességével. E szellemesség tónusa oly közvetlen és oly keresetlenül hat, mintha legjobb barátunk a fehér asztalnál beszélné el jóízű történeteket. A szerző a szórakozások terén szerzett mély és értékes megfigyeléseit csupa sima, egymásba ömlő részletbe önti, melyet aztán csipkedő ironiába márt.

Megemlékezik a nap minden szakában üzött szórakozásunkról. Színházról, koncertről, zsurról stb. Bemutatja e helyek tipikus alakjait. Éles megfigyeléssel állítja eléink az „éjje” sötét embereit. De mindemellett megtaláljuk a külföldi állapotok rajzát is, ami nemcsak szórakozásaink felszeg irányát domborítja ki még markánsabban, hanem azzal is mélyreható tanulsággal szolgál a budapestieknek, hogy a szórakozásokat csakis egy törvény irányíthatja: a munka után való felüdülés szükségessége.

A darab feldolgozásában az első felvonás igaz szépsége a másik két felvonást messze felülmúlja.

A közönség azonban nem látszott elveszteni derűltségét ezek alatt a felvonások alatt sem. A vidám irodalmi nyelven megírt darabot a színház igen szépen állította ki, több helyütt karrikaturistákkal illusztrálta meg és kitérő mozgóképekkel gazdagította, melyek külön-külön bámulatos termékei a kinematográf technikának. A bemutatón a szerzőt igen melegen ünnepelték.

(*) **A szerencse fia huszonötödik.** Drégely Gábor szatirikus komédiája, „A szerencse fia”, amelyet eddig 19 vidéki színpad adott elő, holnap, pénteken jut el hat hét leforgása alatt első jubileumához, a 25-ik előadáshoz. A darabot a színház e jubileumán diszeloadásban fogja előadni. Szombaton Földes Imre népszerű drámáját, „A császár katonái”-t adják elő, amelynek ez lesz a 80-ik előadása. Vasárnap délután két és fél órakor „A Sasfők” kerül színre, míg este Salten háromfelvonásának „A tulsó partról” előadását ismétlik meg.

(*) **A holnap.** Ez lesz a címe a Magyar Színház legközelebbi eredeti újdonságának, amelynek Hajó Sándor a szerzője. A szerző a darab témáját az előkelő társaságból merítette és hálás feladatot juttatott a darabban résztvevő összes szereplőknek. A három felvonásos vígjátékra Márkus rendező vezetésével már hetek óta készülnek. A darab a jövő hét második felében kerül bemutatásra.

(*) **A „Nyugat”** huszonkettedik száma most jelent meg. Ignóus, Fenyő Miksa és Osváth Ernő kiváló irodalmi folyóiratának ez újabb száma rendkívül gazdag tartalmat nyújt az olvasóközönségnek. A „Nyugat” íróinak sorában először találkozunk Babits Mihály nevével, aki az ifjabb versíró-gárda egyik legtehetségesebb tagja. E számban három verse van. A „Nyugat” tartalma a következő: Lengyel Géza: A régi mesterek. Ady Endre: Versek. Csáth Géza: Puccini. Babits Mihály: Versek. Cholnoky László: Vaskarika, (novella). Lesznai Anna: Tavasz — Isten, (vers). Telekes Béla: Molières „Mizantrop” (III—IV.). A Figyelő tartalma: Laczkó Géza: Barbey d'Aurevilly. Ignóus: Zarathustra magyarul. Laczkó Géza: Menyőcsapás. Lukács György: Ibsen — könyvek. A „Nyugat” előfizetési ára egy évre 20 korona, fél évre 10 korona, egyes szám ára egy korona. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Kiadóhivatala VII, Akácfa-utca 5. szám alatt van.

(*) **Kamarazene-mafné.** A „Magyar Vasuti és Hajózási Klub”, mely évek óta rendszeresen műveli a kamarazene-t, 1908. november 22-én (vasárnap délelőtt 11 órakor) rendezi ezidei I. kamarazene-mafnéjét, melyen Csajkovszky D-dur vonósnyége és Brahms G-moll zongoranegyese kerül előadásra. Az előbbi Haják Károly, Horváth Lajos, Friedl Frigyes és Fink Jenő, az utóbbi pedig Rappaport Ernő, Amar Licco, Hegedüs Ferenc és Erdélyi Sándor adják elő. A két mű között Rónay Odón ismert dalénekes műdalokat énekel.

(*) **A Vigszínházban** holnap pénteken a „Virraszt a szerelem” Flers és Caillavet kedvelt vígjátéka kerül színre. Holnapután szombaton lesz a „Visszatérés Jeruzsálemből” bemutatója. A Vigszínház a világhírű újdonság előkelő irodalmi színvonalához méltó gondallal készült a bemutatóra, amely a szezon egyik legérdekesebb estjének ígérkezik.

(*) **Az országház új képei.** A képviselőház elnöksége az új országház fogadó-terme számára megrendelte Kossuth Lajos és gróf Széchényi István arcképeit. A két festmény most készül Vastagh György festőművész műtermében.

(*) **A magyar nők művészeti és művelődési köre** e hó 22-én, vasárnap délután 5 órakor a Lloyd-épület termében (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) hangversenyt rendez. Közreműködnek: Cerni Anna hangversenyénekesnő, Chapman Révy Aurélie operaénekesnő, Kortsák Ida zongoraművésznő, Brown Eddy hegedűművész és Endrődi Béla.

(*) **Az Uránia a Tisztviselők Kaszinójában.** Az Uránia tudományos színház november hó 21-én gramophon kabaréval egybekötött mozgó-fénykép-zsurut rendez a „Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete” Eszterházy-utcai klubházának disztermében az egyesület tagjai részére. A változatos műsor a legújabb mozgó-fénykép és gramophon-felvételekből összeállított 25 számból áll. Előadás után társasvacsora és tánc lesz. Az előadás, mely iránt az egyesület tagjainak körében az érdeklődés rendkívül nagy, este nyolcz órakor kezdődik.

(*) **A téli tárlat és a művész nyugdíjalap.** Az országos képzőművészeti társulat a Műcsarnok nemzetközi tárlatának vernisszázs-napi jövedelmét a művészek segítő- és nyugdíj-alapjának ajánlotta föl. A tegnapi megnyitón a belépő-díjakból 624 korona folyt be és ezt az összeget a társulat már ma a nyugdíj-alaphoz csatolta.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Természettudományi Társulat** ma délután Wartha Vincze udvari tanácsos elnök-lésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya az alapszabályok módosítása volt. Ilosvay Lajos udvari tanácsos, a társulat főtitkára ismertette azokat az okokat, amelyek az alapszabálymódosítást szükségessé tették. A választmány már évek óta szükségét érezte annak, hogy a társulat közlönyét havonta kétszer jelentesse meg. Ezt a szándékot mindezülig az anyagi erő hiánya gátolta. A társulat választmánya végre elhatározta, hogy a vidéki tagok áldozatkészségéhez fordul s megkérdi őket, hajlandók-e a tagsági díjnak 6 koronáról 8 koronára való felemeléséhez hozzájárulni? A vidéki tagokat erre vonatkozólag meg is szavaztatták s 91%-a a felemelés mellett nyilatkozott. Ehhez képest a választmány az alapszabályok némely rendelkezésének módosítását hozza javaslatba. A javaslat a tagsági díjnak a vidéki tagokra nézve való felemelésén kívül azt is proponálja, hogy ezenul neccsak a fővárosban, hanem a vidéken is rendezzenek ismeretterjesztő előadásokat. A közgyűlés az előterjesztett módosításokat elfogadta.

(—) **Az Ungvári Leányok Erzsébet Köre** ma délután öt órakor a vármegyeháza nagytermében ünnepélyt tart, melynek műsorán Alszeghy Piroksa és Lehoczky Agátha, Antal Miklós és Lord Emil nevei szerepeltek. A jól sikerült ünnepélyen nagy és díszes közönség volt jelen.

(—) **A késmárki szabad liceum egyesület** Bruckner Károly elnöklésével tartott közgyűlésén beszámoltak a megtartott szabad előadásokról. Késmárkon 32 előadás volt, amelyet mintegy 8000 látogató hallgatott. Egy-egy előadásnak átlag 300 hallgatója volt. A FMKE szépesi választmánya ez évben is a késmárki szabad liceumot kérte fel az ismeretterjesztő előadások tartására.

(—) **Bethlen Gábor Kör.** A budapesti egyetem és főiskolák protestáns ifjúságának „Bethlen Gábor Kör” Bethlen Gábor halálának évfordulója alkalmából XVII. szünetünnepségét rendezte, melyen a megjelent fényes közönség sorában ott láthatunk a protestáns társadalom notabilitásait. Az estélyt Kovács J. István imája és bibliamagyarzata nyitotta meg, mely után Leffler Béla, a kör irodalmi alelnöke szép beszédben rajzolta a kör hivatását. Nagy Emilia és Fack Miczike adták elő Liszt Ferenc egyik magyar rapszódiaját brilliáns technikával és finom összjátékkal. Utána Maday Gyula főgimnáziumi tanár olvasta fel hosszabb költeményét a Kvarneróról. Ezt követte a vonósnyeges játéka, melyben Gáty István, Bognár János, Takács János és Szobi András mutatkoztak be a közönség előtt. Ezután L. Kiss Roland olvasta fel néhány csinos költeményét, mely után a B. G. K. énekkara adott elő magyar dalokat. Az estélyt Veress Jenő imája fejezte be.

FŐVÁROS.

() **Minta népfürdő a fővárosban.** Az Országos Magyar Népfürdő Egyesület minta-népfürdőt akar létesíteni a fővárosban és erre a célra a Főthi-ut és Aréna-ut sarkán levő vízvezetési raktártelepből 600 négyszögöl területet kér a fővárostól. A pénzügyi osztály most foglalkozik a területátengedés feltételeinek megállapításával.

() **A munkaközvetítő szubvenciója.** A tanács ma tartott üléséből azt a javaslatot tette a közgyűlésnek, hogy az állami munkaközvetítő-intézetnek 1908-ra s 1909-re adja meg az évi tízezer korona szubvenciót.

() **Villamos világítás a Rákóczi-uton.** A Budapesti Általános Villamos Társaság ajánlatot tett a fővárosnak, hogy a Rákóczi-utat villamos ivlámpással világítja, még pedig 1910 végeig ingyen. A tanács mai ülésén elfogadta az ajánlatot.

() **A népszínház-utcai villamos.** A belügyminiszter tudvalevőleg megemmesítette azt a közgyűlési határozatot, hogy évi ötezer koronáért lemond a népszínház-utcai villamosnak alsó vezetékűre való átalakításáról. A tanács mai üléséből fölhiyta a városi villamos vasuti társaságot, tegyen újabb ajánlatot, hogy mit hajlandó fizetni, ha a főváros lemond a jogáról.

() **Az állami gyermekmenedék-hely.** A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés határozatát, amely a gyermekmenedékház céljaira a Bacsányi-utca és Rezső-tér sarkán 1122 négyszögöl területet engedte át. A belügyminiszter a főváros közönségének a nemes cél érdekében történt áldozatkészségéért elismerését nyilvánította.

(**Fodor József szobra.** Az Országos Közegészségi Egyesület gyűjtést indított, hogy dr. Fodor Józsefnek, a közegészségügy egyik legkitünőbb művelőjének méltó emléket állítson. Az egyesület azzal a kéréssel fordult a főváros tanácsához, hogy a Sándor-téren jelöljön ki megfelelő helyet a szobor részére. A tanács azt a javaslatot teszi a legközelebbi közgyűlésnek, hogy engedjen át megfelelő területet a Sándor-téren Fodor József szobrára és paroktassa a szobor környékét.

(**A köztávhídhi szobrok.** A köztávhíd bejárója fölött hatalmas szobor van, amint a mézárólegény a diűhös állatot szarvánál fogja. A szobor, amely a Begas Reinhold berlini művének alkotása, porladozni kezd. A tanács ma elhatározta, hogy a szobrot ércbe önteti.

(**Az Attila-körút szabályozása.** Az Attila-körút szabályozására a közmunkatanács már a költséget is megkapta a kormánytól, de nem tudja megkezdeni a szabályozást. Elfogadott szabályozó terv ugyanis még nincsen. Terv van elég, sőt több a soknál s éppen az a baj. Nem tudnak megállapodni. Legutóbb Palóczy Antal tanár megint újabb tervet dolgozott ki. A tanács ma elhatározta, hogy ezt a tervet is megküldi a közmunkatanácsnak.

(**Vásárpénztár a sertésvásáron.** A tanács a tavasszal a közgyűlésnek előterjesztést tett, hogy a sertésvásáron is rendezzék be a vásárpénztárt. A hentes-ipartestület akkor kétségbevonhatatlanul beigazolta, hogy ez az intézkedés nyolcz fillérrel emeli föl a sertéshus árát, mert nyolcz fillér terhet ró minden kilogramm húsra. A közgyűlés nem is fogadta el a tanács előterjesztését. A tanács most újra a közgyűlés elé viszi a dolgot. A hentes-ipartestület kérését, hogy ne csinálják meg a vásárpénztárt, a tanács ma elutasította s a szerdai közgyűlésnek a vásárpénztár berendezésére tett javaslatot.

(**Alapítvány szegény özvegyek részére.** Tavaly áprilisban Budapesten meghalt özvegy gömri Havas Sándorné és végrendeletében 10.000 koronát hagyott valamelyik fővárosi jótékony intézetnek, amelynek megválasztását a végrendelet végrehajtójára bízta. Madarassy Gábor miniszteri tanácsos, a végrendelet végrehajtója, akképen határozott, hogy a hagyományból alapítványt létesít az örökhagyó nevére a főváros által tervbe vett özvegyek otthona javára. Az alapítvány kamataiból minden esztendőben egy ötven évesnél idősebb szegény és minden támogatás híján lévő özvegyet fognak támogatni.

(**Állami segítség a fővárosi iskoláknak.** A kultuszminiszter a fővárosi községi polgári iskoláinak 40.000 korona, iparosinas-iskoláinak 30.000 korona és felső kereskedelmi iskoláinak 35.000 korona, összesen 105.000 korona állami segítséget engedélyezett az 1908-ik évre.

SPORT.

(**A Budapesti (Budai) Tornaegylet szombaton, e hó 21-én este hét órakor tartja meg harmincznegyedik rendes közgyűlését az egyleti tornacsarnokban (I., Attila-utca 2.) a következő napirenddel:** 1. A választmány jelentésének előterjesztése. 2. Az új alapszabályok jóváhagyásának bejelentése. 3. Az 1907/8. tornaévre vonatkozó pénztári kimutatásnak, a vagyonmérlegnek és a felügyelő-bizottság jelentésének bemutatása. 4. Az 1908/9. tornaévre vonatkozó költségvetés megállapítása. 5. Indítványok tárgyalása. 6. Az elnök, másodelnök, alelnök, harmincz választmányi rendes és öt póttag, továbbá öt felügyelő-bizottsági tag választása.

(**Három napos diák-uszóverseny.** Pénteken, szombaton és vasárnap fog lezajlani ünnepléses keretek közt a tanügyi körök élénk pártfogolása és érdeklődése mellett a Nemzeti Sport-Magyar Vízisport ifjúsági uszóverseny, melyen a fővárosi intézetei teljes számban óriási lelkesedéssel vesznek részt. A vidék is képviselve van Érsekújvár és Déva kiküldöttjei által, sőt előbbinek csapata sorompóba áll a „legjobb középiskolai csapat” büszke címért, melyért nem kevesebb, mint kilenc csapat verseng a háromszor 40 méteres stafétaversenyben. Különbösből érdeklődésre tarthat számot még a vegyes stafétaverseny (háromszor 40 méter, mell, hát, magyar tempó) a Nemzeti Sport-Magyar Vízisport vándordíjért, melyre nyolcz csapat nevezett. Az összes nevezések száma páratlan rekordot képez nemcsak az uszás, de egyáltalában minden atlétikai sport hazai történetében és a tavalyi versenyhez képest kb. 50% emelkedést mutat. (311. és 620.) A verseny pénteken és szombaton délután fél hat, vasárnap négy órakor kezdődik; belépésre az egy korona áru program megváltása jogosít; középiskolai

tanulók 50 fillért fizetnek. A verseny tiszteletdíjai Kertész Tódor, IV., Szervita-téri üzletében vannak kiállítva.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megemelt és rendszeres erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Ággodó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelő szemmel látni.

szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Budapesti Ügyvédi Körben november 23-án Bajthay Péter főiskolai tanár a bukovinai, moldvai és oláhországi magyarok czim alatt a csángó népletről vetített képekkel kísért felolvasást tart. A felolvasás kezdete este hét órakor.

§ A középponti bíróság szervezetről és épületéről. A Budapesti Ügyvédi Körben ma este dr. Nagy Dezső tartott előadást a középponti járásbírószék szervezetről és épületéről. Felolvasó szerint tulajdonképpen csak polgári járásbírószékek összpontosításáról lehet szó, mert a büntető járásbírószék az egész főváros területére már évek óta központosítva van s éppen az a körülmény, hogy a budapesti büntető járásbírószék összpontosítása semmiféle hátránnyal nem járt, teszi egyrészt indokoltá azt, hogy a polgári járásbírószék is egy testté szerveztessenek a főváros területén. Kérdés, hogy miképpen legyen szervezve a középponti polgári járásbírószék, hol és mily épület emeltessék annak részére. Ami az épület helyét illeti, ez csak a törvényszéki épület közelében levő lipótvárosi pusztá telkek egyike lehet. Itt megfelelő területű, négy utcai homlokzattal bíró széles utcák által körített területek állanak rendelkezésre, ahol ma az összes törvénykezési épületek mintegy koncentrálnak. Közlekedési szempontból tökéletes központi fekvéssel bírnak, mert egy a pesti, mint a budai oldalról, a városi és köztéri villamos minden vonalától körül vannak ágazva. A szervezetenk kamarak szerinti beosztáson kell alakulnia, úgy, hogy egy-egy kamarának az igazgatás és az áttekinthetőség könnyebbítése céljából több mint hat bíróból állania nem szabad. Mindegyik kamara élén egy királyi táblai jelleggel bíró vezető áll. Az összes kamarák és az egész bíróság központi vezetését az egész középponti járásbírószék élén álló kuriai bírói rangú elnök látná el. Előadó kívánatosnak tartja, hogy az általa előterjesztett alapon minél több szöveges hozza a kérdéshez s indítványozza, hogy a felszólalások gyorsírói jegyzetek alapján rögzíttessenek meg s tekintetbevétele végett terjesztessenek fel az igazságügyi miniszterhez, aki máris kijelentette, hogy az indítandó anyagot nagy köszönettel fogja venni.

§ Választás az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézetben. Ma végződött a választás az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézetbe küldendő kamarai képviselőkre. A választás a reform-párt teljes győzelmével végződött, amennyiben mind a 23 jelöltje megválasztott. A választás eredménye a következő: Baracs Marcell 670 szavazatot kapott, Brückler Mihály 625, Dalnoki Béla 621, Friedmann Bernát 622, Gyöngyösi József 694, Kenedi Géza 642, Leitner Adolf 615, Krausz Ede 616, Lovrich Gusztáv 653, Melha Kálmán 666, Mezey Mór 648 szavazatot kaptak. Nagy Dezső az egyetlen jelölt, aki mind a két pártnak a jelöltje volt és így 917 szavazatot kapott, Papp József 707, Paral Ferencz 632, Pollák Illés 669, Schmiedl Ignác 626, Somogyi Miksa 638, Stern Sámuel 651, Stiller Mór 650, Szi-

vák Imre 710, Vámosy Károly 690, Wolf Vilmos 658, Wanek József 636 szavazatot kaptak. Az új ügyvédi párt jelöltje közül a legtöbb szavazatot nyertek: Balog Arnold 325, Erdélyi Sándor 335, Frenkl Sándor 305. A többi jelölt mind 300-on aluli szavazatot nyert.

§ Kragujevics Spázó büntnygye. Dr. Szlavek vizsgálóbíró helyt adott Kragujevics Spázó védője azon kérelmének, hogy a rablás, gyilkosság kísérlete és lopás büntetetei miatt letartóztatott Kragujevics Spázó elmeállapota törvényszéki elmeorvos szakértőkkel megvizsgáltsék. A vizsgálóbíró megbizta dr. Minnich Károlyt és dr. Schaffer Károlyt törvényszéki elmeorvosokat, hogy vizsgálják meg a letartóztatott homosexuális hajlamu, züllött fiatalember elmeállapotát. Vizsgálatuk eredményéről tegyenek írásbeli jelentést.

§ Tisza István sajtópöre. Még annak idején, 1904-ben Weltner Jakab, a szociáldemokrata-párt akkori titkára röpiratot irt „Az egyesülési és gyülekezési jog. A sajtószabadság” czimen. A röpirat keményen támadta az akkori miniszterelnököt és belügyminisztert, gróf Tisza Istvánt, amiért az egy rendeletben rendezte a gyülekezési és egyesülési jogot. A röpirat nyíltan izgatta a szociáldemokratákat a fennálló gyülekezési rend ellen és nem kímélte gróf Tisza István személyét sem, akit a röpirat azzal vádolt, hogy mint az Ipar- és Kereskedelmi Bank igazgatója bűnös manipulációival megkárosította a részvényeseket és hogy ő és családja megvásárolták az ecsedi lapot, tudván azt, hogy a kormány le fogja csapoltatni s így az olcsón megvásárolt ingatlanok kitünő termőföldek lesznek. Tisza István — mondja a röpirat — ily módon óriásilag gyarapította vagyona, de ezzel az Ipar- és Kereskedelmi Bank részvényesei zsebéből 18 millió koronát vett ki.

A „Népszava” 1904. február 16. és február 19. számaiban Schwarcz Gábor szabósegéd „A munkások válasza” és „Tisza István adóssága” czimű cikkekben reprodukálta Weltner Jakabnak eme röpiratát, amelyet különben is a Tattersallban tartott nyilvános gyűlésen is elmondott volt.

A budapesti kir. ügyészség nyomban a beszéd elmondása után vádat emelt Weltner Jakab ellen igazgatás, lázítás és nyilvános rágalmazás miatt. A budapesti kir. törvényszék meg is kezdte az ügy tárgyalását, időközben azonban a beszéd nyomtatásban röpirat alakjában is jelent meg, valamint Schwarcz Gábor is ugyanezt a beszédet közölte, kommentárok kíséretében a „Népszavá”-ban. Így az ügy az esküdtbírószék elé tartozván, Weltner és Schwarcz, egy más bíróság delegálását kérte a kir. Kuriatól.

A kir. Kuria a pozsonyi esküdtbírószék delegálta az ügy elbírálására. A pozsonyi esküdtbírószék múlt évi április havában öt napon át tárgyalta az ügyet és a vádlottaknak megengedve a legteljesebb bizonyítást, hozta a következő ítéletet. Az esküdtek Weltner-t a lázításban, az osztály elleni igazgatásban és az engedetlenségére való igazgatásban nem mondták ki bűnösnek, ellenben úgy Weltner-t, mint Schwarcz Gábort a nyilvános rágalmazásban bűnösnek mondták, mert az akkori belügyminiszterről, tehát közhivatalnokról, hivatali kötelességeire és közhivatali állásának elfoglalása előtt kifejtett közéleti tevékenységére vonatkozólag nyilvánosan, nyomtatvány útján, olyan tényeket állított, amelyek valódiságuk esetén gróf Tisza István ellen a büntető eljárás megindításának okát képeznek és őt a közmevetésnek tennék ki.

Az eljáró bíróság Weltner Jakabot három havi fogházra és kétszáz korona pénzbüntetésre, Schwarcz Gábort pedig két havi fogházra és ugyancsak kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte.

A kir. Kuria ma Bernát Géza elnöklete alatt tárgyalta az ez ügyben bejelentett semmiségi panaszokat Tarnay János bíró előadásával. A kir. Kuria az összes semmiségi panaszokat elutasította és csupán a kir. ügyészségnek, dr. Baumgarten Izidor koronaügyész-helyettes által is fenntartott, Schwarcz Gáborra vonatkozó semmiségi panaszokat adott helyt, akiknek büntetését ennek folytán három havi fogházra emelte fel.

§ A dánosi bünpör vége. Ma délután két órakor ért véget a dánosi bünygy tárgyalása a Kurian. Sebestyén Mihály tanácselnök hirdette ki a Kuria végzését a benyújtott semmiségi panaszokra nézve. A legfőbb bíróság a benyújtott 133 semmiségi panaszt, mint alaptalant, mind visszautasította. Rövid indokolásában a Kuria kimondta, hogy a pestvidéki törvényszék tárgyalásán benyújtott semmiségi panaszoknak ugyan hely lett volna adható, azonban a kir. Kuria ezeket elhárította. A királyi ügyész semmiségi panaszainak sem volt hely adható, mivel az első bíróság helyesen alkalmazta az enyhítő szakaszt. A megesketés tekintetében az alsó bíróság felfogása szintén helyes volt. Lakatos Rózi vádlott kihallgatása ügyében a bíróság szintén helyesen járt el akkor, amikor a védők részéről a vádlott-

hoz kérdést intézni nem engedett. Ily módon az összes semmisségi panaszok el voltak utasítandók és a legfelsőbb bíróság e tényével most már hozzájárult az esküdtbíróóság ítéletéhez, mely ezáltal jogerőssé vált.

§ **Automobil-szedelgők.** Pár hónappal ezelőtt egy jól szervezett banda működött itt a fővárosban, amely rendszerint azzal foglalkozott, hogy az egyes automobil-tulajdonosoktól javítás, átalakítás vagy kipróbálás céljából átvett automobiloikat részint elzálogosították, részint pedig lényeges alkatrészeiktől megfosztva adták vissza tulajdonosaiknak, tetemes károkat okozva így a megbizókiknak. A banda feje ifj. Kozma Mihály mechanikus volt, vele együtt dolgoztak Juhász Imre géplakatos, Szilágyi Izidor Béla magánhivatalnok és Schmidt Antal, ez utóbbi azonban a feljelentés megtétele után megszökött. Nevezettek ez év június és július havában a Rosenzweig Adolftól eladás végett átvett automobilt 600 koronáért elzálogosították, a Lavetta Bélától javítás és eladás végett átvett automobilról levették a kerék gumikat és a gyújtómágnezt és az ekként leszerelt automobilt 700 korona utánvétellel megterhelve küldötték vissza Lavotta Béla részére. Ugyanígy módon még egy csomó embert megkárosítottak. A budapesti büntető törvényszék ítélkező tanácsa dr. Thold bíró elnökleite alatt ma vonta felelősségre hétrendbeli sikkasztás bűntette miatt a banda tagjait. A tárgyaláson a vádat dr. Hérics Tóth ügyész képviselte, a vádlottakat dr. Vig Viktor ügyvéd védte. A vádlottak közül csakis ifjú Kozma Mihály volt beismerésben, a többi vádlott tagadott. A bíróság azonban a tanuk terhelő vallomásai alapján bűnösnek mondotta ki mind a három vádlottat s ifjú Kozma Mihályt hétrendbeli sikkasztás bűntettéért tíz havi börtönre, Juhász Imrét, mint bünségéért öt havi fogházra, Szilágyi Izidor Bélát pedig orgazdaság bűntettéért hat hónapi börtönre ítélte. Mind a három vádlottal szemben a bíróság fentartotta a vizsgálati fogságot. Ügyész és védő, valamint a vádlottak felebbeztek.

§ **Rossz utra vitt leány.** Az új büntető-novella rendkívül szigorú büntetéssel sújtja a lélekufár nőket. Az első ilyen bűnügyet, mely az új törvény szerint lett volna elbírálandó, ma tárgyalta a büntető-törvényszéken Jamniczky bíró tanácsa. A vádlottát Bulanda Mária-nak hívták — rendőri felügyelet alatt álló leány — aki Kalmár Róza fiatal cselédleányt rossz utra csábított és eladott egy nyilvános ház tulajdonosának. A leány engedett a csábításnak, de csakhamar megbánta elhatározását és feljelentést tett a rendőrségen. Minthogy a büntető-novella értelmében a csábítás szigorúan büntetendő, a rendőrség Bulanda Mária-t nyomban letartóztatta és a leány a büntető novella 44. szakaszába ütköző vétség miatt a bíróság elé került. Bulanda Mária vádlottnő a kihallgatás folyamán elmondotta, hogy őt Falkenstein Józsefné küldte be a kórházba, hogy onnan kísérje haza Horvát Rózát. Ekkor látta először benn a kórházban Kalmár Rózát, aki kijelentette előtte, hogy ő is vele fog menni. Tagadta, hogy ő a leányt rábeszélte volna arra, hogy a nyilvános házba menjen. Miután a vádlottnő ezen védekezését a kihallgatott tanúk is megerősítették, dr. Keserű ügyész Bulanda Mária-val szemben a kerítés vádját elejtette. Ellenben a tanuként kihallgatott Horvát Róza nevű rendőri felügyelet alatt álló leány ellen kérte a vizsgálat elrendelését ugyancsak kerítés bűntettének gyanúja miatt, mert bizonyították van arra, hogy Kalmár Rózát ez beszélte rá benn a Rökus-kórházban, hogy hagyja ott szolgálati helyét s lépjen az erkölcsstelen életpályára. A bíróság helyt adott az ügyészi indítványnak s Bulanda Mária ellen megszüntette az eljárást s elrendelte szabadlábra helyezését. Horvát Róza ellen lefolytatandó vizsgálat céljából az ügyiratokat a bíróság kiadni rendelte dr. Szlavec vizsgálóbíróknak.

Nyilt-tér

ezekben közzétett nem vállal felelősséget a szerkesztéséért.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Ha még eddig nem kapta meg

a Párisi Nagy Áruház újonnan megjelent 2000 romok illusztrációval ellátott,

új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,

kérje ezt rögtön egy levelezőlapon, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., R. kőözi-ut 38.

KÖZGAZDASÁG.

Új ipartörvényünk.

— A dohányüzletek és az italmérések ezentúl az ipartörvény rendelkezésel alá tartoznak. —

Budapest, november 19.

A tervbe vett új ipartörvény 1. §-a azt a lényeges újítást tartalmazza, hogy az ipartörvény hatályát sok minden olyan foglalkozásra is kiterjeszti, amelyre eddig az ipartörvény ki nem terjedt, amely foglalkozásokat eddig csak különleges törvények rendezték. Így például érdekelné fogja olvasóinkat az, hogy a tervezet szerint a dohányüzletek és az italmérések is ezentúl az ipartörvény rendelkezései alá fognak tartozni, ami annyit jelent például, hogy ezen üzletek alkalmazottainak főnökükhöz való jogviszonyát az ipartörvény szerint kell majd elbírálni s azon üdvös kihatása is meg lesz az újításnak, hogy ezen üzletek munkaidejét és záróráját is ugyanaz az ipartörvény fogja szabályozni, mely a többi üzletekre nézve is fennáll.

A tervezet 6. §-a szerint minden nagykoru magyar honos bármely iparágat bárhol, önállóan és szabadon gyakorolhat. Ugyanezt a szépen hangzó kifejezést használja a mai ipartörvény 1. §-a is, ami annyit akar jelenteni, hogy a törvényhozó az iparszabadság elve alapján áll. Az iparszabadság elvének következetes keresztülvitelét nélkülözniük azonban a mai ipartörvényben és minden hangzatos kijelentés dacára még kevesebb maradt meg az iparszabadság elvének érvényesítéséből az új ipartörvény tervezetében.

Érdekes például az, hogy a mai ipartörvényünk méltányolja az ipari jogrendszerben az ugynevezett özvegyi jogot, ami annyit jelent, hogy az iparos, illetve kereskedő elhalálása után az özvegy akadálytalanul folytathatja az elhunyt férjének foglalkozását. A mai ipartörvény ezen méltányos rendelkezését Polónyi Géznak köszönhetjük, mert ő volt az, aki 1884-ben a mai ipartörvény képviselőházi tárgyalása alkalmával ezen elvnek törvénybeigatását indítványozta. Az új ipartörvény tervezete ezzel szemben csak az olyan özvegynek akarja megengedni elhunyt férje foglalkozásának folytatását, aki mindazt a kelléket a maga személyére nézve igazolni tudja, amit a törvény az illető ipar gyakorlásának feltételül megállapít s ha erre nem képes — mondja a tervezet — úgy csak megfelelő üzletvezető alkalmazásával folytathatja a kérdéses üzletet, ami mindenesetre zaklató teher az özvegyre nézve.

Fontosabb visszaesést jelentenek azonban azok az intézkedések, amelyeket a törvénytervezet alkotója a képesítéshez kötött iparok terén tervbe vesz.

A képesítéshez kötött iparokat eddig a kereskedelmi miniszter állapította meg rendeleti uton. Most maga a törvény akarja megállapítani ezeknek jegyzékét, sok-sok minden oly foglalkozást is kötve képesítéshez, mely eddig a képesítés igazolása nélkül is volt üzhető s ráadásul föl akarja hatalmazni a törvényt a kereskedelemügyi minisztert arra, hogy ezen jegyzékét rendeleti uton még ki is bővíthesse.

Eddig az volt a felfogás, hogy csak azon mesterségekre nézve helyén való dolog a képesítés kikötése, amely mesterségek multja még a czéhbeli idökre vezthető vissza s mely mesterségek üzöinél érthető, hogy minden áron ragaszkodnak a képesítés elvéhez, a czéhbeli idök ezen dohos hagyatékához. Semmi értelme sincs azonban annak, hogy egé-

szen új keletű foglalkozásokat is képesítéshez akarnak kötni, csak azért, mert a kérdéses szakmából az érdekelték meg akarja nehezíteni az új versenyár-sak önállósítását.

A képesítéshez kötött mesterségeknek a törvényben olvasható hosszú névsorából attól kell tartanunk, hogy a kereskedés képesítéshez kötve nem lévén — mindazok az apró emberek, akik semmiféle mesterséget nem tanultak, vagy valamely képesítéshez kötött mesterségük mellett tönkre jutottak, ezek mind a kis kereskedői pályára fognak fordulni, mint amely pályán ezentúl sem kell majd képesítést kimutatni s ezen pálya aránytalanul túl lesz majd zsufolva.

Ugyancsak jócskán megszorodik az új ipartörvény szerint majd azoknak a foglalkozásoknak a száma is, melyek az ugynevezett engedélyhez kötött iparhoz fognak tartozni, amely foglalkozások üzésére nézve a rendestől eltérő sok minden különleges korlátozást ír elő a tervezet. Az erről szóló része a tervezetnek jellemző arra a rendészeti szellemre nézve, amely az egész törvénytervezeten végigvonul s amely rendészeti szellem az államnak, a hatóságnak beavatkozó és rendszabályozó szerepet juttat mindenütt és mindenkivel szemben, okkal és ok nélkül.

Az engedélyhez kötött iparok közül különösebb figyelmet érdemelnek az árverezési vállalatok, a hitellezők és adósok közötti egyezkedés közvetítése, a hitel-hírszolgálat és hiteltudósítás, valamint a részletfizetési üzletek.

A tervezet szerint az árverési csarnokokról szóló eddigi törvényünk (1888. évi XXII. törvényczikk) rendelkezései továbbra is érvényben maradnak. Nem értjük ezzel szemben már most, hogy miért sorozza e vállalatokat a tervezet az engedélyhez kötött iparok közé s nem vagyunk tisztában azzal, hogy az ily vállalatoknak melyik lesz majd az engedélyező hatósága?

Az egyeztetők és hiteltudósítók megrendszabályozását szívesen látjuk, kíváncsiak vagyunk azonban arra, hogy minö ellenőrzésben és megtorlásban fognak ezeknek esetleges visszaélései részesülni? Kíváncsiak vagyunk továbbá arra, hogy mi lesz azokkal az egyletekkel, melyek egyeztetéssel és hitel-hírszolgálattal foglalkoznak, vagy a jövőben foglalkozni akarnak?

A részletfizetéknek az engedélyhez kötött iparok közé történő sorozását kifogásolnunk kell, mert ilyen-névű foglalkozást nem ismerünk. Tudjuk azonban azt, hogy minden kereskedésben eladhatnak részletre is. A részletfizet nem foglalkozási ág, hanem a kereskedelmi ügyletnek egyik neme, s mint ilyen bírálandó meg és köthető korlátozásokhoz.

A telepengedélyhez kötött iparok között találjuk felsorolva az áruházakat és az oly áruraktárakat, melyekben könnyen gyuló anyagok tartatnak, vagy melyekben rendszeresen 20 alkalmazottnál több van foglalkoztatva.

Nézetünk szerint teljesen elegendők azok a korlátozások, melyeket a nálunk majdan létesülő áruházakkal szemben az építésügyi és tüzrendészeti, ugy-szintén egészségügyi hatóságok a fennálló építésügyi, tüzrendészeti és közegészségügyi szabályok alapján kiköthetnek. Főlöslges dolog az estleg nálunk létesülő áruházakat még iparrendészeti szempontból is holmi telepengedélyezési eljárással is zaklatni. Ugyancsak a nézetünk a könnyen gyuló anyagokat tartó áru-raktárakra nézve is és még inkább tiltakoznunk kell az ellen, hogy a husznál több alkalmazottat foglalkoztató üzletek telepengedélyezési eljárásnak tartozzanak magukat alávetni.

A tervezetnek a házi és vándoriparról szóló fejezete a házalók ügyét is rendezi.

Az Ausztriával legutóbb kötött kereskedelmi és vámszerződés értelmében szabad kezét nyertünk ugyanis ezen kérdésnek önállóan, Ausztriától függetlenül való törvényhozási rendezésére és az új ipartörvény tervezetének vonatkozó része az 1852-ben kelt és a házalás ügyét ez idő szerint ideiglenesen szabályozó császári nyilt parnccsal szemben többrendbeli könnyítést tervez a házalókra nézve.

A tervezetnek ugyancsak ez a fejezete rendezi azon letelepedett iparosok foglalkozását is, kik a rájuk nézve illetékes község területén kívül akár sze-

mélyesen, akár megbízott utján árukra vagy munkákra közvetlenül a fogyasztóknál gyűjtenek megrendelést. Annyit jelent ez, hogy ezentul nemcsak könyvekre, írógépekre és más ilyen kivételes cikkekre lehet majd a telephelyen kívül magánál a fogyasztónál, előzetes meghívás nélkül is megrendelés-gyűjtés céljából megjeleni, hanem kivétel nélkül minden cikkre nézve áll ez a kedvezés. Amde ebben a kedvezésben nem lesz sok köszönet, mert a tervezet annyi mindenféle korlátozást állít föl ilyen esetben a részletfizetéses üzletre történő megrendelés-gyűjtés részletfizetéses üzletre magánál a fogyasztónál a jövőben se igen lesz lehetséges. A tervezet ugyanis tilalmazza, illetve érvénytelennek jelzi a részletfizetéses üzlet csaknem minden olyan módját, mely eddig e téren, különösen a könyvüzlet terén, szokásos volt. Amit tehát a tervezet egyik kezével ad, azt a másik kezével visszavonja.

Megjegyezzük egyébként, hogy a tervezetnek idevonatkozó rendelkezése nem eléggé szabatos, mert csak iparosokról beszél, holott bizonyára kereskedőkre is gondolt ehelyütt.

Ugyancsak a vándoriparosok közé sorozza a tervezet a vásároló kereskedők, valamint az árut vándorolva összevásárló egyének foglalkozását.

A tervezet VII. fejezete az iparüzés, illetve kereskedés bejelentéséről és a telepengedélyezési eljárásról beszél, nagyjában, egészében véve fentartva a ma szokásos eljárás formáit.

Ezzel azután be is fejeződik a tervezetnek első része, mely szerintünk a hatalmas alkotást jelentő revizionális tervezet legkevésbé sikerült részének nevezhető. Hiszszük és reméljük azonban, hogy illetékes helyen méltányolni fogják azokat a kifogásokat, melyek az érdekeltség különböző testületei részéről, valamint a közgazdasági irodalomban felhangzanak s mire törvény lesz a tervezetből, el fog annak túlnni sok szépséghibája, elmaradoznak majd a javaslatba csuszott ártatlan és kevésbé ártatlan tévedések.

Dr. Radványi V. László.

Háborus hírek a tőzsdén.

Budapest, november 19.

A bekebelezett tartományokban állomásozó hadtestnek hadilétszáma való kiegyesíthetése s a szomszédos kis államocskák háborús felszólítása az európai tőzsdéken erős viszhangot keltett, úgy, hogy már az összes tőzsdéken figyelemreméltó árhullámlások voltak a háboru ijedelme miatt. Pedig nincs sok ok az aggodalomra. Miként eddig, úgy ezután is el fogja kerülni a diplomácia a fegyveres beavatkozást s így remélhető, hogy a mai hullámlást hamarosan szilárdabb irányzat váltja föl.

Budapestben.

Az értéktőzsdén a két napos lanyhaságot a háborus hírek következtében hirtelen nagy idegesség és izgalom váltotta föl. A tegnapi elterjedt háborus hírek és a keleti események hatása erős árcsökkenésben jutott kifejezésre s a tőzsde irányzatára a bécsi tömeges eladások kedvezőtlen befolyással voltak. Az összes értékek ára csökkent s percről-perczre fokozottabb izgatottság vett erőt a tőzsdén, amelyet csak fokozott a különben jelentéktelen fizetésképtelenség, amely a délelőtti folyamán jutott nyilvánosságra. Máskor ezt aligha veszik figyelembe, ma azonban minden esemény jelentősége a tőzsde izgatott hangulatában megnövekedett. Az eladás persze ilyen viszonyok között folyton hanyatló árakon történhet csak s miután intervencziós vásárlások egyáltalán s egy papírban sem történtek, az ársés a tőzsde zárlatáig szakadatlanul tartott. Az utóbbi napok nagy árdifferenciáit, melyek folytán az értéktőzsdén ma már egy nem éppen jelentékeny fizetésképtelenségi eset is felmerült, következő táblázatunk tünteti fel:

	nov. 18.	nov. 19.
Magyar hitelrészvény	734.50	729.—
Osztrák hitelrészvény	630.50	626.50
Koronajáradék	91.55	91.35
Osztr.-magyar államvasut	681.50	678.50
Déli vasut	112.—	112.—
Közuti vasut	581.50	568.—
Városi villamos vasut	265.50	259.—
Leszámitolóbank	477.50	473.—
Jelzálogbank	425.50	420.50
Rimamurányi	529.50	521.50

A gabonatőzsde ma szintén kizárólag a politikai hírek hatása alatt állott. A Kattaróra szegzett montenegrói ágyuktól a tőzsde emberei megijedtek és már is háboruzagot érezve, nyakra-főre vették a búzát, rozst és főleg a zabot, a mi 50 kilónként 15—20 filléres áremelkedést eredményezett. Felémlítést érdemel azonban, hogy az áremelkedés csupán a határidőpiacról indult ki, ahol jelenleg csak a helyi kisebb spekuláció emészteti föl az egész forgalmat. Sem a fogyasztók, sem pedig piacunk mérvadó komolyabb körei nem igen biznak a politika által előidézett emelkedés tartóságában és általában meglepődéssel konstatálják, hogy e hét folyamán nagyobb földbirtokosaink a javult áruk mellett jelentékeny mennyiségű gabonát bocsájtottak áruba, mely részint malmainknál, részint pedig arbitrázsképen a határidőpiacon talált elhelyezést. A lisztüzlet még mindig rossz; eladások csak szorványosan fordulnak elő és az átvételek iránt is nagy a panasz, úgy, hogy a lisztkészletek a hivatalosan bejelentett adatok szerint ma már 12 ezer mázsával nagyobbak lettek, mint múlt év november 18-án. A tegnapi óta beállott árváltozások a következők:

	nov. 17	nov. 18
Buza 1909 áprilisra	12.78	12.90 + 12
" 1909 októberre	10.97	11.05 + 8
Rozs 1909 áprilisra	10.72	10.88 + 16
" 1909 októberre	9.52	9.62 + 10
Zab 1909 áprilisra	8.53	8.66 + 13
Tengeri 1909 májusra	7.53	7.58 + 5

Bécsben.

Az értéktőzsde hangulatát a montenegrói fegyverkezések híre még jobban kiélesítette és a bágyadt irányzat még érezhetőbbé vált, mint a legutóbbi napokban. A forgalom jellege eleinte nyugodt volt, később azonban alpesi bányá- és hitelrészvényekben, főképpen a vidéki megbízások folytán eszközölt folytonos eladások átmenetileg meglehetősen derutot idéztek elő, mely 4—6 koronás ársésben jutott kifejezésre. Az első eladások befejezése után, melyekkel egyidejűleg budapesti eladásokat is eszközöltek, ismét felülkerekedett a nyugodtabb felfogás, amihez az a körülmény is hozzájárult, hogy a járadékpiacon csupán magyar koronajáradékban eszközöltek kisebb eladásokat.

A gabonatőzsdére a külföldi tőzsdék közül csak Londonból jött szilárd irányzatról jelentés, egyébként az északamerikai piacok gyöngülést jelentettek, mert Argentínában a vetések kedvezően állottak, a párisi tőzsde pedig lanyha irányzatot követett. Ezzel szemben az irányzat az itteni tőzsdén lényegesen javult és szilárdult, ami a magyar földmivelésügyi minisztérium kedvezőtlen jelentésére vezethető vissza, másrészt a politikai bonyodalmakkal magyarázható, mert ez a két körülmény fedezeti vásárlásokra készítetett. A konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól s ennek következtében üzlettelenség uralkodott a piacon s az irányzat megszilárdulása az áruk emelésében jutott kifejezésre. Buza 10, rozs és zab 5 fillérral drágult, tengeri változatlan áron maradt és árpában is szünetelt a forgalom változatlan árfolyamok mellett.

Berlinben.

A mai tőzsde bágyadt bécsi és newyorki árfolyamokra, valamint Montenegro fokozott hadikészülődéseire való tekintettel gyengében indult, ennek dacára azonban a tőzsde meglehetősen ellentállóképességet mutatott. Osztrák értékek természetesen leglényegesebben nyomottak voltak, míg az egyéb értékek veszteségei a legsúlyosabb hatások között

mozogtak és aránylag bankok szenvedtek legkevésbé. Keleti vasut arra a hírre, hogy Bulgáriával kártalanítás ügyében megegyezés jött létre, némileg javultak. Gőzhajós és villamossági részvények kezdetbeni veszteségeiket pótolták. A további folyamatban az alapirányzat kedvező bécsi, londoni és párisi árfolyamjelentésekre határozottan érvényesült. Birodalmi kölcson, valamint amerikai értékek élénkek voltak. A készpénzpiaci ipari értékek szilárd magatartása szintén kedvező hatással volt. Napi pénz 1½%, ultimópénz mintegy 3%, magánleszámitolási kamatláb 2½%.

Fuzionáló pénzületek. Mint már ismételtünk megemlékeztünk róla előre is, az Általános Bank R.-T. és a Járadék Hitelbank R.-T. ma megtartott közgyűléseiken kimondották az egyesülést az Általános Bank R.-T. czége alatt. Az egyesülés úgy történik, hogy a Járadék Hitelbank R.-T. részvényei ugyanolyan névértékű Általános Bank R.-T. részvényre cserélődnek ki 1909. március hó 1-től kezdve. Amely célból az Általános Bank R.-T. alapítójának két millió koronáról három millió koronára leendő felemelését is elhatározta. A beolvadó intézet igazgatói közül Schön Ignácot, Goldschmid Bernátot és Békés Mártont az Általános Bank R.-T. igazgatóságába beválasztották. Ezzel a beolvással az Általános Bank R.-T. igen jó üzletet csinál, mert a Járadék Hitelbank tárczájában igen jó tételek vannak s egyébként is jelentékeny anyagi és erkölcsi erősödés jelent rá nézve a fuzió. Érdekes, hogy már az első lépés is igen sikerültnek mondható az Általános Bank részére, mert a Járadék-bank helyiségeinek átengedéseért egy másik pénzütezt részére — 40.000 koronát kap.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület igazgatótanácsa Farbak István elnöke alatt ülést tartott, melyen beterjesztette Gianone Virgil jelentését, melyben beszámolt a bányászatról szóló törvényjavaslat ügyében megtartott szaktanácskozmányról. Déry Károly indítványozza, hogy írjon föl az egyet a pénzügyminiszterhez, hogy a vasárnapi munkaszüneti törvény hatálya a bányászatra ne terjesztessék ki, hanem e kérdés a megalkotandó bányatörvényben nyerjen elintéztet. Az igazgatótanács ily értelemben határozott. Déry Károly előterjesztette, hogy a kereskedelmi minisztérium a nyersnaftánál az eddigi tarifát a felére akarja leszállítani, miáltal a hazai szénnek állami segítséggel egy külföldi tüzelőanyag versenye lenne biztosítva. Miután ez az általános nemzetgazdasági szempontból sem tűrhető, emelje föl az egyesület tiltakozó szavát. Az ülés az indítványt elfogadta.

Az ipartörvény revíziója. Az Országos Iparegyesület most tartotta az ipartörvénytervezet revíziója tárgyában rendezett ankétének tizedik ülését Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöke alatt, melyen a törvénytervezetnek az ipari és kereskedelmi testületekre vonatkozó fejezete került megvitatás alá. Az elnök indítványára kimondotta az értekezlet, hogy a testületek felállítására vonatkozó részletes intézkedéseket, amelyek az alapszabályok körébe való, a törvényből kikapcsolandónak tartja. Nagyobb vitát támadt a 624. §-nál, ahol dr. Tonelli Sándor indítványozta, hogy a gyári vállalatok ne köteleztesse az ipartestületekbe való belépésre. Weisz Pál, Melkó Bertalan és Sziklai Zsigmond annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy a gyár voltaképpen a kisipar által kiképzett munkásokat vonja el és így jogos az a kívánság, hogy a gyárak az ipartestületek fenntartásának költségeiben részesedjenek. Az elnök utalt arra, hogy a gyárak viszonyai a kisiparétól teljesen eltérnek és így őket az ipartestületbe teljesen beletartoztatni nem lehet. Indítványára az ülés abban állapodott meg, hogy az ipartestületekbe való belépés kötelezettsége ama gyárakra nézve állapítás meg, amelyek tanoncokat foglalkoztatnak, vagy, amelyek valamely képzéshez kötött iparág termékeinek előállításával foglalkoznak. Az Iparegyesület ankétja legközelebbi ülését november 24-én, kedden délután félhat órakor tartja, mely alkalommal a törvénytervezetnek az ipari egyesületekre, a munkás-

Valódi
porosz szalonkőszent

és kokszt szákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédey és Társa
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36-83.

kamarákra és az ipari bírásokra vonatkozó részei kerülnek tárgyalás alá.

Ásványtermék részvénytársaság. E cím alatt Nyitrán legutóbb új társaság alakult, melynek célja: Mindennemű ásványtermékek termelése és feldolgozása a társaság tulajdonát képező vagy pedig e célra kibérelt területen; az ezen cikkekkel való kereskedés és ezeknek jövedelmező hasznosítása. Alaptőkéje 200.000 korona, mely 400 darab, egyenként 500 korona névértékű névre szóló részvényből áll. Igazgatója: dr. Jelinek Miksa és Binetter Fülöp nyitrai, Zachariás Béla nagysurányi és Binetter Miksa kismányai lakosok.

A Magyar Társadalomtudományi Társaság az ipartörvényről. A Magyar Társadalomtudományi Társaság ma délután az Ujváros háza közgyűlési termében nagy és előkelő közönség jelenlétében gyűlést tartott, amelyen az ipartörvénytervezetet tárgyalták.

Dr. Apáthy István megnyitván az ülést, átadja a szót Szász Zsombor országgyűlési képviselőnek, aki az ülésen előadóként szerepelt. Szász Zsombor kijelenti, hogy az egyesületnek, mint tudományos egyesületnek nem lehet a hivatása, hogy a javaslat egyes rendelkezéseivel foglalkozzék, mert ez az arra hivatott szakközvegek dolga.

Dr. Kornfeld Mór szerint az ipartörvény alkotásánál nem lehet szempont sem a méltányosság, sem a béke. Ipartörvény csak a tegnapi jogokat kodifikálhatja, nem tűzhet ki új célokat. Ez az ipartörvény pedig azt teszi. Kijelenti, hogy a szociálpolitika és a munkáviszonyoknak meg nem felel, mert itt elsősorban iparos-osztályt kell teremteni.

Gresswein Sándor véleménye szerint igenis szükség van szociálpolitikára. Szükség van az ipartörvény revíziójára, mert a régi már elavult, a mai viszonyoknak nem felel meg. Nem osztja Kornfeldnek azt a nézetét, hogy ha nem megy jól a munkásnak, vándoroljon ki, hanem igenis az ország érdekében gondoskodni kell arról, hogy a munkásoknak jó soruk legyen.

Gróf Batthyány Tivadar gyakorlati szempontból bírálja a javaslatot. Nem osztja Kornfeld nézetét, hogy nálunk nem szociál-, hanem iparpolitikát kell csinálni, mert az ország érdeke megköveteli, hogy igenis szociálpolitikával is foglalkozzék a törvényhozás.

Gelléri Mór: Az államtitkár — ugymond — az ipartestületek országos szövetségéhez írt levelében kijelentette, hogy a szociálpolitikai részt kivészi a tervezéssel és azokat külön törvényjavaslat alapján fogja előterjeszteni. Rendkívül érdekesnek tartja Kornfeld Mór felszólalását, amelyet nem oszt ugyan teljesen, de helyes, hogy amikor a másik oldalról oly vakmerően hangzanak fel a túlzó követelések, a nagyiparosok részéről is hangozzék fel egy bátor szó. A kisipart védeni kell, mert a kisipar védelme országos érdek. Védi az otthon dolgozó munkásokat. Kiemeli a testületi szervezkedés szükségességét és híve a kötelező szervezkedésnek. Szociálpolitika kell, de ne menjünk a szociálpolitika terén még messzebb, mint amennyire az iparfejlődés terén 100 évvel előttünk álló államok mennek. A kollektív szerződések tekintetében híve Kornfeld felszólalásának.

Gaál Jenő főrendiházi tag szerint a törvényhozásnak védelmezni kell a munkaadót épp úgy, mint a munkást. Az állam igenis tartozik szociális méltányosságot gyakorolni a munkásokkal szemben, mert ez az ország termelésének az érdeke. A törvényjavaslatnak az a hibája, hogy lavíroz a munkások és a munkaadók álláspontj közt.

Dr. Papp Dezső fejtegeti, ha a törvénytervezet más eredményt nem tudott elérni, csak azt, hogy a tudományos körök is foglalkoznak vele, már akkor is cél ért. Az ipart kell támogatni — szerinte — nem a munkaadókat. Magyarországon nálunk előbb a magyar ipart kell megteremteni. Az állam-

nak nem feladata, hogy egyik társadalmi osztállyal szemben támogassa a másikat. A főfeladata az, hogy a külfölddel szemben adja meg a magyar iparnak a támogatást.

Ijább dr. Chorin Ferenc szerint a javaslat szociális része visszavontnak tekinthető. Szerinte a javaslatnak a hibája az volt, hogy az élet viszonyai nem számolva, tulságos teoretikus alapról indult ki.

Dr. Kelemen Nándor véleménye szerint a munkáskérdés korunknak oly égetően súlyos betegsége, hogy minden eszközt, mely csak némi tekintetben is nyújt reményt arra, hogy a munkás és munkaadó közti ellentét áthidalható, meg kell ragadni. Már ezért is szükség van szociálpolitikára.

Kornfeld Mór szólalt fel ezután, rektifikálva félreértett szavait. Megjegyzi, hogy ő azt mondta, hogy a munkaadók maguk nem kívánják a kivándorlást. A kivándorlás korlátozólag hat órájuk is. Végül még Gaál Jenő szólalt fel ezután Jancsó Benedek elnök kijelentette, hogy az ülés egyhangúlag elfogadta Gaál Jenőnek azon indítványát, hogy az előadó kéressék fel egy az összes felszólalásokat tartalmazó határozati javaslat elkészítésére, amely határozati javaslat a választmány elé lesz bocsátva. Elnök ezzel a tanácskozásokat befejeztéknek jelentette ki.

Az angol bank állása november 19-én. Összterhelék 25,848.000 (+ 479.000), bankjegyforgalom 28,404.000 (— 395.000), bankkészlet 35,802.000 (+ 83.000), váltótárca 26,185.000 (+ 668.000), magánosok követelése 40,018.000 (— 1,719.000), kincstár követelése 8,997.000 (+ 2,828.000), bankjegytartalék 24,214.000 (+ 473.000).

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének gyűlése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyválasztmánya dr. Chorin Ferenc elnöke mellett ma tartott ülésén a fővárosi és vidéki tagok rendkívül nagy számban jelentek meg. Dr. Chorin Ferenc elnök beszámolt arról az akcióról, amelyet a közelmúltban a gyáripar érdekében a delegációban folytatott. A magyar gyáriparnak a hadseregszállításokban való kvótászerű részvételéért, a gazdasági paritás érvényesítéseért immár negyedik éve folyik a küzdelem, amelyet a Szövetség még akkor kezdett meg, amikor jogaink még nem voltak megállapodásokkal rendezve s károsodásunk a hadsereg ipari szállításainál évenként közel járt a husz millió koronához. A magyar kormány 1906-ban megállapodást kötött a közös hadügyminiszterrel, mely nagyban és egészben rendezte a hadseregszállítások kérdését s amely megállapodásra pótlólag adott nyilatkozatában a hadvezetőség elismerte, hogy a magyar iparnak a legteljesebb kompenzációhoz van joga. A Szövetség a jövőben is szorgos figyelemmel kíséri a hadseregszállítások ügyének fejlődését.

Bosznia iparpolitikáját, nevezetesen tarifapolitikáját is szóvá tette a delegációkban, utalva arra, hogy mennyire sérti a magyar ipar érdekeit a boszniai kormányzat politikája, melylyel a bosnyák iparnak tarifák révén valóságos védővámokat teremt. Kérte a politika revízióját s a pénzügyminiszter a kereskedelmi kormányfővel e tekintetben már tárgyalásokat is kezdett.

Vimmer Fülöp, a szegedi fiók elnöke, meglepően szavakban mond köszönetet azért a kitaró és erőlyes mozgalomért, amelyet a Szövetség elnöke, Chorin Ferenc, az egész magyar gyáripar és különösen a hadseregszállító ipar érdekében már évek óta kifejt.

A napirend első tárgya Hatvany József indítványa volt a munkásbiztosítási törvényjavaslat reformja tárgyában. Hatvany a viszonyok beható ismertetése után javasolja, hogy a választmány mondja ki, hogy a munkások betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. XIX. t.-c.-nek sürgős novelláris módosítása szükséges, mert e törvény mai alakjában súlyos szervi hibákban szenved.

A nagy éljenzéssel és tapsal fogadott felolvasás után Chorin Ferenc elnök indítványára a nagyválasztmány kimondotta, hogy Hatvany József indítványát tanulmányozás végett felterjeszti az Országos Munkásbiztosító Hivatalhoz s egyuttal megbizza az elnökséget, hogy az indítványban foglalt javaslatok megvalósítását feliratban kérje a kereskedelemügyi minisztériumtól.

Azután Mentsik Ferenc mfn. tanácsos, az Országos Munkásbiztosító Hivatal másodelnöke szólalt fel, kijelentette, hogy a Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyválasztmánya részéről elfogadott javaslatokat a munkásbiztosító hivatal teljes jóakarattal fogja tanulmányozni éppen úgy, mint ahogy, kötelességszerűen meghallgatja a kisiparosság óhaját is.

Majd Fischer Zsigmond pozsonyi gyáros terjesztette elő a kereskedők és iparosok választási ligájára vonatkozó indítványt. Az indítványhoz elsőnek ijább Chorin Ferenc szólott.

A nagy tetszéssel és tapsal fogadott felszólalás után Chorin Ferenc elnök összefoglalta a vita anyagát. Gróf Andrássy Gyula javaslatának, ugymond, az a célja, hogy az új parlamentben minden társadalmi réteg és minden foglalkozás arányosan képviselve legyen s ezáltal helyreállítsa a harmóniát az egyes termelési ágak közt. Ezt a célt akarja a liga a gyakorlatban megvalósítani, amidőn gondoskodni akar arról, hogy a magyar ipar a képviselőházban súlyának és jelentőségének megfelelően képviselve legyen. A liga a fennálló pártkereteket nem kívánja érinteni és általában minden jelöltet szívesen támogat, aki értelemmel és érzékkel bír az ipar érdekei iránt és ebben az irányban kívánja a magyar ipar erkölcsi befolyását érvényesíteni. Kéri a választmányt, hogy elvben fogadja el az indítványt és bizza meg az elnökséget, hogy az indítvány megvalósítása érdekében lépjen érintkezésbe az ipari és kereskedelmi érdekképviseletekkel és testületekkel.

A nagyválasztmány a javaslatot helyesléssel magáévá tette, mire az elnök, tekintettel az előrehaladott időre, az ipartörvényre vonatkozó határozati javaslatok tárgyalását a választmány legközelebbi ülésére halasztva, az ülést esti fél hét órakor befejeztette.

Pénzügyi Szövetség ülése. A Magyarországi Pénzügyi Szövetség Országos Szövetsége Árva, Trencsén, Turóc és Liptó vármegyékre kiterjedő felvidéki bizottsága tegnapi igen látogatott évi közgyűlést Zsolnán. A közgyűlésen Bulla György főispán elnököt, a központot dr. Hantos Elemér főtitkár képviselte. Megjelent továbbá Smialovszky Valér Trencsénmegye főispánja, akinek a trencsényi hitelviszonyokat és a megyebeli intézetek feladatait fejtegető előadását élénk tetszéssel fogadták. Különös érdeklődést költözött az ülésnek, hogy a tót nemzetiségű pénzügyi Szövetség is képviseltette magát, élükön Daxner Istvánnal, a Tatra-bank vezérigazgatójával és kifejezésre juttatták azt a szándékukat, hogy a Felvidék gazdasági helyzetének fellendítése céljából a magyar pénzügyi Szövettel karöltve óhajtanak működni. Majd dr. Hantos ismertette az adóreformnak a pénzügyi Szövetség sújtó rendelkezéseit, mire a közgyűlés elhatározta, hogy a központonhoz fölír a pénzügyi Szövetség adóterhet megkétszerező javaslatok ellen, egyben kéri a központot, hogy az adóreform kérdésében az e hó 29-én tartandó országos értekezleten erőlyesen állást foglaljon. Ezután dr. Langfelder Ármán (Namesztó) és Schmidt Imre (Privige) tartottak előadásokat a homosteadról. Utánuk Schein Henrik (Trsztena) tartott előadást a felvidéki pénzügyi Szövetség magyarországi tevékenységéről a hazai ipar fejlesztése körül. A közgyűlés elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlést Trencsénben fogja tartani, amelyen Smialovszky Valér főispán fog elnökölni.

A marosvásárhelyi kamara ülése. Marosvásárhelyt a kereskedelmi és iparkamara területéhez tartozó négy székhely vármegyéjénél kéntrá hívta egybe, hogy az ipartörvény felett tanácskozzanak. A tanácskozáson résztvett Solymossy Endre udvarhelyi képviselő is. Az ipartörvény módosítására vonatkozó észrevételeket megtették és erről terjedelmes jelentést küldenek a kereskedelemügyi miniszternek. Az ankét

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgönyosim: ANTRACIT BUDAPEST

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert és Sztéryényi államtitkárt táviratilag üdvözölte.

A francia bank állása november 19-én. Készpénzkészlet (arany) 3.354.308.000 (+ 23.800.000), készpénzkészlet (ezüst) 892.443.000 (+ 3.674.000), váltótárca 696.987.000 (- 775.000), bankjegyforgalom 4.928.539.000 (- 5.159.000), magánzámlák 497.638.000 (+ 26.063.000), kincstár követelése 173.867.000 (+ 3.195.000), összes előlegek 524.382.000 (+ 1.724.000), kamat és leszámítolási jövedelem 10.879.000 (+ 386.000). A bankjegyforgalom aránya a készpénzkészlethez 86.16.

Fuzionáló textilgyárak. A Nemzeti Egyesült Textilművek Részvénytársaság, amelynek főtáplála Budapestben van, míg gyártelepei Pozsonyban, Losoncban és Késmárkon vannak - amint értesülünk - beolvadt a Regenhart Ferenc és Társai pozsonyi textilgyári cégbe. Az új cég címe: „Regenhart Ferenc és társai magyar pamut- és vászonzárk szállító társasága a cs. és kir. hadsereg részére”. Az új cég jegyzésére és képviseletére zápori Regenhart Ferenc és Sauerbrunn Gyula társak jogosultak.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitellezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket közli: Berger Adolff kereskedő Ada; Ludwig M. kereskedő Temesvár.

A Magyar Amerikai Bank városi letétele. Csak nemrég emlékeztünk meg arról, hogy a Magyar Amerikai Bankot New-York állam azzal tüntette ki, hogy felvette azon intézetek sorába, amelyeknél álamipénzek helyezhetők el. Most ugyanezt tette New-York városa is, ami erős bizonyíték annak, hogy ezt a fiatal magyar intézetet már a legilletékesebb tényezők is minden tekintetben teljes bizalomra méltónak tartják.

A szeszadótörvény és a végrehajtási rendelet. Még a szeszadóról szóló 1908. évi 28. t. cz. 88. szakaszában imperative ki van mondva az, hogy azon ipari szeszgyárak, melyeknek kontingense elvonatik, a hektoliterenkénti 65 koronás kártalanítást csak abban az esetben kaphatják meg, hogy ha a szeszgyárakból kikerülő moslékot vagy maguk használják fel, vagy akár nyers, akár szárított állapotban hazai gazdaságoknak adják át, addig a pénzügyminiszternek folyó évi 98.549 számú körrendeletében, mely a szeszmoslék felhasználása iránt intézkedik, a 3. pontban az mondatik ki, hogy amennyiben a naptári évnegyed utolsó hónapjának első napjáig az eladást kínáló ipari szeszgyárnál hazai gazdaságnak külön közhírré teendő rendeletben meghatározott áron sem volna a szeszmoslék eladható, ebben az esetben az ipari szeszgyár eladatlannak moslékmennyiségét azon évnegyvedben tetszés szerint értékesítheti anélkül, hogy kártalanítási iránti igényét elvesztené. Ez annyit jelent, hogy a szeszmoslék mégis külföldre vihető, dacára annak, hogy szentesített törvény ennek kivételét a leghatározottabban megtiltja, illetve a külföldre vivő gyárat kártalanításban nem részesíti. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ipari és kereskedelmi szakosztálya foglalkozott ezzel a kérdéssel és beható tanácskozás után megállapította, hogy a törvény rendelkezése és a végrehajtási rendelet között ellentét mutatkozik. Ehhez képest a szakosztály áttette az ügyet a választmányhoz, mely lépéseket fog tenni a mezőgazdasági érdekek szoros megvédésére.

Vidéki iparostanfolyamok. A Technológiai Iparmuseum igazgatósága most 27 vidéki városban rendez különféle iparostanfolyamokat, amelyekre most folynak az illető városokban a beiratások. Legközelebb a következő városokban nyílnak meg a tanfolyamok: Debreczen, Szombathely, Pécs, Orosháza, Sopron, Miskolcz, Székesfehérvár, Újvidék, Szabadka, Nyiregyháza, Baja, Nagybecskerek, Zombor, Nyitra, Besztercebánya, Dész, Hódmezővásárhely, Rimaszombat, Eger, Czegléd, Kecskemét, Losoncz, Balassagyarmat és Győr.

Az osztályorsorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyreményeket sorsolták ki: 60.000 koronát nyert: 40122. 15.000 koronát nyert: 9312. 5000 koronát nyert: 84708. 1000 koronát nyertek: 6130 76340 111320 114603. 500 koronát nyertek: 6696 25039 61332 64765 118937 122883. 300 koronát nyertek: 8436 13757 18085 19013 18263 37695 49514 50361 54706 61683 64078 69257 74147 94254 98298 102450 108479 108812. 100 koronát nyertek: 1563 1158 7250 12788 14160 17372 17118 17766 18514 26229 29010 30122 31414

Table with 10 columns of numbers: 32167 32904 34266 35986 37798 41304 43159 46183 47540 47279 48225 50927 50354 53999 53542 54048 55207 57974 58663 58111 62710 67045 70008 70164 76340 79361 82330 82552 84842 86718 92740 93294 100394 101689 103367 103068 103749 105621 105963 106141 107513 108500 109553 110251 119195 123750 123932.

A Sorompó díszgyűlése. A „Sorompó” Országos Iparvédő Liga november 22-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a vármegyeház dísztermében díszgyűlést tart gróf Batthyány Lajos elnöklésével. Az ünnepi beszédet dr. Nagy Emil orsz. képviselő mondja. A gazdag műsort több szavaltat és zenepont teszi változatossá.

Kereskedők az ipartörvényről. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete ma Mösmer József elnöklésével tartott teljes ülésben folytatta az új ipartörvény előadói tervezetnek tárgyalását. Dr. Radványi V. László mint előadó ismertette a tervezetnek a kötelező kereskedelmi testületekre vonatkozó részét s annak a nézetének adott kifejezést, hogy ha ezt az intézményt megtermetik, mindenesetre gondoskodni kell arról, hogy annak hatáskörét a leggyakorlatibb módon írják körül és főleg arra adjanak módot, hogy a testületek az önségely ügyét hathatósan szolgálhassák. Tiltakozni kell azonban az ellen, hogy a kiskereskedőknek a jövőben két kötelező szervezetet legyen: a kamarai és a testületi. Nincs szükség a két szervezet párhuzamos munkájára és az érdekeltek kettős megadóztatására. Legcélszerűbb volna, ha a nagykereskedőknek továbbra is megmaradna a kamara, mint kötelező érdekképviselet, a kiskereskedők részére pedig kötelező érdekképviseletnek elegendő lesz a testület. Végül ismerteti az előadó a törvénytervezetnek a szabad egyesületekre vonatkozó részét, rámutatva arra, hogy a kereskedők szabad egyesületei, minthogy a kötelező testületek minden testületi szellemet és hajlandóságot magukba fognak szívni, a jövőben talajukat veszítik. Az előadó szerint gondoskodni kell arról, hogy a kereskedelmi alkalmazottak egyesületeinek munkaközvetítési hatásköre pontosan körülírassék, nehogy e téren oly jelenségek merülhessenek fel, mint amilyenek az ipari munkások szakszervezeteinél tapasztalhatók voltak. Az előadó javaslatát elfogadták.

Ipari előadás a Technológiai Iparmuseumban. A kereskedelmi miniszter megbízásából és támogatásával Uri Imre, a Technológiai Iparmuseum czipész- ipari szaktanítója, hosszabb külföldi tanulmányutra ment és délnémet, francia és angol szakipari gőczpontokat tett tanulmány tárgyává. Uri Imre tegnap este erről az utjáról tartott előadást a Technológiai Iparmuseumban. Uri Imre hosszasan fejtegette a külföldi ipari fejlettségének okait és rendkívül sok érdekes és gyakorlatilag is fontos dologgal ismertette meg hallgatóit. Uri Imre előadásait folytatni fogja, tegnap 7 órától 9 óráig hallgatták öt nagy érdeklődéssel.

A szerb és román kereskedelmi szerződés. A szerb kereskedelmi szerződés ideiglenes érvényessége ez év végén lejár. A politikai eseményekre való tekintettel azonban alig hihető, hogy a szerződés törvényerőre emelkedjék. A közös minisztertanács, amely vasárnap Bécsben összeül s amelyen a magyar miniszterek is résztvesznek, a szerb kereskedelmi szerződés ügyével is foglalkozni fog. A román kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat megszakították, a román delegátusok már haza is utaztak. A román kormány küldöttei azt hangoztatják, hogy a román husbehotal az a feltétel, amelynek teljesítésétől teszik függővé a tárgyalások sikerét.

Elvi döntés a férjes nők leánynevének cégbejegyzése tárgyában. Egy konkrét esetről kifolyólag a Kuria kimondotta, hogy kereskedést folytató férjes nő cégének szövegéből férjének vezetéknévét, amelyet férjhezmenetele folytán megfelelő módon viselni tartozik, el nem hagyhatja. Indokok: A férjes nő - törvényeink szerint - férje nevét viseli és pedig akképpen, hogy ez a névhasználat nemcsak jogát, hanem kötelességét is képezi minden oly esetben, amidőn valamely törvény vagy rendelet szerint a polgári név használandó. A kereskedelmi törvény 11. §-ának ama szabályánál fogva tehát, hogy kereskedők, kik üzletüket egyedül folytatják, cégül saját polgári nevüket és pedig legalább vezetéknévüket kötelesek használni, a férjes nő ujjonnan választott cégének szövegéből férjének vezetéknévét, amelyet férjhezmenetele folytán megfelelő módon viselni tar-

tozik, el nem hagyhatja, következéské az őt születésénél fogva megillető családi (vezetéki) nevet cégül legfeljebb a férje vezetéknévvel kapcsolatosan választhatja.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül szerdán a Szapáry Marszeilleből Fiuméba, az Árpád Fiuméből Marseilleba indult.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDÉ Gabonatözsde.

Budapest, november 19.

A készáruüzletben szintén kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok kissé tartózkodók voltak ugyan és csak keveset vásároltak, de azért mérsékelt drágább árak fizetésétől nem nagyon idegenkedtek. A forgalom nem öltött nagyobb arányokat, mindössze mintegy 15.000 mm. buza kelt a tegnapiaknál 20 fillérral drágább árakon. A legdrágább eladási ár 26.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 25.50 korona 77.5 kilós bihari, rozsos buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20 fillérel drágább. Forgalomba került 1400 mm. roz 20.60-21.10 koronás árakon és 800 mm. zab 16.55-17.20 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg, eleinte elég jó vételkedv mellett mérsékeltén még tovább emelkedtek az árfolyamok, később azonban csendes volt az irányzat, mi mellett szűk keretben ingadoztak a jegyzések. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonkét fillérral, az októberi buza tíz fillérral, az áprilisi rozs huszonnyolc fillérral, a májusi tengeri hat fillérral emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki uj, Fejérmegyei uj, Pestvidéki uj, Bdsági uj, Bácskai uj, Rozs I.-rendű uj, középminőségű uj, Arpa takarmány I.-rendű, II.-rendű, Kős, Zab I.-rendű, II.-rendű, Tengeri belföldi uj, Repce: Káposztarepce. Values include kilograms and prices per 100 kg.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 250 mm. 80 kg. 26.60 korona, 100 mm. 80 kg. 26.60 korona, 600 mm. 80 kg. 26.55 korona, 400 mm. 80 kg. 26.50 korona, 500 mm. 79.5 kg. 26.5 korona, 200 mm. 79.5 kg. 26.60 korona, 600 mm. 80 kg. 26.75 korona, 600 mm. 79 kg. 26.75 korona, 100 mm. 79.5 kg. 26.50 korona, 200 mm. 79.3 kg. 26.60 korona, 300 mm. 79 kg. 26.30 korona, felső, 100 mm. 78.8 kg. 26.30 korona, 500 mm. 78.5 kg. 26.40 korona, felső, 300 mm. 78 kg. 26.45 korona, 1000 mm. 78 kg. 26.45 korona, 100 mm. 77 kg. 25.-, felső, üszkös, 500 mm. 76 kg. 24.- kor., üszkös. Mind három hónapra. Pestvidéki: 400 mm. 79 kg. 26.35 korona, 100 mm. 78.5 kg. 25.50 korona, 300 mm. 78 kg. 26.30 korona, 130 mm. 78 kg. 26.30 korona, 100 mm. 78 kg. 26.- korona, 150 mm. 77.5 kg. 26.15 korona.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban: ruhákhoz minden ember finoman és elegánsan... Zélinger Samu... Budapest

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítik: finom öltönyt ... 21 frtéért nagyon finom prima öltönyt ... 26

Rugla ... 21-26 frt Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 3. sz. I. emelet. Kossuth Lajos-utca mellett

500 mm. 77 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77 kg. 25.60 korona. Mind három hónapra.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 kg. 26.10 korona, 200 mm. 78 kg. 26.—korona, 300 mm. 76 kg. 25.90 korona, 300 mm. 76 kg. 25.80 korona, 400 mm. 75 kg. 25.80 korona, 200 mm. 75 kg. 25.30 korona, mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 400 mm. 80 kg. 26.30 korona, 627 mm. 79 kg. 26.50 korona, 250 mm. 79 kg. 26.50 korona, 350 mm. 79 kg. 26.50 korona, 450 mm. 79 kg. 26.50 korona, 250 mm. 78.5 kg. 26.50 korona, 100 mm. 75.5 kg. 25.30 korona, úszkös, 900 mm. 80 kg. 25.95 kg. 500 mm. 79 kg. 25.85 korona, 400 mm. 75 kg. 25.95 korona, 300 mm. 74 kg. 25.95 korona, 100 mm. 76.7 kg. 25.95 korona, mind három hónapra.

Tolnai: 100 mm. 78.5 kg. 26.10 korona, három hónapra.

Bácskai: 200 mm. 80 kg. 26.40 korona, 900 mm. 76.5 kg. 26.10 korona, mind három hónapra.

Bihari: 100 mm. 77.5 kg. 25.50 korona, rozsos, három hónapra.

Rozs: 200 mm. 21.10 korona, kpi., 300 mm. 20.90 korona, 400 mm. 20.85 korona, 150 mm. 20.80 korona, 200 mm. 20.70 korona, 150 mm. 20.60 korona, kpi., paritásra.

Zab: 100 mm. 17.20 korona, 100 mm. 17.—korona, 100 mm. 17.—korona, 100 mm. 16.70 korona, 150 mm. 16.70 korona, 100 mm. 16.60 korona, kpi., 100 mm. 16.55 korona, kpi., paritásra.

A határidőpiacon kötöttet:

Délalott:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

- Buza 1909. áprilisra 12.81, 12.93, 12.95.
- Buza 1909. októberre 11.02, 11.09, 11.06.
- Rozs 1909. áprilisra 10.82, 10.83, 10.80, 10.91.
- Zab 1909. áprilisra 8.59, 8.68.
- Tengeri 1909. májusra 7.57, 7.59.

1 óra 30 perc zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.89—12.90
1909. októberi buza	11.03—11.04
1909. áprilisi rozs	10.87—10.88
1909. áprilisi zab	8.67—8.68
1909. májusi tengeri	7.56—7.57

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 17-től november 18-ig.

Érkezett:	Elszállított:
Buza	8396
Rozs	962
Arpa	821
Zab	665
Tengeri	202
Liszt	895
Korona	3103

Értéktőzsde.

Az előtőzsde ma a kedvezőtlen külpolitikai hírek benyomása alatt rendkívül lanyhán és a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel nyílt meg, a forgalom folyamán nagy élénkség uralkodott ugyan, a kezdő árfolyamok azonban elég jól tartották magukat. A déli tőzsdén valamivel nyugodtabb volt a hangulat, a forgalom azonban itt is nagyobb arányokat öltött; déli zárlat felé megnyugtatóbb bécsi hírekre barátságosabb hangulat mellett csekélységgel javultak az erősen leszorult árfolyamok. Forgalmomba került: Osztrák hitel 626—627.25—625.50—626.50 koronán, Magyar hitel 732—729—730.50 koronán, Államvasut 679.50—678.50 koronán, Leszámitolóbank 475.50—473 K, Jelzálog 420.50—421 K, Rima 524.50—521.50 K, Városi villamos vasut 263—259 koronán, Közüti 570—574—568 koronán, Magyar koronajáradék 91.50—91.35 koronán, Hazai bank 280—276 koronán. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az Osztrák hitel 2.75 koronával, a Magyar hitel 3 koronával, az Államvasut 2 koronával, a Leszámitolóbank 4.50 koronával, a Jelzálog 1 koronával, a Rima 8 koronával, a Városi villamos vasut 6 koronával, a Közüti 10 koronával, a Magyar koronajáradék negyed százalékkal csökkent.

Előtőzsde.

Előtőzsde lanyha. Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 627.25—625.30. Magyar hitelrészvény 732.—729.—. Osztrák magyar

államvasut 679.50—678.50. Rimamurányi vasut 528.50—524.50. Magyar leszámitoló bank 475.50—473.—. Jelzálogbank 421.—420.50. Közüti vaspálya 574.—570.—. Városi villamos vasut 263.—261.—. Magyar koronajáradék 91.50. Hazai bank 280.—279.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde kezdetben gyenge, később javult. Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 625.50—627.50. Magyar hitelrészvény 738.75—731.50. Rimamurányi vasut 521.25—525.—. Magyar leszámitoló bank 473.50. Közüti vaspálya 567.50—571.50. Városi villamos vasut 259.—261.—. Hazai bank 275.—279.50.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. november hó végére 16—18 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén szilárd volt az irányzat. Kötöttet: Osztrák hitel 69.—628.75. Magyar hitelrészvény 731.50—732.—. Rimamurányi 522.50.—524.50—523.—. Államvasut 678.75. Közüti vasut 570.50—572.—575.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

A tőzsde mai helyzetéről közgazdasági rovattunkban számolunk be.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.20—13.75 korona, marosi és bánáti 13.—13.40 kor., mosoni 12.60—13.—, korona, tótfelvidéki —.—, korona, déli vasúti 12.60—13.— korona, marchfeldi 12.35—12.75 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.55—10.70 korona, csepeli 10.50—10.65 korona, pestmegyei 10.65—10.80 korona, déli vasúti 10.50—10.70 korona különféle magyar 10.50—10.75 kor., osztrák 10.45—10.65 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marchfeldi 8.70—9.20 korona, bécsvidéki 9.—9.50 korona, tótfelvidéki 7.90—9.80 korona, csepeli 7.80—8.60 korona, közepdunai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasúti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, új 7.45—8.30 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 9.—9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.60—9.20 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.15—9.55 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Az értéktőzsde mai árfolyásáról közgazdasági rovattunkban számolunk be.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 626.75. Magyar hitel. 730.50. Länderbank 425.—. Államvasut 677.75.—.—. Elbavölgyi vasut —.—. Déli vasut 110.50.—.—. Alpési bányatársulat 634.50. Rimamurányi 524.—. Májusi járadék 95.75. Magyar koronajár. 91.50. Orosz érték 97.20. Török sorsjegy 175.—. Német márka 117.22.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 627.—. Magyar hitel 730.—. Länderbank 424.50. Unio-bank 532.50. Államvasut 677.50. Anglo-bank —.—. Bankverein —.—. Déli vasut 111.—. Gőzhajó —.—. Alpési bánya részvény 635.—. Májusi járadék 95.65. Magyar koronajáradék 91.50. Török sorsjegy 175.—. Német márka 117.22. Elbavölgyi vasut —.—. Rimamurányi 524.—. Orosz járadék —.—. Keleti vasutak —.—. Skoda —.—. Magyar jelz. —.—. Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, november 19. (Osztrák értékek zárlata) 4*2 százalékos papír-járadék 95.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 153.—, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 287.50, Bécsi Bankverein 510.25, Osztrák-magyar bank 1751.— Déli vasut 111.50 Dunagőzhajózási társ. 939.— Dohány rész. —.— Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.15 Osztr. Lloyd 397.— 4.2 száz. ezüst. jár 95.25—98.45, Osztr. koronajáradék 95.50, 1864-es sorsjegy 263.—, Osztrák hitelintézeti részvény 627.75, Union-Bank 531.50, Osztrák Länderbank 426.—, Osztrák-magyar államvasut 678.50, Elbavölgyi vasut 442.—, Alpési részvény 637.25, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.57, Lipótkohó 424.—, Töröksorsjegy 177.40. Javult.

Bécs, november 19. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95. Tiszai és szeg.

kölcs. sorsjegy 139.75. Magyar hitelbank részvény 728.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 471.—, Rimamurányi 523.—, Magyar ezukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 388.—, Magyar koronajáradék 91.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 182.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzálogbank 422.—, Magyar keresk. bank 33.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

A tőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovattunkban számolunk be.

Berlin, november 19. (Saját tudósítónktól.) Zárlatok jegyeztetik: 4*2 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.30, osztrák hitelrészvény 198.25, Déli vasut 20.90, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.75, Disconto Commandit 180.10, Dinamit-truszt 154.—, Harpeni 195.75, Unifikált török járadék 92.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.60, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.50, Magyar koronajádék 91.75, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 225.75, Gelsenkircheni 189.30, Laurakohó 196.—. Szilárdult.

Frankfurt, (Zárlat.) november 19. 4*2 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.90, Osztrák hitelintézeti részvény 197.80, Osztrák-magyar államvasut 146.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.37, Bécsi Bankverein 139.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, 4.2 százalékos ezüstjádék 98.70, Osztrák koronajádék —.—, Magyar koronajádék 91.85, Osztrák-magyar bank —.—, Déli vasut részvény 20.60, Elbevolgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 87.75, Párisi váltóár 81.50, Union bankrészvény —.—, Alpési bányarészvény —.—, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) november 19. 4*2 százalékos ezüstjádék 98.40, 1860. sorsjegy —.—, Déli vasut 20.90, 4 százalékos aranyjádék 97.60, Osztrák hitelrészvény —.—, Osztrák-magyar államvasut 195.30, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjádék 93.—. Nyugodt.

London, november 19. Angol consol 84 1/2.

Páris, nov. 19. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.75. Osztr. aranyjádék 97.70, Magyar aranyjádék 94.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 491.—, 3 százalékos Olasz járadék 103.90, Déli vasut elsőbbségi kötv. 289.—, 5 százalékos marokkói járadék 517.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.60, 4 százalékos unifikált török jár. 91.70, Török sorsjegy 172.75, Török dohányrészvény 387.—, Osztrák föld-hitelintézet 1108.—, Osztr. Länderbank 462.—, Magyar Jelzálogbank 454.—, Banque de Paris 1516, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 118.—, Meridional vasut 672, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 567.—, Rio Tinto 18.46, Sucrerie d'Egypte —.—, Tula 278.—, Thomson Houston —, Urikányi közsén 159, Chartered 21.25, De Beers 319.50, East Rand 108.—, Jagersfontein 108.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 59.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.18. Váltó német piacokra (rövid) 120.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 15 1/2. Olasz aranyváltó (rövid) 3/16. Váltó Svájcra (rövid) 1/16. Csek Londonra 250.95, Magánkamatláb 2/4. Renyhe.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vágómarhavásár

Budapest, november 19-én. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 3120 darab vágómarha és pedig 1801 darab magyar és tarka ökör, 733 darab magyar és tarka tehén, 119 darab bosnyák ökör, 25 darab bosnyák tehén, 145 darab magyar és tarka bika, 8 darab bosnyák bika, 154 darab magyar bivaly és 35 növendékmarha, — darab bosnyák bivaly. Következő árak jegyeztettek métermázsánként élősúlyban levonás nélkül: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68.—72.— koronáig, kivételesen 84.—.—.— koronáig, középminőségű 56.—66.— koronáig, silány

Reggelizés előtt fél pohár Schmidhauer-féle Igmándi keserűvíz

Schmidhauer-féle

Használatra valódi élede gyomorbetegségek és székzsorulásban szenvedőknek

aj elrontott gyomrot 2—3 óra alatt jól jobban rendbe hozza. Nis áveg 40 fillér. Nagy áveg 60 fillér.

minőségű 46.—54.— K.-ig. Tarka hizott ökor legjobb minőségű 74—84 koronáig, kivételesen 92.—100 fillér; elsőrendű 102—128 fillér; legelője 130—136 fillér; elő borjú — fillér; legelőrendű — fillér; elő hussertés 96—118 fillér; elő hizott sertés 90—102 fillér; levágott nehéz sertés 112—132 fillér; levágott hizott sertés 110—120 fillér; könnyű sertés 128—132 fillér; elsőrendű süldő 112—132 fillér; levágott juh 56—90 fillér; bárány 18—36 korona páronként

gott sertést, 719 darab levágott juhot, — darab élő juhot, 240 darab bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levágott borjú 80—100 fillér; elsőrendű 102—128 fillér; legelője 130—136 fillér; elő borjú — fillér; legelőrendű — fillér; elő hussertés 96—118 fillér; elő hizott sertés 90—102 fillér; levágott nehéz sertés 112—132 fillér; levágott hizott sertés 110—120 fillér; könnyű sertés 128—132 fillér; elsőrendű süldő 112—132 fillér; levágott juh 56—90 fillér; bárány 18—36 korona páronként

Heti lóvásár.

Budapest, november 19-én. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 198 darab I., 490 darab II. oszt. lovat. Összesen 688 darabot. Elkelt 420 darab ló. A székesfevárosi 60 darab vágólovat vásárolt 20—99 korona között váltakozó árral.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 19-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 114—116 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 116—117 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 117—118 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) 118—120 fillérig, könnyű (páronként 240 kgr.) 118—120 fillérig.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 19. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 178 darab sertés, 96 darab süldő, 6 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1103 darab sertés, 185 darab süldő, 12 darab malacz, összesen 1281 darab sertés, 281 darab süldő, 18 darab malacz. Eladott 1111 darab sertés, 81 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 170 drb sertés, 200 darab süldő, 12 drb malacz. Mai árak: Zsirtsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 98—104 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól

350 kgr.-ig, 94—100 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 100—104 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kgr.-ig — fillér, ételsúlylevonással 116—124 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 112—122 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillér, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 94—108 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz 104—108 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendőek. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

Table with columns for 'méter' and 'méter' for dates 'nov. 19.' and 'nov. 18.'. Lists various locations and their corresponding measurements.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Budapesti szurómarhavásár. Budapest, november 19. Felhajtott: 225 drb élő borjú (közte 17 rugott), — drb leölt borjú, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 84—92 fillér, kivételesen 96 — fillér; középminőségű élő borjúkért 74—82 fillér; leölt borjúkért — 92 fill.; silány és rugott borjúkért 32—66 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak 4—6 fillérrel kgként csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

St.-Marx, november 19-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtottak: 4772 darab borjút, 3204 darab fiatal sertést, 3134 levá-

Table with columns: Buza, Kilos, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Lists various types of wheat and their prices.

Table with columns: Egyéb gabonaneműek, 100 kilogramm ára. Lists other grain types and their prices.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsás, Sárga. Lists potato varieties and their prices.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Pénz, Ár. Lists various products and their prices.

Államadósság közközlésnök

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various financial items and their prices.

Záloglevelek. Eiszósségek.

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

Takarékpénztárak.

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

Biztosító társaságok.

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

Gőzmalak.

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

Különféle vállalatok.

Table with columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

Large table with multiple columns: Pénz, Ár. Lists various items and their prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Megtestesült az álmom . . .

Megtestesült az álmom s mégis álom . . .

Munkába ötem egész ifjuságom,
S mikor virrasztástól sápadó arczzal,
S az éji munkától megkövült daczczal
Közétek mentem, magamra maradtam . . .

De előbb hagyta el én titeket,
Nem tudatok magatokhoz törpíteni.
Bár fájt nyilatok, nem érte szívemet.
Oh Recanatin, nem panaszol aklam,
Nem fértetett lelkemhez a sok senki . . .

Eszmémet közétek szórom,
De lelkemet, azt fel nem oldom.
Szállj majd én könyvem, nincsenek határok,
Agyamban támadhatnak új világok,
De lekemet lelkembe rejtem . . .

Közétek mentem, magamra maradtam.

És kínoznak az elszalasztott percek,
Melyek annyi csókot, üdvöt kínáltak;
És kínoznak a kitagadott vágyak;
S kívánom lázasan most a szerelmed.

S egyedülitem koldus boldogsága,
Látom, mint válik lassan, lassan
Szép, mámoros boldogtalanságra.

És halyongok tovább, egyedül járok
És nincs senkim, lelkemmel czimborálók . . .

S ha később visszahoznak majd az évek,
Ti nektek fájni fognak az emlékek,
Az én boldogságom, az én szerelmem
Átokká válnak még neked és nektek.
De siró büszkeségemben feledem,
Mit azt hittem, soha el nem feledtek.

Megtestesült az álmom s mégis álom . . .

Sikabonyi Antal.

(A legpontosabb óra.) A kolumbiai egyetem csillagvizsgálóján van jelenleg a világ legpontosabb időmérőinek egyike. Számos hónapon keresztül jár akkép, hogy az átlagos eltérése a valódi időponttól nem tesz ki többet naponként, mint a másodpercznek tizenöt ezredrészét. Legnagyobb eltérése napi harmincz ezredrész másodpercz volt s ekként egy hónapban nem hibázik többet, mint fél másodperczet, egy esztendőben hat másodperczet. Hasonlítanak ezt össze az ezidőszerinti legelső zsebórágyártmányokkal (az amerikai „The world magazine” szerint a norimbergi „animated Egg”), melyeket napjában kétszer kell fölhuznunk és évente másfél órányi eltéréseket is mutatnak és némi fogalmat alkothatunk magunknak az időmérés tudományában elért eme szép eredményről. De még ezt a pontosságot is fölülmulja némely mesés időmérő, ha hihetünk azoknak a szaklapoknak, melyekben olyan órákat említenek, amik még csak egy egész másodperczet sem hibáznak, például tíz év alatt. A kolumbiai egyetem órája csillagász-időmérő. Uvegsekély borítja, belsejében légüres tér van s e miatt az óra fölhuzása is önműködően, villamosság útján történik. Külön helyiség készült az óra elhelyezésére, hogy semmi rázkódás, külső hatás ne érje. A hő- és időmérés-let állandóságát ügyes készülék biztosítja, egyáltalán minden lehetséges óvintézkedés megtörtént, hogy az idő részekét jelző gép működését semmi ne zavarja.

(Háromszázötvenezer mázsás széntömb szétrobantása.) A minap a csehországi Brüxben hatalmas robbantást végeztek, mely egyszerre háromszázötvenezer métermáza széntot termelt. A munka fényesen sikerült. A néző a hatalmas külső fejtés széléről tekinthette meg a munka és robbantás program-szerű menetét. A bányászok a mélységben hangyák módjára hemzsegnek, a csillék szakadatlan sorban gördülnek végig a fejtés sin-utakkal behálózott hatalmas területén. A szemben fekvő meredek szénfal talpába vágott társzerű nyílások sötétjében itt-ott felcsillan egy-egy bányamécses pislogó lángja. Egyszerre elhangzik a robbantás jeladása. A munkások negyven helyen gyujtanak, majd villámgyorsan eltávoznak. A tárókból fehér pára gomolyog elő. Egy percnyi csendes várakozás. Egyik lövés a másik után dördül el; a pillérek meginognak; a szénfal megreng és megdől, emelkedik és nyújtózkodik; a szén kis darabokban leválk róla; a talaj a robbantás ereje alatt mintegy megroppan és a hetvenöt méter széles, harmincz méter magas és nyolcz-tíz méter vastag széntömeg összeomlik. Még hatalmas szénporfelhőt kavarr föl a titáni erő, aztán a teret meg-

mérhetetlennek látszó szénhegy borítja, melynek el-takarítására éppen száz vasuti vonat munkájára van szükség.

(Gyermekvásár Tirolban.) A württembergi kamara nemrég új törvényjavaslatot tárgyalt az elhagyott gyermekek védelméről. A tárgyalás folyamán Dietrich szocialista utalt az elhagyott gyermekek védelmének szükségére. „Múltányos”, mondta Dietrich, „hogy szegény apróságokat, akik amugy is nélkülözök a szülői szeretet melegét, az állam vegye oltalmába.” Ezután a tiroli gyermekvásárra utalt, amit voltaképpen rabszolgakereskedésnek is nevezhetnénk és ami szégyene a modern társadalomnak. A tiroli gyermekeket felső bajországi parasztok veszik bérebe és igavonó baromként dolgoztatják. A tiroli gyermekek ügyével az osztrák parlament is foglalkozott s ott Ábrám képviselő tette szavá a gyalázatos rabszolga-kereskedést. A tiroli képviselők akkoriban tuzásnak mondották Ábrám kifakadását. A tiroli gyermekek ügye különben sem függ össze a nevelt gyermekek kérdésével, mert ott nem a nevelőszülő és nevelt gyermek, hanem a munkaadó és a munkás viszonyának rendezéséről van szó.

(Gyermekmuzeum Brooklynban.) Az első gyermekmuzeumot Amerikában alapították jótékony adományokból és néhány dusszagd brooklyni polgár adakozása révén. A muzeum csinos, egyemeletes épület, árnyas parkban épült, melynek játszóterét, kavicsos utait már a kora reggeli órákban ellepi a gyermekereg, mely kellő felügyelettel a muzeum belső helyiségeit is megtekintheti. A Bedford Park-i gyermekmuzeum régebben kiegészítő része volt a brooklyni szépművészeti és tudományos muzeumnak, most azonban elkülönítették az anyaintézettől és kizárólagosan paedagógiai intézménnyé avatták. A muzeumnak három osztálya van: természettudományi osztály, ahol az állat- és növényvilág csodáit mutatják be a gyermekeknek; ugyanitt helyezték el az etnográfiai gyűjteményt is; a másik osztály a történelem tanításának van szentelve és ebből nyílik a könyvtárterem. A harmadik osztályban hetenkint szabadelődést tartanak a szegénysorsu gyermekeknek. Az előadásokat tavaly 17253 iskolás gyermek látogatta. Newyork város tanácsa most elhatározta, hogy a szűknek bizonyult épület helyére 82.000 korona költségen új muzeumot építet.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY, —

Írta: FRED. VILLER.

71

— Ez okos dolog az ön részéről, hogy ezt a feltételt szabta. Ön a törvényszéket elbolondította és hamisan esküdött. Ha a törvény keze elérné önt, sok évi szabadságvesztést jelentene ez önre nézve. De megígérjük önnek, hogy részünkről nem teszünk jelentést, ha ön bebizonyítja, hogy Frick kisaasszonyának semmi köze nem volt az egész ügyhöz.

— Helyes, készen vagyok. Kérdezzen és én felelek.

— Kit fényképezett le a muzeumban a szekrény előtt? Azt a fényképet gondolom, amit később átadott a törvényszéknek.

— A komorna volt. Reiersen Eveline.

— És ön látta, hogy a gyémánttal elment?

— Igen.

Véletlenül csinálta ezt a felvételt? Hiszen a tükröből vette fel?

— Igen, tükröből vettem fel. Véletlenül léptem a muzeumba; Eveline annyira el volt mérülve a gyémánt szemléletébe, hogy nem vette észre jelenléteimet és egészen nyugodtan megcsinálhattam felvételemet. Látam, hogy valami tiltott dolgot készül cselekedni és gondoltam, nem árthat, ha lefényképezem.

— Miért fordult a tükör felé ahelyett, hogy őt kapta volna le? Hiszen mögötte állott?

— Igen — az angol gyanakvó pillantást vetett Monk arczára, ez azonban mozdulatlan maradt — tényleg úgy tettem; csupán szeszély volt tölem, hogy a gépet a tükörnek irányítottam.

— Hogyan jutott arra a pokoli gondolatra, hogy a fényképet Frick kisaasszony ellen felhasználja?

— Ördögi vagy pokoli — mindegy, ő meg-

sértett, ez különben önre nézve teljesen mindegy! És én megboszultam magam.

— Még soha nem csináltam tükröből felvételt s nagyító üveggel néztem meg a képet.

— Igen; és így lett figyelmissé az órára, a jobb és bal kézre stb., ugye-bár?

— Éppen így volt! Eszembe jutott, hogy ez kellemetlen lehet esetleg Frick kisaasszony-nak. Vártam tehát, míg az ügy a törvényszék elé kerül és azután elküldtem a képet a védőnek és egyuttal az utasítást is, miképpen tudja kivinni védencezének fölmentését.

— Honnan tudta, hogy Frick kisaasszony a zálogházban járt? — rivallt Monk az angolra. — Ki vele, tudni akarok mindent! Minél előbb végezzünk, annál jobb!

— Nos, én tudtam, hogy a fiatal Frick pénz-zavarban van — a gyerkőcz mindenáron nagyban akart velem és barátaimmal játszani — és aláírt egy váltót 4000 korona értékben, amelyre azonban nagybátyja nevét is ráírta.

— És ön nem segítette őt ki? Hiszen ez önnél igazán gyerekjáték lett volna.

— Ez nem tartozik a dologra. Minél előbb végezzünk, annál jobb — ugye-bár ön mondta ezt az előbb? Tehát Einar Hamburgból irt a nővéreinek és nagyon kérte, hogy mindenáron teremtesse elő a 4000 koronát és fizesse le egy bankárnál. Ezért akart Frick kisaasszony az ékszerreire pénzt felvenni. Ez azonban nem sikerült és a bankár az öreg Frickhez fordult, aki szó nélkül kifizette a kívánt összeget. Azonnal megértette, hogy az őcsce az ő nevét írta alá.

— Miképpen tudta meg mindezen dolgokat?

— Ez sem tartozik a dologra. Elégedjék meg azzal, hogy óvnom kellett az érdekeimet és az embernek, ha pénze van, mindig vannak segítőtársai is.

— Ön összeköttetésben állott Evelinevel? Hát ez hogyan függ össze?

— A pokolba is a kérdéseivel! Még többet is akar tudni? Nos, nem bánom! Ismertem a színészszel való viszonyát; egyszer megleptem a villa kertjében. A börtönben levelet kapott tölem, amelyben kifejeztem mély részvéteimet sorsa felett és értésére adtam, hogy ha hallgat-

és tagad mindent, gondoskodom a felmentéséről és a színészszel házasságra léphet.

— Tehát, hogy pénzt szerezzem a kedvesének, azért lopta el a gyémántot?

— A színész elrabolta a becsületét, azonban vonakodott őt feleségül venni. Ezt csak abban az esetben lett volna hajlandó, ha pénzt szerez és elhagyhatják az országot.

— Tehát a színész kapta meg az 5000 koronát? Mit csinált vele?

— Még a letartóztatás előtt szerencsésen elhelyezte Göteborgban egy barátjánál. De mire másodsor oda utazott, a barátja eltűnt onnan. Legalább így írta nekem, amikor pénzt akart tőlem pumpolni. Én persze rögtön a pokolba küldtem.

— Nem írná mindezt le nekem és nevével aláírva ideadná? Vegye tekintetbe ugyanis, hogy nekem pozitív adat kell a feleségem ártatlanságának bebizonyítására. Csak egy feltétel alatt vagyok hajlandó őt futni hagyni anélkül, hogy a norvég rendőrséget értesítenők.

Lárma és lábdobogás hallatszott most a fedélzetről és mindiárt utána lánczok csörömpölése, amint a horgonyt lebecsátották.

Ismét a stavangeri kikötőben voltunk. Most a hajó oldalán erős surlódás hallatszott és egyuttal evezők csapása, amint egyenletesen belemerültek a vízbe.

— Az ágyunaszád csónakja megérkezett — magyarul mondta Monk. — Nem marad már sok idő a gondolkozásra.

— Megkapja a bizonyítékot. Van valami a birtokomban, ami éppen olyan jó, mint egy nyilatkozat.

— Váiron egy kissé — szólott gyorsan Monk — felmegyek a fedélzetre és megkérem a csónakban levőket, hogy várijanak. Ha a főkörmányos látja, hogy épségben vagyunk, akkor valószínűleg eláll majd attól, hogy a jachtot megvizsgálja. Mert ha jól ismerem Holst barátomat, bizonyosan ebben az értelemben adott utasítást az embereinek.

Ezzel Monk felment.

(Folyt köv.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 19. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Grézly Jánost a kecskeméti tanfelügyelőség vezetésével megbízott címzetes tanfelügyelőt Torontál vármegye tanfelügyelőjévé, Vásárhelyi Károly okleveles középiskolai tanárt tanfelügyelőségi tölkökké Gömör-Kishont vármegye tanfelügyelőségéhez; az igazságügyminiszter dr. Horváth Dánielt, a dr. Vaisz-féle alapítványból díjazott budapesti törvényszéki joggyakornokot a monori járásbíróshoz, Horváth Sándor mámarosszigeti törvényszéki joggyakornokot a fehértemplomi és dr. Urszinyi József rimaszombati törvényszéki joggyakornokot a nagyváradai törvényszékhez, dr. Szabó Géza szabadkai törvényszéki joggyakornokot a szentágotai járásbíróshoz, végül dr. Magyar Bélát, a Vaisz-féle alapítványból díjazott budapesti törvényszéki joggyakornokot az ipolysági törvényszékhez jegyzökké, dr. Páska Simon budapesti közjegyzői helyettes Százaszrégenbe, dr. Rottenberg Márton iglói gyakorlóügyvédet Lugosra és Usz Gábor szentgotthárdi gyakorlóügyvédet Szentgotthárdra közjegyzökké, továbbá Szécsényi László kiskőrösi járásbíróági díjokot a felsővisői és Tóth József cs. és kir. 5. számú tábori tarackvezető tüzemester, igazolványos altisztet az ólublói járásbíróshoz irnokokká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Marsovszky Árpád lugosi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett, Osváth Jenő okleveles jegyző, komádi lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a nagyváradai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a cséffai járásba a járási pénzvevői teendők ellátása iránti megbízatással, Horváth Lajos pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a kolozsvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a mezőörményesi járásba a járási számvevői teendők ellátása iránti megbízatással; a székesfehérvári pénzügyigazgatóság Herteleny Béla budapesti lakos, pénzügyminiszteri díjokot a székesfehérvári adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Lichtenstein Simon tiszaújlaki lakos családi nevének Balkányra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A dési pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazógyakornoki, az aradi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét; a budapesti zálogházaknál szolgálai, Kisküküllő vármegye alispáni hivatalánál alispáni tisztí szolgálai állásra 4 hét; Háromszék vármegye főispánjához a sepsi járási szolgabírói hivatalnál betöltendő irnoki állásra december 27-ig; Arad vármegye alispánjához a ternovai járási főszolgabírói hivatalnál betöltendő hivatalsszolgái állásra december 20-ig; a soproni orsz. feyintézet igazgatóságához tisztí irnoki állásra december hó 7-ig; a kassai törvényszék elnökéhez a kassai járásbíróshoz megüresedett irnoki állásra 4 hét

alatt; a löcsei törvényszék elnökéhez a szepesszombati járásbíróshoz megüresedett irnoki állásra 4 hét alatt; az ipolysági törvényszék elnökéhez a selmeczbányai járásbíróshoz megüresedett III. oszt. hivatalsszolgái állásra hat hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 19-én reggel 7 óraker.

Az elmúlt nap időjárásának átnézele:

Hazánkban az idő borusra változott és dél-nyugaton csapadék is fordult elő. A hőmérséklet országsszerte többé-kevésbé emelkedett és az éjjel már csak helyenkint fordult elő -10 C°-os fagy; a minimum Losonczon, meg Marosvásárhelyen -12 C° és a maximum Fiumében 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Némi hőemelkedés és az ország nyugati részein helyenkint csapadék várható.

Állomás	Levegőt. mm. 700 +	A hőmérséklet Celsiust. szinten	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A-Szalatina	72.1	1.9	E	1	4	1	8
Ungvár	70.0	2.8	SE	1	8	0	4
Kősménk	69.9	7.0				0	8
Losoncz	70.5	7.0				8	12
Ógyalla	68.0	5.7	S	1	4	4	10
Hódapost	69.6	4.5				0	6
Herény	67.0	2.9	S	1	4	3	6
Keszthely	68.0	1.8	SE	1	4	1	6
Pécs	68.9	0.8	E	1	4	1	0
Zágráb	67.8	0.9				6	2
Fiume	65.3	9.2				9	10
Szeged	68.7	2.6	SE	1	4	0	4
Kolozsvár	70.0	2.7				0	4
Tomosvár	69.5	3.8	W	0	2	2	7
Nagyvárad	75.9	6.9				0	
Kolozsvár	75.9	6.9				0	
Nagyvárad	71.0	2.2	SE	1	4	1	4
Szalmár							
Eger		9.0	N	2	8	2	10
Arvavárja							
Selmeczbánya		2.8	SW	0		2	4
Komárom		5.2	K	2		8	9
Magyar-Ovár		6.4	SE	1	4	2	10
Sopron		8.0	N	1		8	9
Eszék		9.0	NE	1		10	9
Cirkvenica		9.1		1		0	10
Debrecen		6.6	SW	1		8	10
Kocsokmót		8.0					
Óroszháza		8.0	NW	2	0	0	2
Arad		0.7	SE	2	0	1	5
Zsombolya		3.0	NE	1	2	0	5
Verecz		1.5	K	1	8	6	8
Orsova		1.0	K	1	8	7	8

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

EVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN!
POLGÁR KÁLMÁN EKSPERTLEPÉN
BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körur 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRLEGYZÉK 2000°RAJZZAL BÉKMENTVE KÜLDETIK.

HETI MUSOR.

November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Oránia	Várszínház
21	Szombat	Hófehérke	A hegyek alján	Visszatérés Jeruzsáleből	Hollandi lány	Acsászár katonái	Vizsgaeloadás	Napamasszony
22	Vasárnap d. u. este	Fry Pál Hófehérke	Fidelló	nutya van a kertben Visszat. Jeruzs.	A nagymama	A sasióca		
					Hollandi lány	A tulósó partról		

BUTOR
 DUS VÁLASZTENDÁNK
 RÉSZLETIFIZETÉSRE
 HENKOVVU OLCZÁRÁK
 HAJHATÓ
EHRENTREU TESTVEREK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA 13. SZÁM)
 KAPAL APREBYER INOYH TELEFON 6227

Meghívás.

A Zólyomi takarékpénztár részvénytársaság t. cz. részvényesei meghívatakn az intézetnek 1908. évi december hó 20-án délután 3 óraker a városház termében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

A közgyűlés tárgyalai:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldendő bizottság választása.
2. Az igazgatóság jelentése a részvény és tartaléktőke felemelési művelet keresztülviteléről.
3. Ebből folyólag az alapszabályoknak az 1908. évi márczius hó 1-én tartott rendes évi közgyűlés által elrendelt revisiója, illetve módosítása.
4. Más, esetleg beérkezendő indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetnek a t. cz. részvényeseket, miszerint, amennyiben szavazati jogokkal élni akarnak, részvényeiket az alapszabályok 16. §-a értelmében a közgyűlés megtartása előtt 3 nappal — folyó évi december 16-án déli 12 óráig térítvény mellett az intézet pénztáránál letéteményezni sziveskedjenek.

Zólyom, 1908. november hó 20-án.

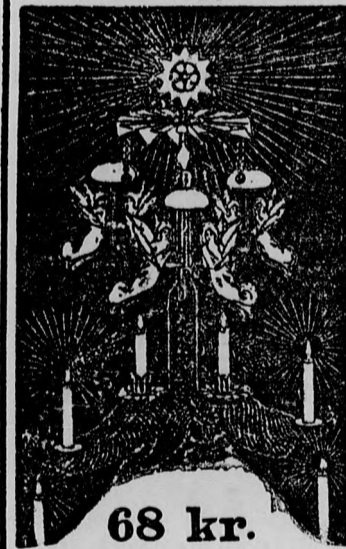
Drottner Pál igazgató.

A mi jóízű vevőkörünk

Óvakodjon izléstelen, mázolt (tehát gyertyáknál kellemetlen, fojtó szagú) és a helyes szerkezeti szabályokat nélkülöző bazarárutól. Az ily aru nem az élvezhető ellenértékül, hanem megtevésítő konkurralással szolgál.

A karácsonyi ragyogó ékessége! Olcsóbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.

„Glória angyalharangcskák“

(1896. t. cz. a. tövényesen védve. Kísérőleg Plokl és Haasnál.)

Fényár közepett ragyogva a karácsony közepettét hirdeti. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyfát. A 3 gyertya melegeivel a felső kerék forgásába jön a róla lecsúszó palánta kapápcok az angyalharangokhoz verődve, egyenként többféle ígér kellemes, tiszta ésszhangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyári csemgére emlékeztetve a bethlemi éj varázsló erejével áhitatba ejt bennünket és gyermekeinket. — A kályhára álltva is kitünően működik.

68 kr.

Ezen előre vásárlási kedvezmény csak november 20-ig adható, különben 75 krajczár.

Törvényesen védett „Gloria angyalharangcskánk“ minden része tiszta tükörfényesre van nikkelezve ezüstláncu verőgyönggyel. Az angyalok mind nikkelezve, tehát nem durva bronzmázzal festve.

Kérjük a mi t. vevőközönségünket, hogy olcsó és oly izléstelen árut, mely nem Plokl és Haas-féle „Gloria harangcska“, még ingyen se fogadjja el, mert néhány fillérvnyi véit megtakarítás miatt csak bosszankodni fog.

Hatos „Gloria-harang“, mint az előbbi, de három különálló ezüst főtő lombrozsával és az egész készlet tiszta tükörrikkelből drbjá 1 írt., nov. 20-ig 92 kr.

PLOKL és HAAS
 sportútleletének karácsonyfadisz-Idényosztálya
 Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.

SZÍNHÁZAK

Pénteken 1908. november 20-án

Nemzeti Színház

Hófehérke.

Színmű 3 felvonásban egy előjettikkal. Irták: Bródy Sándor.

Személyek:

Öreg tiszteltes	Gabányi
Mária	Várady A.
Balassa	Rajnay
As orvos	Gál
Heléna	Paulay E.
Az orvos felesége	Rákosi Sz.
A kis tiszteltes	Rózsahegy
A barát	Pethos
A fekete ruhás lány	Vizváry M.
A kővér ur	Horváth
A földesur fia	Mészáros

Kezdeté fél 8 óraker

Magyar Színház

A szerencse fia

Komédia 4 felvonásban. Irták: Dregey Gábor.

Személyek:

Eproskerli Reiner	Vágó
Reinerné	Forrai R.
Emma, leányuk	Mészáros G.
Varga, szabó	Kúmondó
Iren, leánya	Báthori G.
Szonlagn Márton	Garas
Karmos Antal	Csorios
Gálkai, igazgató	Rétheli
Szilcske Adolf könyv.	Dobi
David, tőzsdéig	Halkat
Lili, leánya	P. Makai
Zsuzs Zinkó Dani	Z. Molnár G.
A miniszter	László
Sebes György,	Papp

Kezdeté fél 8 óraker

Apolló - Projektográf

TELEFON 68-39.

Nekranozos hölgy

(Modern átalakításban).

A levegő meghódítása. — A festőművész életrajza. — Hamis kártyások. — Az ötletes szolga. — Tolakodó udvarló. — Békeszerető családó. — A halás szerecsen. — A Baiton és a magas tátra. (Szaj. felvétel). Svajcz és vidéke.

KEZDETE: 5 óraker,
vasár- és ünnepnap
3 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDHANS IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17.

Ma és minden este:

SILVESTER SCHAEFFER

Az artisták királyának fellépte.

Sevilla rózsája

REGEL II. kiállításos spanyol balletje.

NOVEMBERI MŰSOR.

Jegytétele 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.
PENZTÁRI TELEFON: 93-36.
A télikerben reggeli 5 óráig **VÓROS ELEK** színházzene-kara hangversenyz.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker

9 1/2 óraker: **MA** Ujdonság!

A detektivkirály

Bohózat, irta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 óraker. Végül 11 óraker.

FREIE LIEBE

Érkölskép, irta: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Fovábbá: Türk Berta, Nanon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő-számakkal. Trebitsch Sándor mint hámor.

Nappali pénztár d. e. 9-10 és d. u. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

— Kezdeté fél 12 óraker. —

M. Kir. Operaház

Faust.

Dalmi 5 felvonásban. Szövegét Goethe írta, lírák Barbier és Carré. Fordította Ornai P. Zenejét szerzőzte Gounod K.

Sváström Valborg assz. m. v.
Faust Arányi
Misztifoles Erdős
Valentin Szomero
Wagner Ney
Margit Sváström Valborg
Siccel Payer M.

Kezdeté 7 óraker.

Vígyszínház

Virraszt a szerelem.

Vígjáték 4 felvonásban irta Fiers és Caillaret. Fordította Adorján A De Juvigny márkiné Haraszthy H
Jacqueline M. Harmat
Carlaret Hegedűs
Lucienne Gazsi M.
Dernier Sophie Gothó
Vernet Goth
Mojlin abbó Vendrey
De Juvigny André Tanay
St Hermine bárónő Rónaszéki
Christiane lányai Csáky I.
Françoise Bányai I
Bardi

Kezdeté fél 8 óraker.

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operát 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és August Hergen. Zenejét szerzőlte Paul Rubens, Fordította Bródy Miksa.

Papp Adrien Szirmai
De Coop, hadnagy Boros
Van Vuy, karmester Király
Hook, pálinkagyáros Horos
Sally, leánya Petrás S.
Freda unokahuga Kosáry E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szakácsnő Pálmay I.
Slins Simon Német

Kezdeté 1/2 8 óraker

Urániaszínház

Hogyan mulatunk

Kezdeté fél 8 óraker.

Várszínház

Zárva

A tisztelt hölgyközönséghez!

Egy selyemgyárnak

összes selymeit sikerült csodás áron megvennünk, amelyeknek összes minőségeit kivétel nélkül

85, 1.10, 1.25-ért árusítjuk el.

Ezekből e héten újabb minták láthatók kirakatainkban, melyeknek eladása a

Nagy Karácsonyi Occaszió

keretében ma megkezdődik.

Szénásy, Hoffmann és Társa

IV., Bécsi-utca 4. szám.

Surányi szaloncukorkák

legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmenve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widtschy Rezső József, Karmester Nádor Mihály
Révész Ilonka, Kondor Ernő, Bogrády Gigi, Csabai Zsöfi
Lugosi Jenő, Ellen Wilford, Nagy Tilla, Dalmoky Inre
Balla: Béla, Tarján Vilmos, Báttaszékly Lajos konferenciér

„RABLOK A BANKBAN“

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és mindennap:

Eredeti ujdonság! **A nőtlen férj** Eredeti ujdonság
Bohózat, írták: Glinger és Taussig, Fordította: Szőke Sz.
Ezt megelőzi

A DAKTILOSKOPIA bohózat, irta: Lucian

Jenim Glazzerow orosz ének és tánczenei csoport, Max Turk kómikus
jonglőr, Steinhardt, Gyárfás, Solti Hermin, Hajnai Eila, Pápy új
magánzsámakkal.

A remek télikerben reggeli zene és tánc, elsőrendű attrakciók.
Beléptétele nincs. — Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-
ut 63. és Ozv konti Józsefné dohánykötőlegességéi áradójában
Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óráig kezdettel műse-
kelt helyjára előadás. Szinre kerül: A daktiloszkopia.

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIÈRE

VI., Teréz-körut 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 óraker

HANS STRICK és MIKA MIKUN

a müncheni „Elf Scharfrichter“ cabaré tagjai. (Német és francia chansonok. — Zenégyőrt a zolt.) Azonkívül a teljes lényes új novemberi műsor. Turóhányi Olga, Nyáray Antal, Dr. Szalay, Virágh stb. — 3 bohózat. 20 cabarézsám.

Jegyek az összes jegyjárusító helyeken. Bővebbet a plakátok

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

IO
attrakció!

— F. Szikláy Szeréna vendégfelléptével —
VERA VIOLETTA Eysler-Stein nagy operettje.
MODERN TANTALUS
Gróf Löwenstein francia bohózata.

A télikerben reggeli 5 óráig látnak rakciók. Jegyárusítás a nappali pénztárban Bárd és Molnár jegyirodájában és Kontinó dohányüzletében.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állan-
dóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a leg-
finomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér
bélyegben.

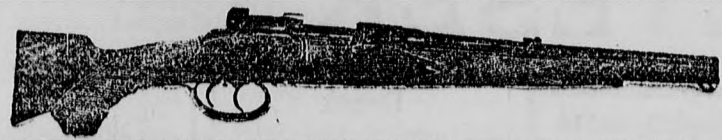
Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok.)

A „GLOBUS“ műintézet és kiadóval-
lalat részvénytársaság
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab
Képes-Levelezőlap
készletét mélyen leszállított
árak mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, újévi, husvét, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállíthatik.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Minden háztulajdonos,
ki meggyőződni óhajt, vajjon általán szerint, vagy vizmérő után kevesebb vizdíjat tartozik-e fizetni és ha konstataálni óhajtja, vajjon egyes bérletre a rendes fogyasztáson kívül sok vizet pa. arol-e, vezetessen házába.

Kunz-féle vizmérő-órát.

Felvilágosítást készséggel nyújt a

„Budapesti Vizmérő Betéti Társaság” Kunz F. cég
Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és üntöde I. Maros-utca 19. sz.
Telefon 11-06. Saját gyártelep! Telefon 11-06

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

Butor

részletre is
melyen lezállítottárban
kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-a. 17.
(Andrássy-ut sarkán.)
Árjegyzék ingyen.

Gazdák figyelmébe!

Most jelent meg:

A szálas takarmánynövények

s azok okszerű termesztése

Irta

MIKA OTTOKÁR

A „Falusi Könyvtár” 18. füzeté

Ára 1 korona

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. KAJDÁCSY

v. cs. és kir. orvosorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebéket, bujakórt (syphilist), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is, önfertőzést és annak utóhatait, ideg- és hátgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszal, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyítás.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására évtizedes tapasztalatai alapján legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosotthoni speciálistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, hólyag vagy idült hurulját, vizeleti nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilist, ideg- és hátgerincbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IX., Raroly-körút 10. I. emele.

Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékieket levél útján is biztos eredménnyel gyógyíthatom és gyógyszeréről is gondoskodik. — Nőeknek külön váróterem, külön kijárat.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizeleti zavartok, éjjeli megömlések, sebék és bujakóros hámlások (syphilis), az önfertőzés utóhatáit, fekélyes idegbajok, korai férfierős elgyengülés, bármily bőrkütsékek stb. nőknél fehérvérzés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szorgalmas tudományos és lelkiismeretes gyógymódjainkat fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos híró és a legnépszerűbb, 28 évi tapasztalattal rendelkező intézetes

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este, idült húgycső és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsőtükrözéssel.

Vidékieket levelekre kimerítő választ és szakértői tanácsot nyújtok, gyógyszeréről gondoskodik a lez. Titoktartás biztosítva.

Nőeknek külön váróterem.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK- NŐSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELONYÓSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰORÁSNÉ
üzletében szerezhetik be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista országos híró intézete (Budapest, VII., Rákóczi) (Kerepesi)-út 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett és mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan meggyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebéket, húgycsőhólyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az önfertőzés és szűkített hólyagot, megömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyerőt, sérveket, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem juthatna el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyegot kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Am intézet a szükséges speciálisták gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 óratól d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.

E hirdetés rovathat minden azo egyszeri beiktatasa kozonséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovathat minden azo egyszeri beiktatasa kozonséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények használtak és ujak, rend kívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C.

Fidelitas magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Penzionált családoknak való otthon, Balatonpart leggyönyörűbb és legegészségesebb pontján villa, mint állandó lakás kiadó, vagy előadó esetleg szőlővel. Bővebbet Molnár Ferencz Szepezd via Révfülöpi Zala m.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 ft. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 ft. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben HERZ fényképésznél, Budapest, Rakoczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Téli csemege fajszerű fagymentes csomagolással postakoszorúként 2,40, 25 kilónként 10 kor, téli nemes fajtalmák különleges példányok vegyesen másánként 82 korért, kosaranként 2,40 óriás és nemes birsalmát 25 kilónként 6 korért, postakoszorúként 2 K. Fajborokot hektolitereként 24 nagyban vételnél 18 korért, Szabó Csongrádról.

Mézédes téli fajszerű fagymenteseket másánként 82 K, téli különleges fajtalmát csakis válogatott zamatos példányokat másánként 24, 28, 32 és 38 korért, óriás birsalmát 25 korért, pósta kosaranként bármelyikből 2,40 téli körtét 3,20 fajborokat hektolitereként 24 kor-ért nagyban vételnél 20 K-ért, Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag főzött csukorédes kajsi baracklekvárnak és különleges birsalmá-sajtján kívül 2 korért, mézédés szilvalekvárnak 1 kor., papirhéjú diót postaszáskónként 3,50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász barack lekvárnak és kiváló finom birsalmá-sajtján kívül 2 korért, Házilag főzött mézédés szilvalekvárnak 1 kor., Papirhéjú diót postaszáskónként 3,50 korért szállítja, Gyümölcskivitel Csongrádról.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései összes tetemkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Szaktanarok vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, realiskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. L 3 ajtószám.

Pénzszekrények és amerikai irodabutorok használtak és ujak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Egyéves önkéntes lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rakományokban, utólagos díjfizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít Magántanulók Előkészítő Rottenbiller-utca 1. 9339

Vadászfegyver gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöltük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Greiner-zár, Bücksflinte 40 forint. Schnellere Mannlicher 28 ft. Ejektoros (tölténykivétel) Hammerles, 105 ft. Drilling, valódi Krupp acélsövegekkel 65 ft. Winchester 35 ft. Nehány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgépek, perzsa szőnyegek és egy motorke-rekpr nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Parlament gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferencz-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hírdetésünk utánzó utabbi tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Zalogcédulákat vesznek. Bizalagosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor, költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifejezem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Jogi-, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámviteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Pótvizsgákra. Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, magánvizsgákra, gimnáziumi különbözetre és érettségira előkészít (hölgyeket is) Keres Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek 7808

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglószedő műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Villamos világítás saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek Árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok Rézágy — — — 45.-ft Vaságy matraccszal 8.50 • Gyermekegy — — 11.50 • Sodronyágy-betét 3.50 • Vas-és rézbutorok gyári árban. 28048 WEISZ LIPOT Király-utca 99. szám TELEFON 57-01

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel Dr. Erős Vilmos jogi szemináriuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, tróda berendezésel és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgerműterem eladása és vétele. Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262 Maginczy-utca sark.

Magánnyomozó (törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyes, lakások vizsgálatát feltűnés nélkül megfigyelést s eltűnt egyének és névtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rakoczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

30 forint. Varrógépek egy új valódi csatló Singer varrógép szárazkényes 5 évi időállással csak! SINGER A. műgépésznel Budapest, főület Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legújultányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

BUTOROK háló-, ebédő-, szalonerendezések, továbbá uriszoba, tróda berendezésel és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgerműterem eladása és vétele. Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262 Maginczy-utca sark.

A legelőnyösebb részlelvezetésre zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt készpénzbeni árakon a legújabb rendszerű bankhitel után kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szételepén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Stenográfia Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírást oktató és ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oktaveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szőprási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szőprás-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beírások naponta kizárólag Rákoczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Remek téli almát 8 frtért szállít ingyen csomagolással, bérmentetlenül Dácsok Pelsőbánya.

Legszebb és legértékesebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az Erzsébet király- asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné élet történetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismeretterti legjelesebb íróink tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomástú angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arc képével ára 20 korona.

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a »Petőfi társaság« megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a Petőfi Album is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írások tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszmunka megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest. Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvéttel, vagy a pénz előzetes beiktatásával pontosan eszközöltetnek. Könyvtárgy-nökök helyben és vidéken felvétoenek.

Petőfi Album is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írások tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszmunka megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest. Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvéttel, vagy a pénz előzetes beiktatásával pontosan eszközöltetnek. Könyvtárgy-nökök helyben és vidéken felvétoenek.

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest. Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvéttel, vagy a pénz előzetes beiktatásával pontosan eszközöltetnek. Könyvtárgy-nökök helyben és vidéken felvétoenek.

Zalog-cédulát ingokróli, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget vesznek. Kertész ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

Meghülésből származó hurutos bajknál használjon Réthy-féle cukorkát, Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér.

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, állandó nagy raklár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferencz-tér 17. sz.

Elsőrendű THE ROYAL beszélőgépeket a legújabb modellokat eszgoruan az eredeti gyári árakon 30% árlésszállítással szállítunk havl 8-10 K. részletfizetésre is vidékre is bázovó. Láng Jakab és fia gramofon-gagyterek. Budapest, József-körút 41. Fiktakolaink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, 3., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soványaság. Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Bartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak különösen hasznos. Kiküütetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 ftl 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelett.

INGYEN DRÁGÁBA, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP MEGYITÁSOK. DOUUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CMA. MAGYASÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES. OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVESELŐK MINUBENŐTT FELVÉTETNEM. SZAVATOSSÁG. MINDEEN IRÁNYBAN ANIMÉK FÉNYKÉPÁNYÍTÓ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPÁNYÍTÓ ÉS RAFAEL PESTIÉZETI MŰVÉREK BUDAPEST, VI. RITTENBILLER-0-06 KÖRÜMTEVE AL 1908 ÉVI PÁRSÓN MEMZETHÖZI KIALLITÁSON DISZKOLLEVÉL. KERESZTELÉK ARANY-ÉREMMEL.